
गण पति.
अष्टनायका.

गायत्री

सोळा संस्कारांतील अवश्यक प्रयोग.

(समंत्रक) व नैमित्तिक श्राद्धें यांचा यांत समावेश केला आहे.

भासोमवेनऽआभूषंतीःसोमवेदः ॥ २ ॥ इत्येकं ॥ इमारुद्रायतवसेत्येकादशर्चस्यकुत्सोरुद्रोआधान
वजगत्यौंत्येद्वेत्रिष्टुभौ ॥ जपेविनियोगः ॥ ॐ इमारुद्रायतवसेकपर्दिनेक्षयद्वीरायप्रभरामहेमतीः ॥
यथाशमसद्विपदेचतुष्पदेविश्वंपुष्टंग्रामेऽअस्मिन्ननातुरं ॥ मृळानोरुद्रोतनोमयस्कृधिक्षयद्वीरायनमसा
विधेमते ॥ यच्छंचयोश्चमनुरायेजेपितातदश्यामतवरुद्रप्रणीतिषु ॥ अश्यामतेसुमतिंदेवयज्ययाक्ष
यद्वीरस्यतवरुद्रमीढ्वः ॥ सुम्नायन्निद्विशोअस्माकमाचरारिष्टवीराजुहवामतेहविः ॥ त्वेषंवयंरुद्रंय
ज्ञसाधंवंकुंकविमवसेनिव्हयामहे ॥ आरेऽअस्मद्दैव्यंहेळोऽअस्यतुसुमतिमिद्वयमस्यावृणीमहे ॥ दि
वोवराहमरुषंकपर्दिनंत्वेषंरूपंनमसानिव्हयामहे ॥ हस्तेबिभ्रद्भेषजावार्याणिशर्मवर्मच्छर्दिरस्मभ्यं
यंसत् ॥ ९ ॥ इदंपित्रेमरुतामुच्यतेवचःस्वादोःस्वादीयोरुद्रायवर्धनं ॥ रास्वाचनोअमृतमर्त
भोजनंत्मनेतोकायतनयायमृळ ॥ मानोमहांतमुतमानोऽअर्भकंमानउक्षंतमुतमानउक्षितं ॥ मानोवधीः
पितरंमोतमातरंमानः प्रियास्तन्वोरुद्ररीरिषः ॥ मानस्तोकेतनयेमानऽआयौमानोगोषुमानोऽअश्वेषुरीरि
षः ॥ वीरान्मानोरुद्रभामितोवधीर्हविष्मंतःसदमित्वाहवामहे ॥ उपतेस्तोमान्पशुपाऽइवाकरंरास्वापि

विषय अनुक्रमणिका.

प्रकरण १. १ भुपाळी गणपतीची. ॥ ॥ उठाउठाहोसकळिक ॥ वाचेंस्मरावागजमुख ॥ सि
द्धिबुद्धीचानायक ॥ सुखदायकेंभक्तांसी ॥ १ ॥ आंगींसेंदुराचीउटी ॥ माथाशोभतसेकिरिटी ॥ के
शरकस्तुरीलल्लाटीं ॥ हारकंठींसाजिरा ॥ २ ॥ कानींकुंडलांचीप्रभा ॥ चंद्रसूर्यजैसीनभा ॥ माजि
नागवंदीशोभा ॥ स्मरतांउभाजवळीतो ॥ ३ ॥ कासेपीतांबराचीधटी ॥ हातींमोदकाचीवाटी ॥ रा
मानंदध्यातोकंठीं ॥ तोसंकटींपावतो ॥ ४ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

२ भुपाळी गंगेची. ॥ ॥ उठोनियांप्रातःकाळीं ॥ वदनींवदाचंद्रमौळी ॥ श्रीबिंदुमाधवाजवळी
॥ स्नानकरागंगेचें ॥ १ ॥ भागीरथीचेंस्नानकरा ॥ ह्रदयींस्मरूनिगंगाधरा ॥ चुकेलचौऱ्यायशीचा
फेरा ॥ ऐसेंमाहात्म्यगंगेचें ॥ २ ॥ गंगाआहेस्वर्गावरती ॥ पाताळींतीभोगावती ॥ मृत्युलोकींहेवि
ख्याती ॥ ऐसेंमाहात्म्यगंगेचें ॥ ३ ॥ स्नानदानजपअंतरीं ॥ घडल्याभागीरथीच्यातीरीं ॥ हरिकृपा
करीलत्यावरी ॥ ऐसेंमाहात्म्यगंगेचें ॥ ४ ॥ नारदवसिष्ठगौतममुनी ॥ अत्रिसुमंतआणिजैमिनी ॥
ध्रुवदत्तयेतीमध्यान्हीं ॥ ऐसेंमाहात्म्यगंगेचें ॥ ५ ॥ मत्स्यकूर्मवराहनरहरी ॥ वामनपरशुरामश्रीह
री ॥ बौद्धकलंकीयाअवतारीं ॥ ऐसेंमाहात्म्यगंगेचें ॥ ६ ॥ ब्रह्माविष्णुसूर्यचंद्र ॥ सीतापतीरामचं
द्र ॥ परिवारेशींराजाइंद्र ॥ ऐसेंमाहात्म्यगंगेचें ॥ ७ ॥ दुर्गाआदिमायासरस्वती ॥ सावित्रीआणि

लक्ष्मीपती ॥ गंगापूजनआदरेंकरिती ॥ ऐसेंमाहात्म्यगंगेचें ॥ ८ ॥ गंगाथोरहोत्रिभुवनीं ॥ गंगाये
ईलज्याचेवदनीं ॥ सुटेलसंसारापासूनी ॥ ऐसेंमाहात्म्यगंगेचें ॥ ९ ॥ निरातापीइंद्रायणी ॥ प्रवरा
सर्वपापहरिणी ॥ चंद्रभागाविठ्ठलचरणीं ॥ ऐसेंमाहात्म्यगंगेचें ॥ १० ॥ कृष्णावेणीतुंगभद्रा ॥ फ
ल्गुकावेरीनर्मदा ॥ भीमाभामामुख्यगोदा ॥ करितीस्तवनगंगेचें ॥ ११ ॥ आषाढीएकादशी ॥ च
लाजाऊंपंढरीसी ॥ श्रीपांडुरंगचरणांसी ॥ ऐसेंमाहात्म्यगंगेचें ॥ १२ ॥ उठो० ॥ ॥ ७ ॥

३ भुपाळी दशावताराची. ॥ ॥ जनहोब्रह्मणाश्रीहरी ॥ प्रातःकाळींस्मरणकरी ॥ तेणेंतरालभव
सागरीं ॥ हानिर्धारींभरवंसा ॥ १ ॥ वेदनेलेनिशाचरीं ॥ मत्स्यरूपीझालेहरी ॥ कार्यब्रह्मयाचेंकरी
शंखासुरवधोनियां ॥ २ ॥ दैत्यमातलेभूमंडळीं ॥ धरणीगेलीरसातळीं ॥ कूर्मरूपेंहावनमाळी ॥ पृ
थ्वीधरिलीमेदिनी ॥ ३ ॥ महीडळमळलीपहाहो ॥ देवझालावराहहो ॥ वधिलेदैत्यदानवहो ॥ पृ
थ्वीदाढेधरोनियां ॥ ४ ॥ पुत्रपित्यानेंगांजिला तोहानरहरिस्मरताझाला ॥ स्तंभींअवतारधरियेला ॥
भक्तराखिलाप्रल्हाद ॥ ५ ॥ यागकरिताझालावळी ॥ इंद्रकांपियेलाचळचळीं ॥ धरोनिबटुवेषतेवे
ळीं ॥ घालीपाताळींवळिराजा ॥ ६ ॥ रेणुकाउदरींभार्गवजाहले ॥ राजेसमस्तसंहारिले ॥ राज्य
ब्राह्मणांसीदिधलें ॥ सुखीकेलेंभूदेव ७ ॥ सूर्यवंशींरघुनंदन ॥ वानरसैन्यमेळवून. ॥ सागरपाषा

र्णीवांधोन ॥ संहारिलेराक्षस ॥ ८ ॥ कारागृहींअवतरले ॥ श्रीकृष्णगोकुळींवाढले ॥ कंसचाणूरम
र्दियेले ॥ राज्यींस्थापिलेंउग्रसेना ॥ ९ ॥ बौद्धअवतारधरियेला ॥ जनेंहावहुकष्टीझाला ॥ मगक
लीसीवरदिधला ॥ आपणराहिलेनिद्रिस्थ ॥ १० ॥ पुढेंकलंकीहोणार ॥ ऐसाशास्त्राचानिर्धार ॥ म
गफिटेलसंदेह ॥ समस्तविश्वजनांचा ॥ ११ ॥ दशअवतारभुपाळी ॥ नित्यजोस्मरेप्रातःकाळीं ॥
दासह्मणेभूमंडळीं ॥ भाग्यवंतहोयतो ॥ १२ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

४ भुपाळी कृष्णाची. ॥ ॥ गवळणजसवंतीपैसांगे ॥ आलियाकृष्णाचेमागें ॥ येणेंयेणेंहोश्रीरं
गें ॥ नवनीतचोरिलेंमाझें ॥ १ ॥ उजवातळहातटेंकित ॥ डाव्यागुडघ्यानेंरांगत ॥ गवळ्यांघरींरंग
नाथ ॥ तोम्यांदेखिलासये ॥ २ ॥ एकेहातींलोण्याचाकवळू ॥ मुखमाखलेंअळुमाळू ॥ चुंवनदेतां
येपरिमळू ॥ नवनीताचागेसये ॥ ३ ॥ येणेंमाझेंकवाडगेउघाडिलें ॥ येणेंमाझेंशिंकेंगेतोडिलें ॥ द
ह्यांदुधातेंभक्षिलें ॥ लवंडिलेंतक्रातें ॥ ४ ॥ ऐसेंजरीमींजाणत्यें ॥ धरूनिउखळासीवांधितें ॥ यमुना
पाण्यामोनवजात्यें ॥ शिक्षालावित्येंगोविंदा ॥ ५ ॥ ऐसापुराणप्रसिद्धचोर ॥ केशवनामयाचादाता
र ॥ पंढरपुरींधरिलाअवतार ॥ भक्तपुंडलिकासाठीं ॥ ६ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

५ भुपाळी रामाची. ॥ ॥ रामसर्वांगींसांवळा ॥ हेमअलंकारपिंवळा ॥ नानारत्नाचियामाळा ॥

अलंकारशोभती ॥ १ ॥ पिंवळामुकुटकिरिटी ॥ पिंवळेकेशरलल्लाटीं ॥ पिंवळेंकुंडलाचीथाटी ॥
पिंवळ्याकंठींमालकी ॥ २ ॥ पिंवळाकांसेपीतांबर ॥ पिंवळ्याब्रिदांच्यातोडर ॥ पिंवळ्याघंटांचाग
जर ॥ पिंवळ्यावांक्यारुणझुणती ॥ ३ ॥ पिंवळेंपदकवरभूषण ॥ पिंवळेंहातींवीरकंकण ॥ पिंवळें
मुद्रिकेचेंलेणें ॥ पिंवळेंकरींशरचाप ॥ ४ ॥ पिंवळामंडपाविस्तीर्ण ॥ पिंवळेंमध्येंसिंहासन ॥ रामसी
तालक्ष्मण ॥ दासगुणगातसे ॥ ५ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

६ भुपाळी श्रीगुरूची. ॥ ॥ ऐकाभोळेभाविकजन ॥ नित्यकरागुरुचिंतन ॥ महादोषहोतीदह
न ॥ स्मरणमात्रेंकरूनियां ॥ १ ॥ गुरुसेवाघडेजयासी ॥ काळदंडिनातयासी ॥ अंतींजायमोक्षपदा
सी ॥ गुरुस्मरणकेलिया ॥ २ ॥ गुरुचहूंमुक्तीचादाता ॥ गुरुदेहचालविता ॥ हरेपातकाचीव्य
था ॥ गुरूचेंस्मरणकेलिया ॥ ३ ॥ गुरुज्ञानाचासागरू ॥ गुरुधैर्याचाआगरू ॥ गुरुनेईलपैलपा
रू ॥ नामस्मरणकेलिया ॥ ४ ॥ गुरुमायेचेंनिरसन ॥ गुरुमायेचेंअंजन ॥ गुरूचेंअगाधमहिमान ॥
मुखेंकितीवदावें ॥ ५ ॥ गुरुसंताचेंनिजगुज ॥ गुरुमंत्राचेंनिजबीज ॥ गुरूचेंध्यावेंचरणांबुज ॥
अनेकतीर्थेंत्याचेठायीं ॥ ६ ॥ जयजयगुरुमायबापा ॥ चुकविंचौऱ्यांशींच्याखेपा ॥ बोधराजध्यातो
गुरुबापा ॥ परब्रह्मींलयलाऊनियां ॥ ७ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

७ भुपाळी ज्योतिर्लिंगाची. ॥ ॥ सत्यज्योतिर्लिंगेंबारा ॥ प्रातःकाळींस्मरणंकरा ॥ कोटीकुळेंहीं उद्धरा ॥ भवहातरावापांनो ॥ १ ॥ वाराणसींविश्वनाथ ॥ मोक्षदातातोसमर्थ ॥ पुरवीलअंतरींचा हेत ॥ सोमनाथसोरटी ॥ २ ॥ ओंकारममलेश्वर ॥ सेतुबंधरामेश्वर ॥ भिमाउगमाभिमाशंकर ॥ घृष्णेश्वरवेरुळीं ॥ ३ ॥ नागनाथअमरलोंकीं ॥ विश्वजनकेलेसुखी ॥ परळीवैजनाथमुखीं ॥ स्मरतांसुकृतसांचलें ॥ ४ ॥ त्र्यंबकराजतीर्थराज ॥ पुरवीलअंतरींचेंकाज ॥ तिहींतेजांचेंहेंतेज ॥ महंकाळउज्जनीं ॥ ५ ॥ दुजेंकैलासभुवन ॥ श्रीशैलमाल्लिकार्जुन ॥ वाचेह्मणतांधन्यधन्य ॥ अनुपमक्षेत्रहें ॥ ६ ॥ वदरीकेदारहाउत्तरे ॥ ज्याचेस्मरणेंभवहातरे ॥ ध्यानधरतांद्वत्तिनुरे ॥ निजनिर्धारेंआनंदे ॥ ७ ॥ नरहरिह्मणेजन्मायावें ॥ शुद्धसत्वप्रेमभावें ॥ निरंतरहरीचेंनामघ्यावें ॥ आलोलिकसप्रेमें ॥ ८ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

८ भुपाळी शंकराची. ॥ ॥ ढवळेभोळेचक्रवर्ती ॥ ढवळेअलंकारशोभती ॥ ढवळेंध्यानउमापती ॥ सदाचित्तींविसावा ॥ १ ॥ ढवळेंजटागंगाजळ ॥ ढवळेपर्वतनिर्मळ ॥ ढवळींकुंडलेंसोज्वळ ॥ शंखपाळशोभती ॥ २ ॥ ढवळ्यास्फटिकाचीमाळ ॥ ढवळेगळांउलटेव्याळ ॥ ढवळेंहातींनरकपाळ ॥ ढवळात्रिशूळशोभतसे ॥ ३ ॥ ढवळेसर्वांगींआपण ॥ ढवळेंविभूतीचेंलेपन ॥ ढवळेंगा

त्रढवळेंआसन ॥ ढवळेंवाहननंदीचें ॥ ४ ॥ ढवळेंकैलासभुवन ॥ ढवळेंस्फटिकसिंहासन ॥ ढवळें
शंकराचेंध्यान ॥ सदाचिंतनकरीतसे ॥ ५ ॥ ॥ ६९ ॥ ॥ ६९ ॥
१ भुपाळी घनःश्यामाची. ॥ ॥ घनःश्यामसुंदराश्रीधराअरुणोदयझाला ॥ उठिंलवकरीवनमाळी
उदयाचळींमित्रआला ॥ ध्रु० ॥ सायंकाळींएकेमेळींद्दिजगणअवघेवृक्षीं ॥ अरुणोदयहोतांचिउडाले
चरावयापक्षी ॥ अघमर्षणादिकरूनितापसीतपाचरणलक्षी ॥ प्रभातकाळींउठोनकापडीतीर्थपंथल
क्षी ॥ करूनिसडासंमार्जनगोपीकुंभघेऊनिकुक्षी ॥ यमुनाजलासिजातांमुकुंदादध्योदनभक्षी ॥ चा०
मुक्ताहोऊंपाहे ॥ कमळिणीपासूनिभ्रमरा ॥ पूर्वदिशेमुखधुतलें ॥ होतसेनाशतिमिरा ॥ उठिंलवक
रगोविंदा ॥ सांवळ्यानंदकुमरा ॥ चा० ॥ मुखप्रक्षालनकरीं ॥ अंगिकारिंभाकरकाला ॥ १ ॥ घ
रोघरींदीपअखंडत्यासरसावूनवाती ॥ गीतगातीसप्रेमेंगोपीसदनायेतीजाती ॥ प्रवर्तोनिगृहकामींरंगमा
ळाघालूंपाहती ॥ आनंदकंदाप्रभातझालीउठसरलीरात्री ॥ काढीधारक्षीरपात्रेंधेनुहंबरताती ॥ द्वारींउभे
गोपाळहाकामारूनतुलावाहाती ॥ हेमुक्ताहारकंठींघालिंह्यारत्नमाळा ॥ हातींवेत्रकाष्टवरवें ॥ कांब
ळाघेइकाळा ॥ ममआत्मजमधुसूदना ॥ ह्रषीकेशीजगत्पाळा ॥ लक्षितातिवांसरें ॥ हरिधेनुस्तनपाना
ला ॥ उ० ॥ २ ॥ प्रातःस्नानेंकरूनगोपिकाअलंकारनटती ॥ कुंकुमादिचर्चुनीमंथनालागींआरंभि

ती ॥ प्रेमभरितअंतरांतवदनींनामावळिगाती ॥ अर्घ्यदानदेऊनियांद्विजगणदेवार्चनकरिती ॥ नेमानि
ष्ठतेवैष्णवपूजासमर्पिती ॥ स्मार्तशिवार्चनशक्तिशाक्तआराधिती ॥ चा॰ ॥ ऋषिगणआश्रमवासीजे
निरंजनींधाले ॥ अरुणोदयींआपुलालेध्यानींनिमग्नझाले ॥ पंचपंचउषःकालीं ॥ रविचक्रनिघोंआ
लें ॥ एवढावेळनिजलासी ॥ ह्मणूनिसमजेलनंदासी ॥ उ॰ ॥ ३ ॥ विद्यार्थीविद्याभ्यासास्तवसादर
गुरुपायीं ॥ अध्यापनगुरुकरिती ॥ शिष्यअध्ययनउदयीं ॥ याज्ञिकजनकुंडींआहुतिटाकितातिपा
हीं ॥ रविप्रकाशपडूनियांउजळल्याशुद्धदिशादाही ॥ हेमाझेपाडसेसांवळेकृष्णाबाई ॥ सिद्धसवेंब
ळिरामघेऊनिगोधनेंवनाजाईं ॥ चा॰ ॥ मुनिजनमानसहंसा ॥ गोपीमनकमळभृंगा ॥ मुरहरपंकज
पाणी ॥ पद्मनाभश्रीरंगा ॥ शकटांतकसर्वेशा ॥ हेहरिप्रतापभृंगा ॥ कोटितेजाहूनतेजआगळेंतवव
दनाला ॥ होनाजीबाळानित्यध्यातसेह्दयींनाममाळा ॥ ४ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ २ ॥ ॥ प्रातःस्मरण प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनम. ॥ ॥ यस्यमाताउमादेवीपितायस्यतुशंकरः ॥ मूषकोवाहनंयस्यसमांपातुविनायकः
॥ १ ॥ महर्षिर्भगवान्व्यासःकृत्वेमांसंहितांपुरा ॥ श्लोकैश्चतुर्भिर्धर्मात्मापुत्रमध्यापयच्छुकम् ॥ २ ॥

मातापितृसहस्राणिपुत्रदारशतानिच ॥ संसारेष्वनुभूतानियांतियास्यंतिचापरे ॥ ३ ॥ हर्षस्थानसहस्रा
णिभयस्थानशतानिच ॥ दिवसेदिवसेमूढमाविशंतिनपंडितम् ॥ ४ ॥ ऊर्ध्वबाहुर्विरौम्येषनचकश्चि
च्छृणोतुमे ॥ धर्मादर्थश्चकामश्चसकिमर्थंनसेव्यते ॥ ५ ॥ नजातुकामान्नभयान्नलोभाद्धर्मंत्यजेज्जीवि
तस्यापिहेतोः ॥ धर्मोनित्यःसुखदुःखेत्वनित्योजीवोनित्योहेतुरस्यत्वनित्यः ॥ ६ ॥ इमांभारतसावि
त्रींप्रातरुत्थाययःपठेत् ॥ सभारतफलंप्राप्यपरंब्रह्माधिगच्छति ॥ ७ ॥ प्रातःस्मरामिखलुतत्सवितु
र्वरेण्यंरूपंहिमंडलमृचोत्थतनुर्यजूंपि ॥ सामानियस्यकिरणाःप्रभवादिहेतुंब्रह्माहरात्मकमलक्ष्यमचिंत्य
रूपम् ॥ १ ॥ प्रातर्नमामितरणिंतनुवाङ्मनोभिर्ब्रह्मेंद्रपूर्वकसुरैर्नुतमर्चितंच ॥ वृष्टिप्रमोचनविनिग्रहहे
तुभूतंत्रैलोक्यपालनपरंत्रिगुणात्मकंच ॥ २ ॥ प्रातर्भजामिसवितारमनंतशक्तिंपापौघशत्रुभयरोगह
रंपरंच ॥ तंसर्वलोककलनात्मककालमूर्तिंगोकंठबंधनविमोचनमादिदेवम् ॥ ३ ॥ श्लोकत्रयमिदंभा
नोःप्रातःप्रातःपठेत्तुयः ॥ ससर्वव्याधिनिर्मुक्तःपरंसुखमवाप्नुयात् ॥ ४ ॥ प्रातःस्मरामिगणनाथमना
थबंधुंसिंदूरपूरपरिशोभितगंडयुग्मम् ॥ उद्दंडविघ्नपरिखंडणचंडदंडमाखंडलादिसुरनायकवृंदवंद्यम् ॥
॥ १ ॥ प्रातर्नमामिचतुराननवंद्यमानमिष्टानुकूलमखिलंचवरंददानम् ॥ तंतुंदिलंद्विरसनप्रिययज्ञसूत्रं
पुत्रंविलासचतुरंशिवयोःशिवाय ॥ २ ॥ प्रातर्भजाम्यभयदंखलुभक्तशोकदावानलंगणविभुंवरकुंज

रास्यम् ॥ अज्ञानकाननविनाशनहव्यवाहमुत्साहवर्धनमहंसुतमीश्वरस्य ॥ ३ ॥ श्लोकत्रयमिदंपुण्यं
सदासाम्राज्यदायकम् ॥ प्रातरुत्थायसततंयःपठेत्प्रयतःपुमान् ॥ ४ ॥ प्रातस्मरामिशरदिंदुकरोज्ज्व
लाभांसद्रत्नवत्सकलकुंडलहारशोभाम् ॥ दिव्यायुधोज्झितसुनीलसहस्रहस्तांरक्तोत्पलाभचरणांभव
तींपरेशाम् ॥ १ ॥ प्रातर्नमामिमहिषासुरचंडमुंडशुंभासुरप्रमुखदैत्यविनाशदक्षाम् ॥ ब्रह्मेंद्ररुद्रमुनिमो
हनशीललीलांचंडींसमस्तसुरमूर्तिमनेकरूपाम् ॥ २ ॥ प्रातर्भजामिभजतामखिलार्थदात्रींधात्रींसम
स्तजगतांदुरितापहंत्रीम् ॥ संसारबंधनविमोचनहेतुभूतांमायांपरांसमधिगम्यपरस्याविष्णोः ॥ ३ ॥
श्लोकत्रयमिदंदेव्याश्चंडिकायाःपठेन्नरः ॥ सर्वान्कामानवाप्नोतिविष्णुलोकेमहीयते ॥ ४ ॥ प्रातःस्म
रामिभवभीतिहरंसुरेशंगंगाधरंवृषभवाहनमंबिकेशम् ॥ खट्वांगशूलवरदाभयहस्तमीशंसंसाररोगहरमौ
षधमद्वितीयम् ॥ १ ॥ प्रातर्नमामिगिरिशंगिरिजार्धदेहंसर्गस्थितिप्रलयकारणमादिदेवम् ॥ विश्वेश्वरंवि
जितविश्वमनोभिरामंसंसाररोगहरमौषधमद्वितीयम् ॥ २ ॥ प्रातर्भजामिशिवमेकमनंतमाद्यंवेदांतवेद्यम
नघंपुरुषंमहांतम् ॥ नामादिभेदरहितंषड्भावशून्यंसंसाररोगहरमौषधमद्वितीयम् ॥ ३ ॥ प्रातःसमु
त्थायशिवंविचिंत्यश्लोकत्रयंचानुदिनंपठंति ॥ तेदुःखजालंबहुजन्मसंचितंहित्वापदंयांतितदेवशंभोः
॥ ४ ॥ प्रातःस्मरामिभवभीतिमहार्तिशांत्यैनारायणंगरुडवाहनमंजनाभम् ॥ ग्राहाभिभूतवरवारणमु

क्तिहेतुंचक्रायुधंतरुणवारिजपत्रनेत्रम् ॥ १ ॥ प्रातर्नमामिमनसावचसाचमूर्ध्नापादारविंदयुगलंपरमस्यपुंसः ॥ नारायणस्यनरकार्णवतारणस्यपारायणप्रवणाविप्रपरायणस्य ॥ २ ॥ प्रातर्भजामिभजतामभयंकरंतंप्राक्सर्वजन्मकृतपापभयापहत्यै ॥ योग्राहवक्त्रपतितांघ्रिगजेंद्रघोरशोकप्रणाशमकरोद्धृतशंखचक्रः ॥ ३ ॥ श्लोकत्रयमिदंपुण्यंप्रातःप्रातःपठेत्तुयः ॥ लोकत्रयगुरुस्तस्मैदद्यादात्मपदंहरिः ॥ ॥ ४ ॥ प्रातःस्मरामिरघुनाथमुखारविंदंमंदस्मितंमधुरभाषिविशालभालम् ॥ कर्णावलंबिचलकुंडलशोभिगंडंकर्णांतदीर्घनयनंनयनाभिरामम् ॥ १ ॥ प्रातर्भजामिरघुनाथकरारविंदंरक्षोगणायभयदंवरदंद्विजेभ्यः ॥ यद्राजसंसदिविभज्यमहेशचापंसीताकरग्रहणमंगलमापसद्यः ॥ २ ॥ प्रातर्नमामिरघुनाथपदारविंदंवज्रांकुशादिशुभरेखिशुभावहंमे ॥ योगींद्रमानसमधुव्रतसेव्यमानंशापापहंसपदिगौतमधर्मपत्न्याः ॥ ३ ॥ प्रातर्वदामिवचसारघुनाथनामवाग्दोषहारिसकलंशमलंनिहंति ॥ यत्पार्वतीस्वपतिनासहमोक्षकामाप्रीत्यासहस्रहरिनामसमंजजाप ॥ ४ ॥ प्रातःश्रयेश्रुतिनुतांरघुनाथमूर्तिंनीलांबुदोत्पलसितेतररत्ननीलाम् ॥ आमुक्तमौक्तिकविशेषविभूषणाढ्यांध्येयांसमस्तमुनिभिर्जनमुक्तिहेतुम् ॥ ५ ॥ यःश्लोकपंचकमिदंप्रयतःपठेतनित्यंप्रभातसमयेपुरुषःप्रबुद्धः ॥ श्रीरामकिंकरजनेषुसएवमुख्योभूत्वाप्रयातिहरिलोकमनन्यलभ्यम् ॥ ६ ॥ ब्रह्मामुरारिस्त्रिपुरांतकारिर्भानुःशशीभूमिसुतोबुधश्च ॥ गुरुश्चशु

क्रः शनिराहुकेतवः कुर्वंतु सर्वे मम सुप्रभातम् ॥ ७ ॥ भृगुर्वसिष्ठः क्रतुरंगिराश्च मनुः पुलस्त्यः पुलहश्च गोतमः ॥ रैभ्यो मरीचिश्च्यवनश्च दक्षः कुर्वंतु सर्वे मम सुप्रभातम् ॥ ८ ॥ सनत्कुमारः सनकः सनंदनः सनातनोप्यासुरिपिंगलौ च ॥ सप्तस्वराः सप्तरसातलानि कुर्वंतु सर्वे मम सुप्रभातम् ॥ ९ ॥ सप्तार्णवाः सप्तकुलाचलाश्च सप्तर्षयो द्वीपवनानि सप्त ॥ भूरादिकृत्वा भुवनानि सप्त कुर्वंतु सर्वे मम सुप्रभातम् ॥ १० ॥ पृथ्वी सगंधा सरसास्तथाऽपः स्पर्शी च वायुर्ज्वलितं च तेजः ॥ नभः सशब्दं महता सहैव कुर्वंतु सर्वे मम सुप्रभातम् ॥ ११ ॥ पुंण्यश्लोको नलो राजा पुण्यश्लोको युधिष्ठिरः ॥ पुण्यश्लोका च वैदेही पुण्यश्लोको जनार्दनः ॥ १२ ॥ अहल्या द्रौपदी सीता तारा मंदोदरी तथा ॥ पंचकंन्याः स्मरेन्नित्यं महापातकनाशनम् ॥ १३ ॥ अश्वत्थामा बलिर्व्यासो हनूमांश्च विभीषणः ॥ कृपः परशुरामश्च सप्तैते चिरजीविनः ॥ १४ ॥ सप्तैतान्संस्मरेन्नित्यं मार्कंडेयं तथाष्टमम् ॥ जीवेद्वर्षशतं साग्रमपमृत्युविवर्जितः ॥ १५ ॥ प्रल्हादनारदपराशरपुंडरीकव्यासांबरीषशुकशौनकभीष्मदाल्भ्यान ॥ रुक्मांगदार्जुनवसिष्ठविभीषणादीन्पुण्यानिमान्परमभागवतान्नमामि ॥ १६ ॥ कर्कोटकस्य नागस्य दमयंत्या नलस्य च ॥ ऋतुपर्णस्य राजर्षेः कीर्तनं कलिनाशनम् ॥ १७ ॥ धर्मो विवर्धति युधिष्ठिरकीर्तनेन पापं प्रणश्यति वृकोदरकीर्तनेन ॥ शत्रुर्विनश्यति धनंजयकीर्तनेन माद्रीसुतौ कथयतां न भवंति रोगाः ॥ १८ ॥ अहो भाग्यमहो भाग्यं नंदगोपव्रजौकसाम् ॥ य

न्मित्रंपरमानंदंपूर्णंब्रह्मसनातनम् ॥ १९ ॥ अयोध्यामथुरामायाकाशीकांचीअवंतिका ॥ पुरीद्वाराव
तीचैवसप्तैतामोक्षदायिकाः ॥ २० ॥ अर्जुनःफाल्गुनोजिष्णुःकिरीटीश्वेतवाहनः ॥ बीभत्सुर्विजयीकृ
ष्णःसव्यसाचीधनंजयः ॥ २१ ॥ उत्तिष्ठोत्तिष्ठगोविंदउत्तिष्ठगरुडध्वज ॥ उत्तिष्ठकमलाकांतत्रैलो
क्यंमंगलंकुरु ॥ २२ ॥ समुद्रवसनेदेविपर्वतस्तनमंडले ॥ विष्णुपत्निनमस्तुभ्यंपादस्पर्शंक्षमस्वमे ॥
॥ २३ ॥ पलायध्वंपलायध्वंरेरेदानवराक्षसाः ॥ धर्मसंस्थापनार्थायरथारूढःस्वयंहरिः ॥ २४ ॥ वाराण
स्यांभैरवोदेवोसंसारभयनाशनः ॥ अनेकजन्मकृतंपापंस्मरणेनाविनश्यति ॥ २५ ॥ वाराणस्यांदक्षिणेभा
गेकुक्कुटोनामवैद्विजः ॥ तस्यस्मरणमात्रेणदुःस्वप्नःसुखदोभवेत् ॥ २६ ॥ वाराणस्यामुत्तरेभागेसुमंतुर्ना
मवैद्विजः ॥ तस्यस्मरणमात्रेणनिर्धनोधनवान्भवेत् ॥ २७ ॥ काशिकाशीतिकाशीतित्रिवारंयःपठेन्नरः ॥
सोपिदेशांतरेवासीकाशीवासफलंलभेत् ॥ २८ ॥ अशीवरुणयोर्मध्येपंचक्रोशीमहत्फलम् ॥ अमरा
मरणमिच्छंतिकाकथाइतरेजनाः ॥ २९ ॥ नंदिनीनालिनीसीतामालतीचमलापहा ॥ विष्णुपादाब्जसं
भूतागंगात्रिपथगामिनी ॥ ३० ॥ भागीरथीभोगवतीजान्हवीत्रिजटेश्वरी ॥ द्वादशैतानिनामानिप्रा
तःकालेसदापठेत् ॥ ३१ ॥ विश्वेशंमाधवंढुंढिंदंडपाणिंचभैरवम् ॥ वंदेकाशींगुहांगंगांभवानींमणि
कर्णिकाम् ॥ ३२ ॥ वाराणसीपुरपतेभजाविश्वनाथा ॥ माझाप्रणामतुझियांचरणासिआतां ॥ मीमाग

तांपरमपावनपुंण्यभिक्षा ॥ घावीमलात्वरितशांभविवेददीक्षा ॥ १ ॥ श्रीधुंडिराजगणनायकढंडपा
णी ॥ माझेउदंडअपराधमनोतनागीं ॥ श्रीभैरवाचुकविरौरवयातनारे ॥ वांराणसींतमजठेविंसनातनारे
॥ २ ॥ इत्थंप्रभातेपरमंपवित्रंपठेत्स्मरेद्वाशृणुयाच्चानित्यम् ॥ दुःस्वप्ननाशास्त्विहसुप्रभातंभवेच्चनित्यं
भगवत्प्रसादात् ॥ ३ ॥ कराग्रेवसतेलक्ष्मीःकरमूलेसरस्वती ॥ करमध्येतुगोविंदःप्रभातेकरदर्शनम्
॥ ४ ॥ ॥ इति प्रातःस्मरणं समाप्तं ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ ३ ॥ ॥ अथ स्नानविधि प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीगुरुभ्योनमः ॥ नमामिगंगेतवपादपंकजंसुरासुरैर्वंदितदि
व्यरूपं ॥ भक्तिंचमुक्तिंचददासिनित्यंभावानुसारेणसदानराणां ॥ १ ॥ दर्शनात्सर्वपातघ्नींस्पर्शनान्मो
क्षदायिनीम् ॥ स्नानेनमुक्तिदांपुण्यांभागीरथींनमाम्यहम् ॥ २ ॥ अथसंकल्पः ॥ श्रीमन्महागणाधि
पतयेनमः ॥ इष्टदेवताभ्योनमः ॥ कुलदेवताभ्योनमः ॥ ग्रामदेवताभ्योनमः ॥ वास्तुदेवताभ्योनमः ॥
शचीपुरंदराभ्यांनमः ॥ उमामहेश्वराभ्यांनमः ॥ कालकांपरशुरामेभ्योनमोनमः ॥ सर्वेभ्योदेवेभ्योनमो
नमः ॥ सर्वेभ्योब्राह्मणेभ्योनमोनमः ॥ अविघ्नमस्तु ॥ सुमुखश्चैकदंतश्चकपिलोगजकर्णकः ॥ लंबोद

रश्चविकटोविघ्ननाशोगणाधिपः ॥ धूम्रकेतुर्गणाध्यक्षोभालचंद्रोगजाननः ॥ द्वादशैतानिनामानियःपठे
त्छृणुयादपि ॥ विद्यारंभेविवाहेचप्रवेशेनिर्गमेतथा ॥ संग्रामेसंकटेचैवविघ्नस्तस्यनजायते ॥ शुक्लांबर
धरंदेवंशशिवर्णंचतुर्भुजं ॥ प्रसन्नवदनंध्यायेत्सर्वविघ्नोपशांतये ॥ सर्वमंगलमांगल्येशिवेसर्वार्थसाधि
के ॥ शरण्येत्र्यंबकेगौरीनारायणिनमोस्तुते ॥ सर्वदासर्वकार्येषुनास्तितेषाममंगलं ॥ येषांहृदिस्थोभग
वान्मंगलायतनंहरिः ॥ तदेवलग्नंसुदिनंतदेवताराबलंचंद्रबलंतदेव ॥ विद्याबलंदैवबलंतदेवलक्ष्मीपते
तेंघ्रियुगंस्मरामि ॥ लाभस्तेषांजयस्तेषांकुतस्तेषांपराजयः ॥ येषामिंदीवरश्यामोहृदयस्थोजनार्दनः ॥
विनायकंगुरुंभानुंब्रह्मविष्णुमहेश्वरान् ॥ सरस्वतींप्रणम्यादौसर्वकार्यार्थसिद्धये ॥ अभीप्सितार्थसि
द्ध्यर्थंपूजितोयःसुरासुरैः ॥ सर्वविघ्नहरस्तस्मैगणाधिपतयेनमः ॥ सर्वेष्वारंभकार्येषुत्रयस्त्रिभुवनेश्वराः ॥
देवादिशंतुनःसिद्धिंब्रह्मेशानजनार्दनाः ॥ श्रीमद्भगवतोमहापुरुषस्यविष्णोराज्ञयाप्रवर्तमानस्यअद्यब्रह्म
णोद्वितीयेपरार्धेविष्णुपदेश्रीश्वेतवाराहकल्पेवैवस्वतमन्वंतरेभरतवर्षेभरतखंडेजंबुद्वीपेदंडकारण्यदेशेगो
दावर्याः दक्षिणेतीरेकृष्णावेण्ययोःउत्तरेशालिवाहनशकेबौद्धावतारेरामक्षेत्रेरामरामाश्रमेअस्मिन्वर्तमाने
अमुकनामसंवत्सरे अमुकअयने अमुकऋतौ अमुकमासे अमुकपक्षे अमुकतिथौ अमुकवासरे अद्य
दिवस नक्षत्रं विष्णुदिवसनक्षत्रे विष्णुमहानक्षत्रे विष्णुस्थेवर्तमाने चंद्रे जिष्णुस्थे सूर्ये विष्णुस्थेदेव

गुरौ शेषेषुग्रहेषु सत्सु एवं गुण विशेषण विशिष्टायां ॥ शुभपुण्यतिथौ मम आत्मनः श्रुति स्मृति पुराणोक्त फलप्राप्त्यर्थं कायिक वाचिक मानसिक सांसर्गिक ज्ञाताज्ञात स्पृष्टास्पृष्ट भुक्ताभुक्त पीतापीत सकलपाप क्षयार्थंगंगाभागीरथीतीर्थेस्नानमहंकरिष्ये ॥ आपोहिष्ठामयोभुवःस्तानऊर्जेद धातन ॥ महेरणायचक्षसे ॥ योवःशिवतमोरसस्तस्यभाजयतेहनः ॥ उशतीरिवमातरः ॥ तस्माअरंग मामवोयस्यक्षयायाजिन्वथ ॥.अपोजनयथाचनः ॥ आपोपाइद सार्वविश्वाभूतान्यापःप्राणावाआपः पशवआपोन्नमापोमृतमापःसम्राडापोविराडापः स्वराडापःश्छदां स्यापोज्योती प्यापोयजू प्यापःस त्यमापः सर्वा देवताआपोभूर्भुवःसुवरापओम् ॥ स्नानंकुला ॥ इमंमेगंगेयमुनेसरस्वतिशुतुद्रिःस्तोमंस चतापरुष्ण्या ॥ असिक्न्यामरुद्वृधेवितस्तयार्जीकीयेशृणुह्यासुषोमया ॥ अघमर्षणं ॥ ऋतंचसत्यंचा भीद्धात्तपसोध्यजायत ॥ ततोरात्र्यजायततत्तः समुद्रोऽअर्णवः ॥ समुद्रादर्णवादधिसंवत्सरोऽअजायत ॥ अहोरात्राणिविदधद्विश्वस्यमिषतोवशी ॥ सूर्याचंद्रमसौधातायथापूर्वमकल्पयत् ॥ दिवंचपृथिवींचांत रिक्षमथोस्वः ॥ इतित्रिरावृत्याअघमर्षणंकुर्यात् ॥ अथअर्घ्यमंत्राः ॥ नमःकमलनाभायनमस्तेजलशा यिने ॥ नमस्तेकेशवानंतगृहाणार्घ्यंनमोस्तुते ॥ एहिसूर्यसहस्रांशोतेजोराशिजगत्पते ॥ अनुकंपयमां

भक्त्यागृहाणार्घ्यंनमोस्तुते ॥ धतुःकमंडलोद्भूतेगंगेत्रिपथगामिनी ॥ त्रैलोक्यवंदितेदेविगृहाणार्घ्यंन
मोस्तुते ॥ ३ ॥ गंगागंगेतियोब्रूयाद्योजनानांशतैरपि ॥ मुच्यतेसर्वपापेभ्योविष्णुलोकंसगच्छति ॥
योसौसर्वगतोविष्णुश्चित्स्वरूपीजनार्दनः ॥ सएवद्रवरूपेणगंगांभोनात्रसंशयः ॥ शरीरेजर्जरेभूतेव्या
धिग्रस्तेकलेवरे ॥ औषधंजान्हवीतोयंवैद्योनारायणोहरिः ॥ पापोहंपापकर्माहंपापात्मापापसंभवः ॥
त्राहिमांकृपयागंगेसर्वपापहराभव ॥ स्नानांगतर्पणंकुर्यात् ॥ ब्रह्मादयोयेदेवाः तांदेवांस्तर्पयामि ॥
भूर्देवांस्तर्पयामि ॥ भुवर्देवांस्तर्पयामि ॥ स्वर्देवांस्तर्पयामि ॥ भूर्भुवःस्वर्देवांस्तर्पयामि ॥ निवीती ॥
तान्नृषींस्तर्पयामि ॥ भूर्ऋषींस्तर्पयामि ॥ भुवर्ऋषींस्तर्पयामि ॥ स्वर्ऋषींस्तर्पयामि ॥ भूर्भुवःस्वर्ऋषीं
स्तर्पयामि ॥ सव्येनवाअपसव्येन ॥ तान्पितॄंस्तर्पयामि ॥ भूःपितॄंस्तर्पयामि ॥ भुवःपितॄंस्तर्पयामि ॥
स्वःपितॄंस्तर्पयामि ॥ भूर्भुवःस्वःपितॄंस्तर्पयामि ॥ २ ॥ ॥ इतिस्नानविधिः समाप्तः ॥ ॥ छ ॥

॥ ४ ॥ ॥ अथ गंगाष्टक प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ मातःशैलसुतासपत्नवसुधाशृंगारहारावलि, स्वर्गारोहणवैजयंतिभवतींभा
गीरथींप्रार्थये ॥ त्वत्तीरेवसतस्त्वदंबुपिबतस्त्वद्वीचिषुप्रेंखत, स्त्वन्नामस्मरतस्त्वदर्पितदृशःस्यान्मेशरी

रव्ययः ॥ १ ॥ त्वत्तीरेतरुकोटरांतरगतोगंगेविहंगोवरं, त्वन्नीरेनरकांतकारिणिवरंमत्स्योथवाकच्छ
पः ॥ नैवान्यत्रमदांधसिंधुरघटासंघट्टघंटारण,त्कारत्रस्तसमस्तवैरिवनितालब्धस्तुतिर्भूपतिः ॥ २ ॥
उक्षापक्षीतुरगउरगःकोपिवावारणोवा, वाराणस्यांजननमरणक्लेशदुःखसहिष्णुः ॥ नत्वंन्यत्रप्रविरलरण
त्किंकिणिक्वाणमिश्रं, वारस्त्रीभिश्चमरमरुतावीजितोभूमिपालः ॥ ३ ॥ काकैर्निष्कुषितंश्वभिःक
वलितंगोमायुभिर्लुंठितं, स्रोतोभिश्चलितंतटांवुलुलितंवीचीभिरांदोलितम् ॥ दिव्यस्त्रीकरचारुचामरम
रुत्संवीज्यमानःकदा, द्रक्ष्येऽहंपरमेश्वरित्रिपथगेभागीरथिस्वंवपुः ॥ ४ ॥ अभिनवबिसवल्लीपादपद्म
स्यविष्णो, मदनमथनमौलेर्मालतीपुष्पमाला ॥ जयतिजयपताकाकाप्यसौमोक्षलक्ष्म्या, क्षपितकलि
कलंकाजान्हवीनःपुनातु ॥ ५ ॥ एतत्तालतमालसालसरलव्यालोलवल्लीलता, च्छन्नंसूर्यकरप्रतापर
हितंशंखेंदुकुंदोज्ज्वलम् ॥ गंधर्वामरसिद्धकिन्नरवधूत्तुंगस्तनास्फालितं, स्नानायप्रतिवासरंभवतुमेगां
गंजलंनिर्मलम् ॥ ६ ॥ गांगंवारिमनोहारि, मुरारिचरणच्युतम् ॥ त्रिपुरारिशिरश्चारि, पापहारिपुनातु
माम् ॥ ७ ॥ पापापहारिदुरितारितरंगधारि, शैलप्रचारिगिरिराजगुहाविदारि ॥ झंकारकारिहरिपाद
रजोपहारि, गांगंपुनातुसततंशुभकारिवारि ॥ ८ ॥ गंगाष्टकंपठतियःप्रयतःप्रभाते, वाल्मीकिनाविर
चितंशुभदंमनुष्यः ॥ प्रक्षाल्यगात्रकलिकल्मषपंकमाशु मोक्षंलभेत्पततिनैवनरोभवाब्धौ ॥ ९ ॥ ॥

इतिश्रीवाल्मीकिनाविरचितंगंगाष्टकस्तोत्रंसंपूर्णम् ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ ५ ॥ ॥ अथ भस्मधारण प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ केशवादित्रिभिः ॥ आचमनं ॥ ॐकेशवायनमः ॥ नारायणायनमः ॥ माधवायन
मः ॥ गोविंदायनमः ॥ विष्णवेनमः ॥ मधुसूदनायनमः ॥ त्रिविक्रमायनमः ॥ वामनायनमः ॥ श्री
धरायनमः ॥ हृषीकेशायनमः ॥ पद्मनाभायनमः ॥ दामोदरायनमः ॥ संकर्षणायनमः ॥ वासुदेवा
यनमः ॥ प्रद्युम्नायनमः ॥ अनिरुद्धायनमः ॥ पुरुषोत्तमायनमः ॥ अधोक्षजायनमः ॥ नारसिंहायन
मः ॥ अच्युतायनमः ॥ जनार्दनायनमः ॥ उपेंद्रायनमः ॥ हरयेनमः ॥ श्रीकृष्णायनमः ॥ २४ ॥ प्रणव
स्य ॥ परब्रह्मऋषिः ॥ परमात्मादेवता ॥ देवीगायत्रीछंदः ॥ प्राणायामेविनियोगः ॥ ॐभूःॐभुवः
ॐस्वःॐमहःॐजनःॐतपःॐसत्यं ॥ ॐभूर्भुवःस्वः ॥ ॐ तत्सवितुर्वरेण्यंभर्गोदेवस्यधीमहि ॥ धि
योयोनःप्रचोदयात् ॥ ॐ आपोज्योतिरसोमृतंब्रह्मभूर्भुवः स्वरोम् ॥ अद्येत्यादिपूर्वोच्चरितएवंगुणविशे
षणविशिष्टायांशुभफलप्राप्त्यर्थं श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थंभस्मधारणं करिष्ये ॥ इतिसंकल्प्य ॥ भस्ममा
दाय ॥ ॐअग्निरितिभस्म ॥ ॐवायुरितिभस्म ॥ ॐजलमितिभस्म ॥ ॐस्थलमितिभस्म ॥ ॐव्यो

मेतिभस्म ॥ ॐसर्वं ह्वाइदंभस्म ॥ मनएतानिचक्षुषीतिभस्मानि ॥ ॐनमःशिवायइतित्रिपुंड्रान्कुर्यात् ॥ ॐमानस्तोकेतनयेमानआयौमानोगोषुमानोअश्वेषुरीरिषः ॥ वीरान्मानोरुद्रभामितोवधीर्हविष्मंतःसंदमित्वाहवामहे ॥ ॐभवेभवेनातिभवेभवस्वमांभवोद्भवायनमः ॥ वामदेवायनमोज्येष्ठायनमः श्रेष्ठायनमोरुद्रायनमः कालायनमः कलविकरणायनमोबलविकरणायनमोबलायनमोबलप्रमथनायनमः सर्वभूतदमनायनमोमनोन्मनायनमः ॥ अघोरेभ्योथघोरेभ्योघोरघोरतरेभ्यः ॥ सर्वेभ्यःसर्वशर्वेभ्योनमस्तेअस्तुरुद्ररूपेभ्यः ॥ तत्पुरुषायविद्महेमहादेवायधीमहि ॥ तन्नोरुद्रःप्रचोदयात् ॥ ईशानःसर्वविद्यानामीश्वरःसर्वभूतानांब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोधिपतिर्ब्रह्माशिवोमेअस्तुसदाशिवों ॥ इतिभस्मधारणविधिःसमाप्तः॥

॥ ६ ॥ ॥ अथ प्रातःसंध्या प्रारंभः

श्रीगणेशायनमः ॥ अथप्रातःसंध्याप्रारंभः ॥ ॐकेशवायनमः ॥ नारायणायनमः ॥ माधवायनमः ॥ गोविंदायनमः ॥ विष्णवेनमः ॥ मधुसूदनायनमः ॥ त्रिविक्रमायनमः ॥ वामनायनमः ॥ श्रीधरायनमः ॥ ह्रषीकेशायनमः ॥ पद्मनाभायनमः ॥ दामोदरायनमः ॥ संकर्षणायनमः ॥ वासुदेवायनमः ॥ प्रद्युम्नायनमः ॥ अनिरुद्धायनमः ॥ पुरुषोत्तमायनमः ॥ अधोक्षजायनमः ॥ नारसिंहायनमः ॥ अ

च्युतायनमः ॥ जनार्दनायनमः ॥ उपेंद्रायनमः ॥ हरयेनमः ॥ श्रीकृष्णायनमः ॥२४॥ प्रणवस्य ॥ परब्र
ह्मऋषिः ॥ परमात्मादेवता ॥ देवीगायत्रीछंदः ॥ प्राणायामेविनियोगः ॥ ॐभूःॐभुव.ॐस्वःॐम
हःॐजनःॐतपःॐसत्यं ॥ ॐभूर्भुवःस्वः ॥ ॐतत्सवितुर्वरेण्यंभर्गोदेवस्यधीमहि ॥ धियोयोनःप्रचो
दयात् ॥ ॐआपोज्योतिरसोमृतंब्रह्मभूर्भुवःस्वरोम् ॥ प्रातःसंध्यागायत्री ॥ कौमारी ॥ रक्ता ॥ रक्त
वस्त्रा ॥ रक्तगंधा ॥ रक्तमाल्यानुलेपना ॥ हंसवाहना ॥ ब्रह्मदेवत्या ॥ गार्हपत्याग्निउपस्थाना ॥
ऋग्वेदसंहिता ॥ प्रथमाब्रह्मसंध्या ॥ वेदवतीनाम्नी ॥ ममोपात्तदुरितक्षयद्वाराश्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं ॥
प्रातःसंध्योपास्तिंकरिष्ये ॥ आयातुवरदादेवीअक्षरंब्रह्मसंहितं ॥ गायत्रींछंदसांमातेदंब्रह्मजुषस्वमे ॥
यद्राच्यामत्कृतंपापंतद्राच्याप्रतिमुच्यते ॥ सर्ववर्णेमहादेवीसंध्याविद्येसरस्वती ॥ अजरेअमरेदेवी
सर्वदेवीनमोस्तुते ॥ ओजोसि ॥ सहोसि ॥ बलमसि ॥ भ्राजोसि ॥ देवानांधामनामासि ॥ विश्वम
सिविश्वायुः ॥ सर्वमसि ॥ सर्वायुः ॥ अभिभुरों ॥ गायत्रीमावाहयामि ॥ सावित्रीमावाहयामि ॥
सरस्वतीमावाहयामि ॥ छंदर्षीनावाहयामि ॥ श्रियमावाहयामि ॥ ह्रीयमावाहयामि ॥ आपोहिष्ठेति
तृचस्यसूक्तस्य ॥ आंबरिषः ॥ सिंधुद्वीपऋषिः ॥ आपोदेवता ॥ गायत्रीछंदः ॥ मार्जनेविनियोगः
॥ ॐ आपोहिष्ठामयोभुवः ॥ तानऊर्जेदधातन ॥ महेरणायचक्षसे ॥ योवःशिवतमोरसः ॥ तस्यभा

जयतेहनः ॥ उशतीरिवमातरः । तस्मा ऽअरंगमामवः ॥ यस्यक्षयायजिन्वथ ॥ आपोजनयथाचनः ॥ सू
र्यश्चेतिमंत्रस्ययाज्ञवल्क्योपनिषद ऋषिः ॥ सूर्यमामन्युमन्युपतिर्देवताप्रकृतिश्छंदः ॥ मंत्राचमनेविनियो
गः ॥ ॐसूर्यश्चमामन्युश्चमन्युपतयश्चमन्युकृतेभ्यः ॥ पापेभ्योरक्षंतां ॥ यद्राव्यापापमकार्षं ॥ मनसा
वाचाहस्ताभ्यां ॥ पद्भ्यामुदरेणशिश्ना ॥ रात्रिस्तदवलुंपतु ॥ यत्किंचदुरितंमयि ॥ इदमहंमाम
मृतयोनौ ॥ सूर्येज्योतिषिजुहोमिस्वाहा ॥ आचम्य ॥ आपोहिष्ठेतिनवर्चस्यसूक्तस्य ॥ आंबरीषःसिं
धुद्वीपऋषिः ॥ आपोदेवता ॥ गायत्रीछंदः ॥ पंचमीवर्धमाना ॥ सप्तमीप्रतिष्ठा ॥ अंत्येद्वेअनुष्टुभौ
॥ मार्जनेविनियोगः ॥ ॐ आपोहिष्ठामयोभुवस्तानऊर्जेदधातन ॥ महेरणायचक्षसे ॥ योवःशिवतमो
रसस्तस्यभाजयतेहनः ॥ उशतीरिवमातरः ॥ तस्मा ऽअरंगमामवोयस्यक्षयायजिन्वथ ॥ आपोज
नयथाचनः ॥ शन्नोदेवीरभिष्टयआपोभवंतुपीतये ॥ शंयोरभिस्रवंतुनः ॥ ईशानावार्याणांक्षयंतीश्चर्ष
णीनां ॥ अपोयाचामिभेषजं ॥ अप्सुमेसोमो ऽअब्रवीदंतर्विश्वानिभेषजा ॥ अग्निंचविश्वशंभुवं ॥ आ
पःपृणीतभेषजंवरूथंतन्वे ३ मम ॥ ज्योक्चसूर्यंदृशे ॥ इदमापःप्रवहतयत्किंचदुरितंमयि ॥ यद्वाहमभि
दुद्रोहयद्वाशेपउतानृतं ॥ आपो ऽअद्यान्वचारिषंरसेनसमगस्महि ॥ पयस्वानग्नआगहितंमासंसृजव

चर्सा ॥ सस्रुषीस्तदपसोदिवानक्तंचसस्रुषीः ॥ वरेण्यक्रतूरहमादेवीरवसेहुवे ॥ ऋतंचेतितृचस्यमाधु
छंदसोऽघमर्षणऋषिः ॥ भाववृत्तोदेवता ॥ अनुष्टुप्छंदः ॥ अघमर्षणेविनियोगः ॥ ॐऋतंचसत्यंचाभी
द्धात्तपसोऽध्यजायत ॥ ततोरात्र्यजायतततःसमुद्रोऽअर्णवः ॥ समुद्रादर्णवादधिसंवत्सरोऽअजायत ॥ अ
होरात्राणिविदधद्विश्वस्यमिषतोवशी ॥ सूर्याचंद्रमसौधातायथापूर्वमकल्पयत् ॥ दिवंचपृथिवींचांतरिक्ष
मथोस्वः ॥ आचम्य ॥ व्याहृतीनांप्रजापतिःप्रजापतिर्देवता ॥ गायत्र्याविश्वामित्रः सविता गायत्री ॥
श्रीसवितासूर्यनारायणायअर्घ्यदानेविनियोगः ॥ ॐ भूर्भुवःस्वः ॥ ॐ तत्सवितुर्वरेण्यंभर्गोदेवस्यधीमहि
धियोयोनःप्रचोदयात् ॥ श्रीसवितासूर्यनारायणायइदमर्घ्यंदत्तंनमम ॥ इतित्रिः ॥ असावादित्योब्रह्म ॥
आचम्य ॥ प्राणानायम्य ॥ अपक्रामंतुभूतानिपिशाचाःसर्वतोदिशं ॥ सर्वेषामविरोधेनब्रह्मकर्मसमार
भे ॥ पृथ्वीतिमंत्रस्य ॥ मेरुपृष्ठऋषिः ॥ कूर्मोदेवता ॥ सुतलंछंदः ॥ आसनेविनियोगः ॥ ॐ पृथ्वी
त्वयाधृतालोकादेवित्वंविष्णुनाधृता ॥ त्वंचधारयमांदेवीपवित्रंकुरुचासनं ॥ अंगुष्ठाग्रेतुगोविंदंतर्जन्यां
तुमहीधरं ॥ मध्यमायांहृषीकेशंअनामिक्यांत्रिविक्रमं ॥ कनिष्ठिक्यांन्यसेद्विष्णुंकरमध्येतुमाधवं ॥
एवंचकरविन्यासंसर्वपापप्रणाशनम् ॥ भूःपादाभ्यांनमः ॥ भुवःजानुभ्यांनमः ॥ स्वःकटिभ्यांनमः ॥

महःनाभ्यैनमः ॥ जनःहृदयायनमः ॥ तपःकंठायनमः ॥ सत्यंललाटायनमः ॥ परब्रह्मशिरसे
स्वाहा ॥ तत्सवितुर्ब्रह्मात्मनेहृदयायनमः ॥ वरेण्यंविष्णुरात्मनेशिरसेस्वाहा ॥ भर्गोदेवस्यरुद्रात्म
नेशिखायैवषट् ॥ धीमहिपरमात्मनेकवचायहुं ॥ धियोयोनौज्ञानात्मनेनेत्रत्रयायवौषट् ॥ प्रचोदया
त्सत्यात्मनेअस्त्रायफट् ॥ इतिदिग्बंधः ॥ गायत्र्यागाथिनो ॥ विश्वामित्रऋषिः ॥ सवितादेवता ॥
गायत्रीछंदः ॥ अग्निर्मुखंब्रह्माशिरोविष्णुर्हृदयंरुद्रशिखः ॥ पृथ्वीयोनिः ॥ त्रैलोक्यंचरणौप्राणापान
व्यानोदानसमानासप्राणाश्वेतवर्णासांख्यायनसगोत्रागायत्रीचतुर्विंशत्यक्षरात्रिपदाषट्कुक्षिः ॥ पंच
शीर्षोपनयनेविनियोगः ॥ आगच्छवरदेदेवीजपेमेसन्निधाभव ॥ गायंतंत्रायसेयस्माद्गायत्रीत्वंततःस्मृ
ता ॥ अष्टोत्तरशतसंख्यागायत्रीजपमहंकरिष्ये ॥ सुमुखंसंपुटंचैवविततंविस्तृतंतथा ॥ द्विमुखंत्रिमुखं
चैवचतुःपंचमुखंतथा ॥ षण्मुखाधोमुखंचैवव्यापकांजलिकंतथा ॥ शकटंयमपाशंचग्रंथितंचोल्मुकं
तथा ॥ प्रलंबंमुष्टिकंचैवमत्स्यःकूर्मोवराहकं ॥ सिंहाक्रांतंमहाक्रांतंमुद्गरंपल्लवंतथा ॥ एतामुद्राप्रकुर्वी
तगायत्रीसुफलाभवेत् ॥ मुक्ताविद्रुमहेमनीलधवलच्छायैर्मुखैस्त्र्यक्षणैर्युक्तामिंदुकलातिवद्धमुकुटांतत्वा
र्थवर्णात्मकां ॥ गायत्रींवरदाभयांकुशकशांशुभ्रंकपालंगुणंशंखंचक्रमथारविंदयुगलंहस्तैर्वहंतींभजेत् ॥
जपंकुला ॥ तत्सवितुर्हृदयायनमः ॥ वरेण्यंशिरसेस्वाहा ॥ भर्गोदेवस्यशिखायैवषट् ॥ धीमहिकवचा

यद्दुं ॥ धियोयोनोनेत्रत्रयायवौषट् ॥ प्रचोदयात्अस्त्रायफट् ॥ इतिदिग्बंधः ॥ सुरभिर्ध्यानशूर्पंचयो
निःकूर्मोथपंकजं ॥ लिंगनिर्याणमुद्रांचजपांतेष्टौप्रदर्शयेत् ॥ मित्रोजनान्येतिनवर्चस्यसूक्तस्यगाथि
नोविश्वामित्रऋषिः ॥ मित्रोदेवता ॥ आद्यापंचत्रिष्टुभः ॥ अंत्याश्चतस्रोगायत्र्यः ॥ मित्रोपस्थानेविनि
योगः ॥ ॐमित्रोजनान्यातयतिब्रुवाणोमित्रोदाधारपृथिवीमुतद्यां ॥ मित्रःकृष्टीरनिमिषाभिचष्टेमित्राय
हव्यंघृतवज्जुहोत ॥ प्रसमित्रमर्तोअस्तुप्रयस्वान्यस्तआदित्यशिक्षतिव्रतेन ॥ नहंन्यतेनजीयतेत्वोतोनैन
मंहोअश्नोत्यंतितोनदूरात् ॥ अनमीवासइळयामदंतोमितज्ञवोवरिमन्नापृथिव्याः ॥ आदित्यस्यव्रतमुपक्षि
यंतोवयंमित्रस्यसुमतौस्याम ॥ अयंमित्रोनमस्यःसुशेवोराजासुक्षत्रोऽअजनिष्टवेधाः ॥ तस्यवयंसुमतौय
ज्ञियस्यापिभद्रेसौमनसेस्याम ॥ महांऽआदित्योनमसोपसद्योयातयज्जनोगृणतेसुशेवः ॥ तस्माएतत्प
न्यतमायजुष्टमग्नौमित्रायहविराजुहोत ॥ मित्रस्यचर्षणीधृतोवोदेवस्यसानसि ॥ द्युम्नंचित्रश्रवस्तमं ॥
अभियोमहिनादिवंमित्रोबभूवसप्रथाः ॥ अभिश्रवोभिःपृथिवीं ॥ मित्रायपंचयेमिरेजनाऽअभिष्टिशव
से ॥ सदेवान्विश्वान्बिभर्ति ॥ मित्रोदेवेष्वायुषुजनायवृक्तबर्हिषे ॥ इषइष्टव्रताअकः ॥ तद्दोदिवोदु

हितरोविभातीरूपंब्रुवउपसोयज्ञकेतुः ॥ वयंस्यामयशसोजनेषुतद्योश्चधत्तांपृथिवीचदेवी ॥ यांसदासर्व भूतानिस्थावराणिचराणिच ॥ सायंप्रातर्नमस्यंतिप्रातःसंध्याभिरक्षत्वोन्नमः ॥ प्राच्यैदिशेइंद्रायनमः ॥ आग्नेय्यैदिशेअग्नयेनमः ॥ दक्षिणायैदिशेयमायनमः ॥ निर्ऋत्यैदिशेनिर्ऋतयेनमः ॥ प्रतीच्यैदिशेवरुणा यनमः ॥ वायव्यैदिशेवायवेनमः ॥ उदीच्यैदिशेसोमायनमः ॥ ईशान्यैदिशेईश्वरायनमः ॥ ऊर्ध्वायै दिशेब्रह्मणेनमः ॥ अधरायैदिशेअनंतायनमः ॥ अंतरिक्षायैदिशेवायवेनमः ॥ सर्वत्रनमः ॥ आत्मनेन मः ॥ परमात्मनेनमः ॥ अवांतरदिशाभ्योनमः ॥ सहस्रवंतुदिशोमाहिसामा ॥ गच्छंतुसूनृता ॥ सर्वे कामाअभिस्रवंतुनः ॥ ॐप्रियाऽअभिवादयेत् (प्रवरांचा उच्चार करावा) अमुकगोत्रोत्पन्नोहं ॥ ऋग्वेदस्यआश्वलायनसूत्रशाकलशाखाध्यायिनं ॥ अमुकशर्माहं ॥ भोअभिवादयामि ॥ नमोब्रह्मण्यदे वायगोब्राह्मणहितायच ॥ जगद्धितायकृष्णायगोविंदायनमोनमः ॥ उत्तमेशिखरेजातेभूम्यांपर्वतमूर्ध नि ॥ ब्राह्मणेभ्योभ्यनुज्ञातागच्छदेवियथासुखं ॥ स्तुतामयावरदावेदमाताप्रचोदयंतिपवनेद्विजाता ॥ आयुःपृथिव्यांद्रविणंब्रह्मवर्चसं ॥ मत्थंदत्वाप्रजातंब्रह्मलोकं ॥ संध्यायैनमः ॥ वेदायनमः ॥ वेदपुरु षायनमः ॥ आकाशात्पतितंतोयंयथागच्छतिसागरं ॥ सर्वदेवनमस्कारःकेशवंप्रतिगच्छति ॥ केशवा

दिचंतुर्विंशतिनामभिःप्राणायामंकृत्वा ॥ यस्यस्मृत्याचनामोक्त्यातपःसंध्याक्रियादिषु ॥ न्यूनंसंपूर्णतां

यातिसद्योवंदेतमच्युतं ॥ अनेनप्रातःसंध्यावंदनेनभगवान्श्रीपरमेश्वरःप्रीयतांनमम ॥ तत्सद्ब्रह्मार्पण

मस्तु ॥ ॥ श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ ॥ शुभंभवतु ॥ ॥ इति प्रातःसंध्या समाप्ता ॥ ॥ छ ॥

॥ ७ ॥ ॥ अथ ब्रह्मयज्ञ प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ हरिःॐम् ॥ अद्यपूर्वोच्चरितवर्तमानएवंगुणविशेषणविशिष्टायांशुभ पु० देवऋषि

आचार्यपितृतृप्तिद्वाराश्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थंब्रह्मयज्ञेनयक्ष्ये ॥ पृथ्वीतिमंत्रस्य ॥ मेरुपृष्ठऋषिः ॥ कूर्मोदे

वता ॥ सुतलंछंदः ॥ आसनेविनियोगः ॥ ॐपृथ्वीत्वयाधृतालोकादेवित्वंविष्णुनाधृता ॥ त्वंचधारय

मांदेवीपवित्रंकुरुचासनं ॥ ऊर्ध्वकेशीविरूपाक्षीमांसशोणितभोजने ॥ तिष्ठदेविशिखाबद्धेचामुंडेत्यप

राजिते ॥ अपसर्पंतुतेभूतायेभूताभूमिसंस्थिताः ॥ येभूताविघ्नकर्तारस्तेनश्यंतुशिवाज्ञया ॥ अपक्रामंतु

भूतानिपिशाचाःसर्वतोदिशं ॥ सर्वेषामविरोधेनब्रह्मकर्मसमारभेत् ॥ विद्युदसिविद्यमेपाप्मानमृतात्स

त्यमुपैमि ॥ प्रणवस्यपरब्रह्मऋषिः ॥ परमात्मादेवता ॥ देवीगायत्रीछंदः ॥ व्याहृतीनांविश्वामित्रज

मदग्निभरद्वाजभृगवऋषयः ॥ अग्निर्वायुःसूर्यःप्रजापतयोदेवताः ॥ गायत्र्युष्णिगनुष्टुप्बृहत्यश्छंदांसि ॥

गायत्र्यागाथिनोविश्वामित्रऋषिः॥सविता गायत्री॥ अग्निमीळइत्यादीनांछंदसांमधुच्छंदादयोयेऋषयः॥
अग्न्यादयोदेवताः॥ गायत्र्यादीनिच्छंदांसि ॥ ब्रह्मयज्ञेविनियोगः॥ ॐभूर्भुवस्वः ॥ तत्सवितुर्वरेण्यंभर्गो
देवस्यधीमहि ॥ धियोयोनःप्रचोदयात् ॥ इतित्रिः ॥ ॐअग्निमीळेपुरोहितं ॥ यज्ञस्यदेवमृत्विजं ॥ होतारंर
त्नधातमं ॥ अग्निःपूर्वेभिर्ऋषिभिः ॥ ईड्योनूतनैरुत ॥ सदेवांएहवक्षति ॥ अग्निनारयिमश्नवत् ॥ पोषमेव
दिवेदिवे ॥ यशसंवीरवत्तमं ॥ अग्नेयंयज्ञमध्वरं ॥ विश्वतःपरिभूरसि ॥ सइद्देवेषुगच्छति ॥ अग्निर्होताक
विक्रतुः॥ सत्यश्चित्रश्रवस्तमः ॥ देवोदेवेभिरागमत् ॥१॥ यदंगदाशुषेत्वं ॥ अग्नेभद्रंकरिष्यसि ॥ तवेत्तत्स
त्यमंगिरः ॥ उपत्वाग्नेदिवेदिवेदोषावस्तर्धियावयं ॥ नमोभरंतएमसि ॥ राजंतमध्वराणां ॥ गोपामृतस्यदी
दिविं ॥ वर्धमानंस्वेदमे ॥ सनःपितेवसूनवे ॥ अग्नेसूपायनोभव ॥ सचस्वानःस्वस्तये ॥२॥ वायवाया
हिदर्शत ॥ अग्निर्वैदेवानामवमोविष्णुःपरमः ॥ अथमहाव्रतं ॥ एषपंथाएतत्कर्म ॥ अथातःसंहितायाउ
पनिषत् ॥ विदामघवन्विदा ॥ महाव्रतस्यपंचविंशतिंसामिधेन्यः ॥ इषेत्वोर्जेत्वा ॥ अग्नआयाहिवीतये ॥
शन्नोदेवीरभिष्टये ॥ अथैतस्यसमाम्नायस्य ॥ समाम्नायः समाम्नातः ॥ मयरसतजभनलगसंमितं ॥
गौः ॥ ग्मा ॥ पंचसंवत्सरमयं ॥ अथशिक्षांप्रवक्ष्यामि ॥ वृद्धिरादैच् ॥ योगीश्वरंयाज्ञवल्क्यं ॥ नारायणंन

मस्कृत्य ॥ अथातोधर्मव्याख्यास्यामः ॥ अथातोधर्मजिज्ञासा ॥ अथातोब्रह्मजिज्ञासा ॥ तच्छंयोरावृणीम
हे ॥ गातुंयज्ञाय ॥ गातुंयज्ञपतये ॥ दैवीस्वस्तिरस्तुनः ॥ स्वस्तिर्मानुषेभ्यः ॥ ऊर्ध्वंजिगातुभेषजं ॥ श
न्नोअस्तुद्विपदेशंचतुष्पदे ॥ ॐनमोब्रह्मणेनमो अस्त्वग्नयेनमः पृथिव्यैनमओषधीभ्यः ॥ नमोवाचेनमो
वाचस्पतयेनमोविष्णवेमहतेकरोमि ॥ इतित्रिः ॥ ॐभूर्भुवःस्वः ॥ शांतिः शांतिः शांतिः ॥ वृष्टिरसि
वृश्चमेपाप्मानमृतात्सत्यमुपागां ॥ तीर्थदेवता स्तृप्यंतु ॥ प्रजापतिस्तृप्यतु ॥ ब्रह्मातृप्यतु ॥ वेदास्तृप्यं
तु ॥ देवास्तृप्यंतु ॥ ऋषयस्तृप्यंतु ॥ सर्वाणिच्छंदांसितृप्यंतु ॥ ॐकारस्तृप्यतु ॥ वषट्कारस्तृप्यतु ॥
व्याहृतयस्तृप्यंतु ॥ सावित्रीतृप्यतु ॥ यज्ञास्तृप्यंतु ॥ द्यावापृथिवीतृप्यतां ॥ अंतरिक्षंतृप्यतु ॥ अहो
रात्राणितृप्यंतु ॥ सांख्यास्तृप्यंतु ॥ सिद्धास्तृप्यंतु ॥ समुद्रास्तृप्यंतु ॥ नद्यस्तृप्यंतु ॥ गिरयस्तृप्यंतु ॥
क्षेत्रौषधिवनस्पतिगंधर्वाप्सरसस्तृप्यंतु॥नागास्तृप्यंतु॥वयांसितृप्यंतु॥गावःस्तृप्यंतु॥साध्यास्तृप्यंतु॥ वि
प्रास्तृप्यंतु॥ यक्षास्तृप्यंतु॥ रक्षांसितृप्यंतु॥ भूतानितृप्यंतु॥ एवमंतानितृप्यंतु ॥ अथऋषयः ॥ उपवी
ती ॥ शतर्चिनस्तृप्यंतु ॥ माध्यमास्तृप्यंतु ॥ गृत्समदस्तृप्यतु ॥ विश्वामित्रस्तृप्यतु ॥ वामदेवस्तृप्य
तु ॥ अत्रिस्तृप्यतु ॥ भरद्वाजस्तृप्यतु ॥ वसिष्ठस्तृप्यतु ॥ प्रगाथास्तृप्यंतु ॥ पावमान्यस्तृप्यंतु ॥ क्षु
द्रसूक्तास्तृप्यंतु ॥ महासूक्तास्तृप्यंतु ॥ प्राचीनावीती ॥ सुमंतुजैमिनिवैशंपायनपैलसूत्रभाष्यभारत

महाभारतधर्माचार्यास्तृप्यंतु ॥ जानंतिबाहविगार्ग्यगौतमशाकल्यबाभ्रव्यमांडव्यमांडूकेयास्तृप्यंतु ॥ गर्गीवाचक्नवीतृप्यतु ॥ वडवाप्रातीथेयीतृप्यतु ॥ सुलभामैत्रेयीतृप्यतु ॥ कहोळंतर्पयामि ॥ कौषीतकंतर्पयामि ॥ महाकौषीतकंतर्पयामि ॥ पैंग्यंतर्पयामि ॥ महापैंग्यंतर्पयामि ॥ सुयज्ञंतर्पयामि ॥ सांख्यायनंतर्पयामि ॥ ऐतरेयंतर्पयामि ॥ महैतरेयंतर्पयामि ॥ शाकलंतर्पयामि ॥ बाष्कलंतर्पयामि ॥ सुजातवक्त्रंतर्पयामि ॥ औदवाहिंतर्पयामि ॥ महौदवाहिंतर्पयामि ॥ सौजामिनंतर्पयामि ॥ शौनकंतर्पयामि ॥ आश्वलायनंतर्पयामि ॥ येचान्येआचार्यास्तेसर्वेतृप्यंतु ॥ प्रतिपुरुषंपितृंस्तर्पयेत् ॥ अनेनदेवऋषिआचार्यपितृतर्पणाख्येनकर्मणाभगवान्परमेश्वरःप्रीयतांनमम ॥ ॐतत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु ॥ इति ब्रह्म० समाप्तः॥

॥ ८ ॥ ॥ अथ माध्यान्हसंध्या प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ अथमाध्यान्हसंध्याप्रारंभः ॥ ॐकेशवादिचतुर्विंशतिनामभिः ॥ प्राणायामंकृत्वा ॥ माध्यान्हसंध्या ॥ युवानाश्वेताश्वेतवर्णाश्वेतवस्त्राश्वेतमाल्यानुलेपनावृषभवाहनारुद्रदैवत्यादाक्षिणाग्निउपस्थानाययजुर्वेदसंहिताद्वितीयारुद्रसंध्याधर्मवतीनाम्नी ॥ ममोपात्तदुरितक्षयद्वाराश्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थंमाध्यान्हसंध्योपास्तिंकरिष्ये ॥ आयातुवरदादेवीअक्षरंब्रम्हसंहितं ॥ गायत्रींछंदसांमातेदंब्रह्मजुष

सर्वंमे ॥ यदन्हात्कुरुतेपापंतदन्हात्प्रतिमुच्यते ॥ यद्रात्र्यात्कुरुतेपापंतद्रात्र्यात्प्रतिमुच्यते ॥ सर्ववर्णेम
हादेविसंध्याविद्येसरस्वति ॥ अजरेअमरेदेविसर्वदेवीनमोस्तुते ॥ ओजोसि ॥ सहोसि ॥ बलमसि ॥ भ्रा
जोसि ॥ देवानांधामनामासि ॥ विश्वमसिविश्वायुः ॥ सर्वमसिसर्वायुः ॥ अभिभुरों ॥ गायत्रीमावा
हयामि ॥ सावित्रीमावाहयामि ॥ सरस्वतीमावाहयामि ॥ छंदर्षीनावाहयामि ॥ श्रियमावाहयामि ॥
ह्रियमावाहयामि ॥ आपोहिष्ठेतितृचस्यसूक्तस्य ॥ आंबरिषःसिंधुद्वीपऋषिः ॥ आपोदेवता ॥ गाय
त्रीछंदः ॥ मार्जनेविनियोगः ॥ ॐआपोहिष्ठामयोभुवस्तानऊर्जेदधातन ॥ महेरणायचक्षसे ॥ योवःशिव
तमोरसस्तस्यभाजयतेहनः ॥ उशतीरिवमातरः ॥ ॥ तस्माऽअरंगमामवोयस्यक्षयायजिन्वथ ॥ आपो
जनयथाचनः ॥ आपःपुनंत्विति मंत्रस्य ॥ नारायणऋषिः ॥ आपोदेवता ॥ अष्टीछंदः ॥ मंत्राचमने
विनियोगः ॥ ॐआपःपुनंतुपृथिवींपृथिवीपूतापुनातुमां ॥ पुनंतुब्रह्मणस्पतिर्ब्रह्मपूतापुनातुमां ॥ यदुच्छि
ष्टममोज्यं ॥ यद्वादुश्चरितंमम ॥ सर्वंपुनंतुमामापोसतांचप्रतिग्रहꣳस्वाहा ॥ आचम्य ॥ आपोहिष्ठेति
नवर्चस्यसूक्तस्यआंबरिषःसिंधुद्वीपऋषिः ॥ आपोदेवता ॥ गायत्रीछंदः ॥ पंचमीवर्धमाना ॥ सप्तमी
प्रतिष्ठा ॥ अंत्येद्वेअनुष्टुभौमार्जनेविनियोगः ॥ ॐआपोहिष्ठामयोभुवस्तानऊर्जेदधातन ॥ महेरणाय

चक्षसे ॥ योवःशिवतमोरसस्तस्यभाजयतेहनः ॥ उशतीरिवमातरः ॥ तस्माऽअरंगमामवोयस्यक्षयाय
जिन्वथ ॥ आपोजनयथाचनः ॥ शन्नोदेवीरभिष्टयऽआपोभवंतुपीतये ॥ शंयोरभिस्रवंतुनः ॥ ईशा
नावार्याणांक्षयंतीश्चर्षणीनां ॥ अप्सोयाचामिभेषजं ॥ अप्सुमेसोमोअब्रवीदंतर्विश्वानिभेषजा ॥ अग्निं
चविश्वशंभुवं ॥ आपःपृणीतभेषजंवरूथंतन्वे३मम ॥ ज्योक्चसूर्यंदृशे ॥ इदमापःप्रवहतयत्किंचदु
रितंमयि ॥ यद्वाहमभिदुद्रोहयद्वाशेपउतानृतं ॥ आपोऽअद्यान्वचारिषंरसेनसमगस्महि ॥ पयस्वानग्न
आगहितंमासंसृजवर्चसा ॥ ससुषीस्तदपसोदिवानक्तंचससुषीः ॥ वरेण्यक्रतूरहमादेवीरवसेहुवे ॥
ऋतंचेतितृचस्यमधुछंदसोअघमर्षणऋषिः ॥ भाववृत्तोदेवता ॥ अनुष्टुपूछंदः ॥ अघमर्षणेविनियो
गः ॥ ॐऋतंचसत्यंचाभीद्धात्तपसोध्यजायत ॥ ततोरात्र्यजायतततःसमुद्रोऽअर्णवः ॥ समुद्रादर्णवाद
धिसंवत्सरोऽअजायत ॥ अहोरात्राणिविदधद्विश्वस्यमिषतोवशी ॥ सूर्याचंद्रमसौधातायथापूर्वमकल्पय
त् ॥ दिवंचपृथिवींचांतरिक्षमथोस्वः ॥ आचम्य ॥ आकृष्णेनांगिरसोहिरण्यस्तूपःसवितात्रिष्टुप् ॥ सू
र्यायार्घ्यदानेविनियोगः ॥ ॐआकृष्णेनरजसावर्तमानोनिवेशयन्नमृतंमर्त्यंच ॥ हिरण्ययेनसवितारथेना
देवोयातिभुवनानिपश्यन् ॥ श्रीसूर्यासावित्रीइदमर्घ्यंदत्तंनमम ॥ हंसःशुचिषद्वामदेवःसूर्योजगती ॥

सूर्यायांर्घ्यदानेविनियोगः ॥ ॐ हंसःशुचिषद्वसुरंतरिक्षसद्धोतावेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ॥ नृषद्वरसदृतस
द्व्योमसदब्जागोजाऋतजाअद्रिजाऋतं ॥ श्रीसूर्यसावित्रीइदमर्घ्यंदत्तंनमम ॥ गायत्र्याविश्वामित्रःस
वितागायत्री ॥ सूर्यायार्घ्यदानेविनियोगः ॥ ॐ तत्सवितुर्वरेण्यंभर्गोदेवस्यधीमहि ॥ धियोयोनःप्रचोद
यात् ॥ श्रीसूर्यायइदमर्घ्यंदत्तंनमम ॥ इतित्रिः ॥ असावादित्योब्रह्म ॥ आचम्य ॥ प्राणानायम्य ॥
उदुत्यमितित्रयोदशर्चस्यसूक्तस्यकाण्वःप्रस्कण्वऋषिः ॥ सूर्योदेवता ॥ नवाद्यागायत्रीछंदः ॥ अंत्या
श्चतस्रोनुष्टुभः ॥ सूर्योपस्थानेविनियोगः ॥ ॐ उदुत्यंजातवेदसंदेवंवहंतिकेतवः ॥ दृशेविश्वायसूर्यं ॥
अपत्येतायवोयथानक्षत्रायंत्यक्तुभिः ॥ सूरायविश्वचक्षसे ॥ अदृश्रमस्यकेतवोविरश्मयोजनाँऽअनु ॥
भ्राजंतोऽअग्नयोयथा ॥ तरणिर्विश्वदर्शतोज्योतिष्कृदसिसूर्य ॥ विश्वमाभासिरोचनं ॥ प्रत्यङ्देवानांवि
शःप्रत्यङ्ङुदेषिमानुषान् ॥ प्रत्यङ्विश्वंस्वर्दृशे ॥ १ ॥ येनापावकचक्षसाभुरण्यंतंजनाँअनु ॥ त्वंवरुण
पश्यसि ॥ विद्यामेषिरजस्पृथ्वहामिमानोऽअक्तुभिः ॥ पश्यंजन्मानिसूर्य ॥ सप्तत्वाहरितोरथेवहंतिदेव
सूर्य ॥ शोचिष्केशंविचक्षण ॥ अयुक्तसप्तशुंध्युवःसूरोरथस्यनप्त्यः ॥ ताभिर्यातिस्वयुक्तिभिः ॥ उद्व

यंतमसस्परिज्योतिष्पश्यंतउत्तरं ॥ देवंदेवत्रासूर्यमगंन्मज्योतिरुत्तमं ॥ उद्यंनद्यमित्रमहआरोहंनुत्तरांदि
वं ॥ ह्रद्रोगंममसूर्यहरिमाणंचनाशय ॥ शुकेषुमेहरिमाणंरोपणाकासुदध्मसि ॥ अथोहारिद्रवेषुमेहरि
माणंनिदध्मसि ॥ उदगादयमादित्योविश्वेनसहसासह ॥ द्विषंतंमह्यंरंधयन्मोऽअहंद्विषतेरधं ॥ अप
क्रामंतुभूतानिपिशाचाः सर्वतोदिशं ॥ सर्वेषामविरोधेनब्रह्मकर्मसमारभे ॥ पृथ्वीतिमंत्रस्य ॥ मेरुपृ
ष्ठऋषिः ॥ कूर्मोदेवता ॥ सुतलंछंदः ॥ आसनेविनियोगः ॥ ॐ पृथ्वीत्वयाधृतालोकादेवित्वंवि
ष्णुनाधृता ॥ त्वंचधारयमांदेवीपवित्रंकुरुचासनं ॥ अंगुष्ठाग्रेतुगोविंदंतर्जन्यांतुमहीधरं ॥ मध्यमायां
हृषीकेशमनामिक्यांत्रिविक्रमं ॥ कनिष्ठिक्यांन्यसेद्विष्णुंकरमध्येतुमाधवं ॥ एवंचकरविन्यासंसर्व
पापप्रणाशनम् ॥ भूःपादाभ्यांनमः ॥ भुवःजानुभ्यांनमः ॥ स्वःकटिभ्यांनमः ॥ महःनाभ्यैनमः ॥ ज
नःहृदयायनमः ॥ तपःकंठायनमः ॥ सत्यंललाटायनमः ॥ परब्रह्मशिरसेस्वाहा ॥ तत्सवितुर्ब्रह्मात्म
नेहृदयायनमः ॥ वरेण्यंविष्णुरात्मनेशिरसेस्वाहा ॥ भर्गोदेवस्यरुद्रात्मनेशिखायैवषट् ॥ धीमहिपर
मात्मनेकवचायहुं ॥ धियोयोनोज्ञानात्मनेनेत्रत्रयायवौषट् ॥ प्रचोदयात्सत्यात्मनेअस्त्रायफट् ॥ इति
दिग्बंधः ॥ गायत्र्यागाथिनो ॥ विश्वामित्रऋषिः ॥ सवितादेवता ॥ गायत्रीछंदः ॥ अग्निर्मुखंब्रह्माशि

गाविष्णुर्हृदयंरुद्रःशिखः पृथिवीयोनिः ॥ त्रैलोक्यंचरणौप्राणापानव्यानोदानसमानासप्राणाःश्वेतवर्णासां
ख्यायनसगोत्राचतुर्विंशत्यक्षरात्रिपदाषट्कुक्षिःपंचशीर्षोपनयनेविनियोगः ॥ आगच्छवरदेदेवीजपेमेस
न्निधाभव ॥ गायंतंत्रायसेयस्माद्गायत्रीत्वंततःस्मृता ॥ अष्टशतसंख्यागायत्रीजपमहंकरिष्ये ॥ सुमुखं
संपुटंचैवविततंविस्तृतंतथा ॥ द्विमुखंत्रिमुखंचैवचतुःपंचमुखंतथा ॥ षण्मुखाधोमुखंचैवव्यापकांज
लिकंतथा ॥ शकटंयमपाशंचग्रंथितंचोल्मुकंतथा ॥ प्रलंबंमुष्टिकंचैवमत्स्यः ॥ कूर्मोवराहकं ॥ सिं
हाक्रांतंमहाक्रांतंमुद्गरंपल्लवंतथा ॥ एतामुद्राःप्रकुर्वीतगायत्रीसुफलाभवेत् ॥ मुक्ताविद्रुमहेमनीलधवल
च्छायैर्मुखैस्त्र्यक्षणैर्युक्तामिंदुकलानिबद्धमुकुटांतत्त्वार्थवर्णात्मिकां ॥ गायत्रींवरदाभयांकुशकशांशुभ्रंक
पालंगुणंशंखंचक्रमथारविंदयुगलंहस्तैर्वहंतींभजेत् ॥ जपंकृत्वा ॥ तत्सवितुर्हृदयायनमः ॥ वरेण्यंशि
रसेस्वाहा ॥ भर्गोदेवस्यशिखायैवषट् ॥ धीमहिकवचायहुं ॥ धियोयोनोनेत्रत्रयायवौषट् ॥ प्रचोदया
त्अस्त्रायफट् ॥ सुरभिर्ज्ञानशूर्पंचयोनिःकूर्मोथपंकजं ॥ लिंगंनिर्याणमुद्रांचजपांतेष्टौप्रदर्शयेत् ॥ यां
सदासर्वभूतानिस्थावराणिचराणिच ॥ सायंप्रातर्नमस्यंतिसामासंध्याभिरक्षतुओंनमः ॥ प्राच्यैदिशेइं
द्रायनमः ॥ आग्नेय्यैदिशेअग्नयेनमः दक्षिणायैदिशेयमायनमः ॥ निर्ऋत्यैदिशेनिर्ऋतयेनमः ॥ प्रतीच्यै

दिशेवरुणायनमः ॥ वायव्यैदिशेवायवेनमः ॥ उदीच्येदिशेसोमायनमः ॥ ईशान्यैदिशेईश्वरायनमः ॥ ऊर्ध्वायैदिशेब्रह्मणेनमः ॥ अधरायैदिशेअनंतायनमः ॥ अंतरिक्षायैदिशेवायवेनमः ॥ सर्वतेनमः ॥ आत्मनेनमः ॥ परमात्मनेनमः ॥ अवांतरदिशाभ्योनमोनमः ॥ सहस्रवंतुदिशोमहिसामागच्छंतुसूनृता ॥ सर्वेकामाऽअभिस्रवंतुनः ॥ ॐप्रियाअभिकादयेत् ॥ (प्रवराणामुच्चारं कुर्यात्) ॥ अमुकगोत्रोत्पन्नोहं ॥ ऋग्वेदस्यआश्वलायनसूत्रशाकलशाखाध्यायिनं ॥ अमुकशर्माहं ॥ भोःअभिवादयामि ॥ नमोब्रह्मण्यदेवायगोब्राह्मणहितायच ॥ जगद्धितायकृष्णायगोविंदायनमोनमः ॥ उत्तमेशिखरेजातेभूम्यां पर्वतमूर्द्धनि ॥ ब्राह्मणेभ्योभ्यनुज्ञातागच्छदेवियथासुखं ॥ सुतोमयावरदावेदमाताप्रचोदयंतिपवनेद्विजाता ॥ आयुःपृथिव्यांद्रविणंब्रह्मवर्चसंमह्यंदत्वाप्रयातुब्रह्मलोकं ॥ संध्यायैनमः ॥ वेदायनमः ॥ वेदपुरुषायनमः ॥ आकाशात्पतितंतोयंयथागच्छतिसागरं ॥ सर्वदेवनमस्कारःकेशवंप्रतिगच्छति ॥ केशवादिचतुर्विंशतिनामभिः ॥ प्राणानायम्य ॥ यस्यस्मृत्याचनामोक्त्यातपःसंध्याक्रियादिषु ॥ न्यूनंसंपूर्णतांयातिसद्योवंदेतमच्युतं ॥ अनेनमाध्यान्हसंध्यावंदनेनभगवान्श्रीपरमेश्वरःप्रीयतांनमम ॥ तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु ॥ ॥ इति माध्यान्हसंध्या समाप्ता ॥ ॥ ध ॥

॥ १ ॥ ॥ गोत्रें व त्यांचे प्रवर. ॥

भारद्वाज—आंगिरस बार्हस्पत्यभारद्वाजेति.

जामदग्न व वत्स—भार्गवच्यावनाप्नवानौर्व जामदग्नेति.

कौशिक—वैश्वामित्राघमर्षणकौशिकेति.

विष्णुवर्धन व नितुंदन—आंगिरसपौरुकुत्स्यत्रासदस्येवेति.

वाशिष्ठ—वासिष्ठेंद्रप्रमदाभरद्वास्विति.

बाभ्रव्य—विश्वामित्रअवदलबाभ्रव्येति.

काश्यप—काश्यपावत्सारनैध्रुवेति.

आत्रि—आत्रेयार्चनानसश्यावाश्वेति.

वत्सत्रि प्रवर—भार्गवच्यावनाप्नवानेति.

कौंडिण्य—वसिष्ठकौंडिण्यमैत्रावरुणेति.

गार्ग्य—आंगिरससैन्यगार्ग्येति.

शांडिल्य—शांडिलासितदेवलेति.

कपि—आंगिरसआमेह्यवौरुक्षेति.

॥ १० ॥ ॥ अथ द्वादश नमस्कार प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ अद्यपूर्वोच्चारितवर्तमानएवंगुणविशेषणविशिष्टायांशुभपुण्यतिथौममआत्मनः श्रुति स्मृतिपुराणोक्तफलप्राप्त्यर्थं श्रीसवितासूर्यनारायणप्रीत्यर्थंद्वादशसंख्ययानमस्काराख्यंकर्मकरिष्ये ॥ ध्यानं ॥ ध्येयःसदासवितृमंडलचक्रवर्त्तीनारायणःसरसिजासनसन्निविष्टः ॥ केयूरवान्मकरकुंडलवान्किरीटीहारीहिरण्मयवपुर्धृतशंखचक्रः ॥ तेजोराशिंश्रियायुक्तंतप्तकांचनसन्निभं ॥ किरीटिनंपद्मनेत्रं पद्मरागविभूषितं ॥ पद्मासनंपद्मकरंपद्मगर्भदलद्युतिं ॥ सप्ताश्वरथमारूढंद्विभुजंवरदंरविं ॥ ॐ मित्रायनमः ॥ ॐ रवयेनमः ॥ ॐ सूर्यायनमः ॥ ॐ भानवेनमः ॥ ॐ खगायनमः ॥ ॐ पूष्णेनमः ॥ ॐ हिरण्यगर्भायनमः ॥ ॐ मरीचयेनमः ॥ ॐ आदित्यायनमः ॥ ॐ सवित्रेनमः ॥ ॐ अर्कायनमः ॥ ॐ भास्करायनमः ॥ आदित्यस्यनमस्कारंयेकुर्वंतिदिनेदिने ॥ जन्मांतरसहस्रेषुदारिद्र्यंनोपजायते ॥ अनेनद्वादशनमस्काराख्येनकर्मणाभगवान्सवितासूर्यनारायणःप्रीयतांनमम ॥ अकालमृत्युहरणंसर्वव्याधिविनाशनं ॥ सूर्यपादोदकंतीर्थंजठरेधारयाम्यहम् ॥ ॥ इति द्वादशनमस्काराः समाप्ताः ॥ ॥ छ ॥

॥ ११ ॥ ॥ अथ तृचाकल्प नमस्कार प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ अथतृचाकल्पनमस्कारप्रारंभः ॥ अद्येत्यादि० श्रीसवितासूर्यनारायणप्रीत्यर्थंतृ
चाकल्पेनविधिनानमस्काराख्यंकर्मकरिष्ये ॥ अथध्यानं ॥ ध्येयःसदासवितृमंडलमध्यवर्तीनारायणः
सरसिजासनसन्निविष्टः ॥ केयूरवान्मकरकुंडलवान्किरीटीहारीहिरण्मयवपुर्धृतशंखचक्रः ॥ ॐ ऱ्हां
उद्यंनद्यमित्रमहः ऱ्हां ॐ मित्राय० ॥ १ ॥ ॐ ऱ्हीं आरोहंनुत्तरांदिवं ऱ्हीं ॐ रवयेन० ॥ २ ॥
ॐ ऱ्हूं हृद्रोगंममसूर्य ऱ्हूं ॐ सूर्याय० ॥ ३ ॥ ॐ ऱ्हैं हरिमाणंचनाशय ॐ ऱ्हैं भानवे० ॥ ४ ॥ ॐ
ऱ्हौं शुकेषुमेहरिमाणं ऱ्हौं ॐ खगाय० ॥ ५ ॥ ॐ ऱ्हः रोपणाकासुदध्मासि ऱ्हः ॐ पूष्णेन० ॥
॥ ६ ॥ ॐ ऱ्हां अथोहारिद्रवेषुमे ऱ्हां ॐ हिरण्यगर्भा० ॥ ७ ॥ ॐ ऱ्हीं हरिमाणंनिदध्मासि ऱ्हीं
ॐ मरीचये० ॥ ८ ॥ ॐ ऱ्हूं उदगादयमादित्यः ऱ्हूं ॐ आदित्याय० ॥ ९ ॥ ॐ ऱ्हैं विश्वेनसह
सासह ऱ्हैं ॐ सवित्रेन० ॥ १० ॥ ॐ ऱ्हौं द्विषंतंमह्यंरंधयन् ऱ्हौं ॐ अर्काय० ॥ ११ ॥ ॐ ऱ्हः
मोअहंद्विषतेरधं ॥ ऱ्हः ॐ भास्कराय० ॥ १२ ॥ ॐ ऱ्हांऱ्हीं उद्यंनद्यमित्रमहआरोहंनुत्तरांदिवं ॥
ऱ्हांऱ्हीं ॐमित्ररविभ्यांनमः ॐ ऱ्हूंऱ्हैं हृद्रोगंममसूर्यहरिमाणंचनाशय ऱ्हूंऱ्हैं ॐ सूर्यभानु० ॐ ऱ्हौंऱ्हः

शुकेषुमेहरिमाणंरोपणाकासुदध्मसि ॐ ह्रौं ह्रः खगपूषभ्यांन० ॐ ह्रां ह्रीं अथोहारिद्रवेषुमेहरिमाणं
निदध्मसि ॥ ह्रांह्रींॐहिरण्यगर्भमरीचिभ्यां० ॐ ह्रूं ह्रैंउदगादयमादित्योविश्वेनसहसासह ॥ ह्रूं ह्रैं
ॐ आदित्यसवितृभ्यां० ॐ ह्रौंह्रःद्विषंतंमह्यंरंधयन्मोअहंद्विषतेरधं ॥ ह्रौं ह्रः ॐअर्कभास्कराभ्यां०
ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं उद्यंनद्य ० दिवं० हृद्रो० नाशय ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं मित्ररविसूर्यभानु० ॐ ह्रौं ह्रः
ह्रांह्रींशुके० सुदध्मसि ॥ अथोहा० निदध्मसि ॥ ह्रौं ह्रः ह्रांह्रीं ॐ खगपूषहिरण्यगर्भमरीचि०
ॐ ह्रूंह्रैंह्रौंह्रः उदगा० सह ॥ द्विषंतं० रधं ॥ ह्रूंह्रैंह्रौंह्रः ॐ आदित्यसवित्रर्कभास्करेभ्योन ०
ॐह्रांह्रींह्रूंह्रैंह्रौंह्रः ॐ ह्रांह्रींह्रूंह्रैंह्रौंह्रः उद्यंन० द्विषंतंमह्यंरंधयन्मोअहंद्विषतेरधं ॐ ह्रांह्रीं
ह्रूंह्रैंह्रौंह्रः मित्ररविसूर्यभानुखगपूषहिरण्यगर्भमरीचिआदित्यसवित्रर्कभास्करेभ्योनमः ॥ इति
त्रिः ॥ ॥ इति तृचाकल्प नमस्काराः समाप्ताः ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

॥ १२ ॥ ॥ अथ पुरुषसूक्त प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ हरिःॐम् ॥ सहस्रशीर्षापुरुषःसहस्राक्षःसहस्रपात् ॥ सभूमिंविश्वतोवृत्वात्यतिष्ठ
द्दशांगुलं ॥ पुरुषएवेदंसर्वंयद्भूतंयच्चभव्यं ॥ उतामृतत्वस्येशानोयदन्नेनातिरोहति ॥ एतावानस्यमहि

मातोज्यायांश्चपूरुषः ॥ पादोस्यविश्वाभूतानिंत्रिपादस्यामृतंदिवि ॥ त्रिपादूर्ध्वऽउदैत्पुरुषःपादोस्येहा
भवत्पुनः ॥ ततोविष्वङ्व्यक्रामत्साशनानशनेअभि ॥ तस्माद्विराळजायतविराजोऽअधिपूरुषः ॥ स
जातोऽअत्यरिच्यतपश्चाद्भूमिमथोपुरः ॥ १ ॥ यत्पुरुषेणहविषादेवायज्ञमतन्वत ॥ वसंतोऽअस्यासी
दाज्यंग्रीष्मइध्मःशरद्धविः ॥ तंयज्ञंबर्हिषिप्रौक्षन्पुरुषंजातमग्रतः ॥ तेनदेवाऽअयजंतसाध्याऋषयश्चये ॥
तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतःसंभृतंपृषदाज्यं ॥ पशूंन्तांश्चक्रेवायव्यानारण्यान्ग्राम्याश्चये ॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतऋ
चःसामानिजज्ञिरे ॥ छंदांसिजज्ञिरेतस्माद्यजुस्तस्मादजायत ॥ तस्मादश्वाअजायंतयेकेचोभयादतः ॥
गावोहजज्ञिरेतस्मात्तस्माज्जाताऽअजावयः ॥ २ ॥ यत्पुरुषंव्यदधुः कतिधाव्यकल्पयन् ॥ मुखंकिम
स्यकौबाहूकाऊरूपादाउच्येते ॥ ब्राह्मणोस्यमुखमासीद्बाहूराजन्यःकृतः ॥ ऊरूतदस्ययद्वैश्यःपद्भ्यांशूद्रो
ऽअजायत ॥ चंद्रमामनसोजातश्चक्षोःसूर्योऽअजायत ॥ मुखादिंद्रश्चाग्निश्चप्राणाद्वायुरजायत ॥ नाभ्या
ऽआसीदंतरिक्षंशीर्ष्णोद्यौःसमवर्तत ॥ पद्भ्यांभूमिर्दिशःश्रोत्रात्तथालोकांऽअकल्पयन् ॥ सप्तास्यासन्प
रिधयस्त्रिःसप्तसमिधःकृताः ॥ देवायद्यज्ञंतन्वानाऽअबध्नन्पुरुषंपशुं ॥ यज्ञेनयज्ञमयजंतदेवास्तानिधर्मा
णिप्रथमान्यासन् ॥ तेहनाकंमहिमानःसचंतयत्रपूर्वेसाध्याःसंतिदेवाः ॥ ३ ॥ अतोदेवाऽअवंतुनोयतोवि

ष्णुर्विचक्रमे ॥ पृथिव्याःसप्तधामभिः ॥ इदंविष्णुर्विचंक्रमेत्रेधानिदधेपद ॥ समूढमस्यपांसुरे ॥ त्री
णिपदाविचंक्रमेविष्णुर्गोपाऽअदाभ्यः ॥ अतोधर्माणिधारयन् ॥ विष्णोःकर्माणिपश्यतयतोव्रतानिपस्प
शे ॥ इंद्रस्ययुज्यःसखा ॥ तद्विष्णोःपरमंपदंसदापश्यंतिसूरयः ॥ दिवीवचक्षुराततं ॥ तद्विप्रासोविप
न्यवोजागृवांसःसमिंधते ॥ विष्णोर्यत्परमंपदं ॥ ४ ॥ ॥ इति पुरुषसूक्तं समाप्तं ॥ ॥ ७ ॥

॥ १३ ॥ ॥ लघुन्यास प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ लघुन्यासप्रारंभः ॥ अथातोरुद्रस्नानार्चनाभिषेकविधिंव्याख्यास्यामः ॥ आदौ
देवतीर्थेस्नात्वा ॥ उदेत्यःशुचिः ॥ प्रयतोब्रह्मचारीशुक्लवासा ॥ तस्यदक्षिणाः ॥ प्रत्यक्देशेउदङ्मुखं
स्थित्वा ॥ आत्मनिदेवतास्थापयेत् ॥ प्रजननेब्रह्मातिष्ठतु ॥ पादयोर्विष्णुस्तिष्ठतु ॥ हस्तयोर्हरस्तिष्ठ
तु ॥ बाव्होरिंद्रस्तिष्ठतु ॥ जठरेअग्निस्तिष्ठतु ॥ हृदयेशिवस्तिष्ठतु ॥ कंठेवसवास्तिष्ठंतु ॥ वक्रेसरस्व
तीतिष्ठतु ॥ नासिकयोर्वायुस्तिष्ठतु ॥ नयनयोःसूर्याचंद्रमसौतिष्ठतां ॥ कर्णयोरश्विनौदेवौतिष्ठतां ॥ ल
लाटेरुद्रास्तिष्ठंतु ॥ मूर्ध्न्यादित्यास्तिष्ठंतु ॥ शिरसिमहादेवस्तिष्ठतु ॥ शिखायांचामुंडातिष्ठतु ॥ पृष्ठे

पिनाकीतिष्ठतु ॥ पुरतःशूलीतिष्ठतु ॥ पार्श्वयोःशिवाशंकरौतिष्ठतां ॥ सर्वतोवायुस्तिष्ठतु ॥ ततोबहिः
सर्वतोग्निर्ज्वालामालापरिवृतस्तिष्ठतु ॥ सर्वेष्वंगेषुसर्वादेवतायथायथास्थानानितिष्ठंतु ॥ माꣳरक्षंतु ॥ य
जमानꣳरक्षंतु ॥ अग्निर्मेवाचिश्रितः ॥ वाꣳह्रदये ह्रदयंमयि अहममृते अमृतंब्रह्मणि ॥ वायुर्मेप्राणेश्रि
तः ॥ प्राणोह्रदये ह्रदयंमयि० ॥ सूर्योमेचक्षुषिश्रितः चक्षुर्ह्र० चंद्रमामेमनसिश्रितः मनोह्रदये० दिशो
मेश्रोत्रेश्रिताः श्रोत्रꣳह्रदये० आपोमेरेतासिश्रिताः रेतोह्रदये० पृथ्वीमेशरीरेश्रिता शरीरꣳह्रदये ह्रदयं०
ओषधिवनस्पतयोमेलोमसुश्रिताः लोमानिह्रदये ह्रदयं० इंद्रोमेबलेश्रितः बलꣳह्रदये ह्रदयं० पर्जन्यो
मेमूर्ध्निश्रितः मूर्धाह्रदये ह्रदयं० ईशानोमेमन्यौश्रितः मन्युर्ह्रदये० आत्मामआत्मनिश्रितः आत्माह्रद
येह्रदयं० पुनर्मआत्मापुनरायुरागात् ॥ पुनःप्राणःपुनराकूतमागात् ॥ वैश्वानरोरश्मिभिर्वावृधानः ॥ अंत
स्तिष्ठत्वमृतस्यगोपाः ॥ अथात्मानंशिवात्मानंश्रीरुद्ररूपंध्यायेत् ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशंत्रिनेत्रंपंचवक्त्र
कं ॥ गंगाधरंदशभुजंसर्वाभरणभूषितं ॥ नीलग्रीवंशशांकांकंनागयज्ञोपवीतिनं ॥ व्याघ्रचर्मोत्तरीयंचवरे
ण्यमभयप्रदं ॥ कमंडल्वक्षसूत्राभ्यामन्वितंशूलपाणिनं ॥ ज्वलंतंपिंगलजटाशिखामुद्योतकारिणं ॥ अ
मृतेनाप्लुतंह्रष्टमुमादेहार्धधारिणं ॥ दिव्यसिंहासनासीनंदिव्यभोगसमन्वितं ॥ दिग्देवतासमायुक्तंसु
रासुरनमस्कृतं ॥ नित्यंचशाश्वतंशुद्धंध्रुवमक्षरमव्ययं ॥ सर्वव्यापिनमीशानंरुद्रंवैविश्वरूपिणं ॥ एवं

ध्यात्वाद्विजःसम्यक्ततोयजनमारभेत् ॥ आराधितोमनुष्यैस्तुसिद्धैर्देवैस्सुरादिभिः ॥ आराधयामि भक्त्यात्वांमांगृहाणमहेश्वर ॥ आत्वावहंतुहरयःसचेतसःश्वेतैरश्वैःसहकेतुमद्भिः ॥ वाताजवैर्बलवद्भिर्मनोजवैरायाहिशीघ्रंममहव्यायशर्वों ॥ स्वामिन्त्सर्वजगंनाथयावत्पूजावसानकं ॥ तावत्त्वंप्रीतिभावेनलिंगेस्मिन्त्संनिधोभव ॥ शांतिदोभव ॥ वरदोभव ॥ सुप्रसंनोवरदोभव ॥ इति लघुन्यासः समाप्तः ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ . ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

॥ १४ ॥ ॥ अथ महान्यास प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ हरिः ॐ ॥ अथातःपंचांगरुद्राणांन्यासपूर्वकंजपहोमार्चनविधिंव्याख्यास्यामः ॥ ॐ यातेरुद्रशिवातनूरघोरापापकाशिनी ॥ तयानस्तनुवाशंतमयागिरिशंताभिचाकशीहि ॥ शिखायैनमः ॥ ॐ अस्मिन्महत्यर्णवेंतरिक्षेभवाअधि ॥ तेषा॑ꣳसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ शिरसेस्वाहा ॥ ॐ सहस्राणिसहस्रशोयेरुद्राअधिभूम्यां ॥ तेषा॑ꣳसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ ललाटायनमः ॥ ॐ हꣳसःशुचिषद्वसुरंतरिक्षसद्धोतावेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ॥ नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जा

गोजाऋतजाअद्रिजाऋतंबृहत् ॥ भ्रूमध्यायनमः ॥ ॐ त्र्यंबकंयजामहेसुगंधिंपुष्टिवर्धनं ॥ उर्वारुक
मिवबंधनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् ॥ नेत्राभ्यांनमः ॥ ॐ नमःस्रुत्यायचपथ्यायच ॥ कर्णाभ्यांनमः ॥
मानस्तोकेतनयेमानआयुषिमानोगोषुमानोअश्वेषुरीरिषः ॥ वीरान्मानोरुद्रभामितोवधीर्हविष्मंतोनमं
साविधेमते ॥ नासिकायैनमः ॥ ॐ अवतत्यधनुस्त्वꣳ सहस्राक्षशतेषुधे ॥ निशीर्यशल्यानांमुखाशिवो
नःसुमनाभव ॥ मुखायनमः ॥ ॐ नीलग्रीवाः शितिकंठाः शर्वाअधः क्षमाचराः ॥ तेषाꣳसहस्रयो
जनेवधन्वानितन्मसि ॥ कंठायनमः ॥ ॐ नीलग्रीवाः शितिकंठादिवꣳ रुद्राउपश्रिताः ॥ तेषाꣳसह
स्रयोजनेवधन्वानितन्मासि ॥ उपकंठायनमः ॥ ॐ नमस्तेअस्त्वायुधायानाततायधृष्णवे ॥ उभाभ्यामु
ततेनमोबाहुभ्यांतवधन्वने ॥ बाहुभ्यांनमः ॥ ॐ यातेहेतिर्मीढुष्टमहस्तेबभूवतेधनुः ॥ तयास्मान्विश्व
तस्त्वमयक्ष्मयापरिभ्भुज ॥ उपबाहुभ्यांनमः ॥ ॐ येतीर्थानिप्रचरंतिसृकावंतोनिषंगिणः ॥ तेषाꣳस
हस्र योजनेवधन्वानितन्मसि ॥ हस्ताभ्यांनमः ॥ ॐ सद्योजातं प्रपद्यामिसद्योजातायवैनमोनमः ॥
भवेभवेनातिभवेभव स्वमांभवोद्भवायनमः ॥ अंगुष्ठाभ्यांनमः ॥ वामदेवायनमोज्येष्ठायनमः श्रेष्ठा

यनमोरुद्रायनमः कालायनमः कलविकरणायनमोबलविकरणायनमोबलायनमोबलप्रमथनायनमः सर्वभूतदमनायनमोमनोन्मनायनमः ॥ तर्जनीभ्यांनमः ॥ ॐ अघोरेभ्योथघोरेभ्योघोरघोरतरेभ्यः ॥ सर्वेभ्यःसर्वशर्वेभ्योनमस्तेअस्तुरुद्ररूपेभ्यः ॥ मध्यमाभ्यांनमः ॥ ॐ तत्पुरुषायविद्महेमहादेवायधीमहि ॥ तन्नोरुद्रःप्रचोदयात् ॥ अनामिकाभ्यांनमः ॥ ॐ ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानांब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोधि पतिर्ब्रह्माशिवोमेअस्तुसदाशिवोम् ॥ कनिष्ठिकाभ्यांनमः ॥ ॐ नमोवःकिरिकेभ्योदेवानाᳬहृदयेभ्यः ॥ हृदयायनमः ॥ ॐ नमोगणेभ्योगणपतिभ्यश्चवोनमः ॥ पृष्ठ्यैनमः ॥ ॐ नमोहिरण्यवाहवेसेनान्येदिशांचपतयेनमः ॥ पार्श्वाभ्यांनमः ॥ ॐ विज्यंधनुः कपर्दिनोविशल्योबाणवाᳬउत ॥ अनेशंन स्येषवआभुरस्यनिषंगथिः ॥ जठरायनमः ॥ ॐ हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रेभूतस्यजातःपतिरेकआसीत् ॥ सदाधारपृथिवींद्यामुतेमांकस्मैदेवायहविषाविधेम ॥ नाभ्यै० ॥ ॐ मीढुष्टमशिवतमशिवोनःसुमनाभव ॥ परमेवृक्षआयुधंनिधायकृत्तिंवसानआचरपिनाकंबिभ्रदागहि ॥ कट्यैनमः ॥ ॐयेभूतानामधिपतयोविशिखासः कपर्दिनः ॥ तेषाᳬसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ गुह्यायनमः ॥ सशिराजातवेदाः ॥ अक्षरंब्रह्मसंमितं ॥ वेदानाᳬशिरउत्तमं ॥ जातवेदसेशिरसामाता ॥ स्व

यंब्रह्मभूर्भुवः सुवरोम् ॥ जातवेदसेसुनवामसोममरातीयतोनिदहातिवेदः ॥ सनः पर्षदतिदुर्गाणि
विश्वानावेवसिंधुंदुरितात्यग्निः ॥ तामग्निवर्णांतपसाज्वलंतींवैरोचनीं कर्मफलेसुजुष्टां ॥ दुर्गांदेवींशरं
णमहंप्रपद्येसुतरसितरसेनमः ॥ अग्नेत्वंपारयानव्यो अस्मान्स्वस्तिभिरतिदुर्गाणिविश्वा ॥ पूश्चपृथ्वी
बहुलानउर्वीभवातोकायतनयायशंयोः ॥ विश्वानिनोदुर्गहाजातवेदःसिंधुंननावादुरितातिपर्षि ॥ अग्ने
अत्रिवन्नमसागृणानोस्माकंबोध्यविताननूनां ॥ पृतनाजितꣳसहमानमुग्रमग्निꣳहुवेमपरमात्सधस्थात्
॥ सनःपर्षदतिदुर्गाणिविश्वाक्षामद्देवोअतिदुरितात्यग्निः अपानायनमः ॥ ॐमानोमहांतमुतमानोअर्भ
कंमानउक्षंतमुतमानउक्षितं ॥ मानोवधीःपितरंमोतमातरंप्रियामानस्तनुवोरुद्ररीरिषः ॥ ऊरुमध्यायनमः
ॐएषतेरुद्रभागस्तंजुषस्वतेनावसेनपरोमूजवतोतीह्यवततधन्वापिनाकहस्तःकृत्तिवासाः॥जानुभ्यांनमः
ॐ सꣳसृष्टजित्सोमपाबाहुशर्ध्यूर्ध्वधन्वाप्रतिहिताभिरस्ता ॥ बृहस्पतेपरिदीयारथेनरक्षोहामित्राꣳअप
बाधमानः ॥ जंघाभ्यांनमः ॥ ॐ विश्वंभूतंभुवनंचित्रं बहुधाजातंजायमानं चयत् ॥ सर्वोह्येषरुद्रस्त

स्मैरुद्रायनमोअस्तु ॥ गुल्फाभ्यांनमः ॥ ॐ येपथांपथिरक्षयऐलबृदायव्युधः ॥ तेषां सहस्रयोजनेवध
न्वानितन्मसि ॥ पादाभ्यांनमः ॥ ॐ अध्यवोचदधिवक्ताप्रथमोदैव्योभिषक् ॥ अहीं श्चसर्वाजंभयं
न्सर्वांश्चयातुधान्यः ॥ कवचायनमः ॥ ॐ नमोबिल्मिनेचकवचिनेच ॥ उपकवचायनमः ॥ ॐनमो
अस्तुनीलग्रीवायसहस्राक्षायमीढुषे ॥ अथोयेअस्यसत्वानोहंतेभ्योकरंनमः ॥ तृतीयनेत्रायनमः ॥ ॐ
प्रमुंचधन्वनस्त्वमुभयोरार्त्नियोर्ज्यां ॥ याश्चतेहस्तइषवःपराताभगवोवप ॥ अस्त्रायनमः ॥ ॐ यए
तावंतश्चभूयांसश्चदिशोरुद्राविर्तास्थिरे ॥ तेषां सहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ इतिदिग्वंधः ॥ ॐ न
मोभगवतेरुद्रायेतिनमस्कारंन्यसेत् ॥ ॐ मूर्ध्नेनमः ॥ ॐ नंनासिकायैनमः ॥ ॐ लंललाटायनमः ॥
ॐभं मुखायनमः ॥ ॐगं कंठायनमः ॥ ॐवं हृदयायनमः ॥ ॐतें दक्षिणहस्तायनमः ॥ ॐरुंवाम
हस्तायनमः ॥ ॐद्रां नाभ्यैनमः ॥ ॐयं पादाभ्यांनमः ॥ ॐ सद्योजातंप्रपद्यामिसद्योजातायवैनमोन
मः ॥ भवेभवेनातिभवेभवस्वमांभवोद्भवायनमः ॥ पादाभ्यांनमः ॥ वामदेवायनमोज्येष्ठायनमः श्रेष्ठा
यनमोरुद्रायनमः कालायनमः कलविकरणायनमोबलविकरणायनमोबलायनमोबलप्रमथनायनमः स
र्वभूतदमनायनमोमनोन्मनायनमः ॥ उरुमध्यायनमः ॐअघोरेभ्योथघोरेभ्योघोरघोरतरेभ्यः ॥ सर्वेभ्यः

सर्वशर्वेभ्यो नमस्तेअस्तुरुद्ररूपेभ्यः ॥ ह्रदया० ॐतत्पुरुषायविद्महेमहादेवायधीमहि ॥ तन्नोरुद्रः प्र
चोदयात् ॥ मुखायनमः ॥ ईशानः सर्वविद्या नामीश्वरःसर्वभूतानांब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोधिपतिर्ब्रह्माशि
वोमेअस्तुसदाशिवोम् ॥ ओं शिरसेस्वाहा ॥ ॐ हंसायनमः ॥ ॐ परमहंसायनमः ॥ हंसहंसेति
योब्रूयात्धंसोनामसदाशिवः ॥ एवंन्यासविधिंकृत्वाततः संपुटमारभेत् ॥ त्रातारमिंद्रमवितारमिंद्र हवे
हवेसुहवं शूरमिंद्रं ॥ हुवेनुशक्रंपुरुहूतमिंद्रं स्वस्तिनोमघवाधात्विंद्रः ॥ ललाटस्थानेइंद्रायनमः ॥ ॐ
त्वंनोअग्नेवरुणस्यविद्वान्देवस्यहेडोवयासिसीष्ठाः ॥ यजिष्ठोवन्हितमः शोशुचानोविश्वाद्वेषांसिप्रमुमु
ग्ध्यस्मत् ॥ अग्नयेनमः ॥ ॐ सुगंनःपंथामभयंकृणातुयस्मिन्नक्षेत्रेयमएतिराजा ॥ यस्मिंनेनमभ्यषिंचं
तदेवास्त्वदस्याचित्रंहविषायजाम ॥ यमायनमः ॥ ओं असुन्वंतमयजमानमिछस्तेनस्येत्यांतस्करस्या
न्वेषि ॥ अन्यमस्यदिछसातइत्यानमोदेविनिर्ऋतेतुभ्यमस्तु ॥ निर्ऋतये० ॥ ओं तत्वायामिब्रह्मणावंदे
मानस्तदाशास्तेयजमानोहविर्भिः ॥ अहेळमानोवरुणेहबोध्युरुशंसमानआयुः प्रमोषीः ॥ वरुणाय० ॥
आनोनियुद्भिः शतिनीभिरध्वरंसहस्रिणीभिरुपयाहियज्ञं ॥ वायोअस्मिन्हविषिमादयस्वयूयंपातः स्व
स्तिभिःसदानः ॥ वायवेनमः ॥ ॐवयंसोमव्रतेतवमनस्तनूषुबिभ्रतः ॥ प्रजावंतःसचेमहि ॥ सोमा

य० ॥ ॐ अस्मेरुद्रामेहनापर्वतासोवृत्रहत्येभरहूतौसजोषाः ॥ यःशंसतेस्तुवतेधायिपज्रइंद्रज्येष्ठाअ
स्मांअवंतुदेवाः ॥ तमीशानंजगतस्तस्थुषस्पतिंधियंजिन्वमवसेहूमहेवयं ॥ पूषानोयथावेदसामसद्वृधे
रक्षितापायुरदब्धः स्वस्तये ॥ एकादशरुद्रेभ्योनमः ॥ स्योनापृथिवीभवानृक्षरानिवेशनी ॥ यच्छानःश
र्मसप्रथाः ॥ भूम्येनमः ॥ ॐ एतत्संपुटमिंद्रादीन्दिक्षुविन्यस्यैवात्मानिरौद्रीकरणंकृत्वा ॥ त्व॰ स्थिगतैः
पापैःप्रमुच्यसर्वभूतेष्वपराजितोभवति ॥ ततोयक्षराक्षसगंधर्वभूतप्रेतपिशाचयमदूतशाकिनीडाकिनी
सर्पश्वापदतस्कराद्युपद्रवाद्युपघाताः सर्वेज्वलंतंपश्यंतु ॥ मां॰ रक्षंतु ॥ यजमान॰ रक्षंतु ॥ मनोज्यो
तिर्जुषतामाज्यंविच्छिन्नंयज्ञ॰ समिमंदधातु ॥ याइष्टाउषसोनिम्रुचश्चताःसंदधामिहविषाघृतेन ॥ गुह्या
यनमः ॥ अबोध्यग्निःसमिधाजनानांप्रतिधेनुमिवायतीमुषासं ॥ यह्वाइवप्रवयामुज्जिहानाःप्रभानवःसि
स्रतेनाकमच्छ ॥ अग्नयेनमः ॥ ओंमूर्धानंदिवोअरतिंपृथिव्यावैश्वानरमृतआजातमग्निं ॥ कविंसंम्राजम
तिथिंजनानामासंनापात्रंजनयंतदेवाः ॥ हृदयायनमः ॥ मर्माणितेवर्मभिश्छादयामिसोमस्त्वाराजामृ
तेनाभिवस्तां ॥ उरोर्वरीयोवरिवस्तेअस्तुजयंतंत्वामनुमदंतिदेवाः ॥ मुखायनमः ॥ जातवेदायदिवापा

वकोसि ॥ वैश्वानरोयादेवावयुतासि ॥ शंप्रजाभ्योयजमानायलोक ॥ ऊर्जंपुष्टिंददभ्यावतस्व ॥
शिरसेस्वाहा ॥ ब्रह्मात्मन्वदसृजत ॥ तदकामयत ॥ समात्मनापद्येयेति ॥ आत्मन्नात्मंनित्यामंत्रयत
॥ तस्मैदशमꣳहूतःप्रत्यशृणोत् ॥ सदशहूतोभवत् ॥ दशहूतोहवैनामैषः ॥ तंवाएतंदशहूतꣳसंतं ॥
दशहोतेत्याचक्षतेपरोक्षेण ॥ परोक्षप्रियाइवहिदेवाः ॥ आत्मंनात्मंनित्यामंत्रयत ॥ तस्मैसप्तमꣳहूतः
प्रत्यशृणोत् ॥ ससप्तहूतोभवत् ॥ सप्तहूतोहवैनामैषः ॥ तंवाएतꣳसप्तहूतꣳसंतं ॥ सप्तहोतेत्याचक्ष
तेपरोक्षेण ॥ परोक्षप्रियाइवहिदेवाः ॥ आत्मंनात्मंनित्यामंत्रयत ॥ तस्मैसप्तमꣳहूतःप्रत्यशृणोत् ॥ स
सप्तहूतोभवत् ॥ सप्तहूतोहवैनामैषः ॥ तंवाएतꣳसप्तहूतꣳसंतं ॥ सप्तहोतेत्याचक्षतेपरोक्षेण ॥ परोक्ष
प्रियाइवहिदेवाः ॥ आत्मंनात्मंनित्यामंत्रयत ॥ तस्मैषष्ठꣳहूतःप्रत्यशृणोत् ॥ सषड्ढूतोभवत् ॥ षड्ढू
तोहवैनामैषः ॥ तंवाएतꣳषड्ढूतꣳसंतं ॥ षड्ढोतेत्याचक्षते परोक्षेण ॥ परोक्षप्रियाइवहिदेवाः ॥ आत्मं
नात्मंनित्यामंत्रयत ॥ तस्मैपंचमꣳहूतः प्रत्यशृणोत् ॥ सपंचहूतोभवत् ॥ पंचहूतो हवैनामैषः ॥ तं
वाएतं पंचहूतꣳसंतं ॥ पंचहोतेत्याचक्षतेपरोक्षेण ॥ परोक्षप्रियाइवहिदेवाः ॥ आत्मंनात्मंनित्यामंत्र

य १ ॥ तस्मैचतुर्थं ँहूतः प्रत्यशृणोत् ॥ सचतुर्हूतोभवत् ॥ चतुर्हूतोह्वैनामैषः ॥ तंवाएतं ँचतुर्हू
तं ँसंतं ॥ चतुर्होतेत्याचक्षतेपरोक्षेण ॥ परोक्षप्रियाइवहिदेवाः ॥ तमब्रवीत् ॥ त्वंवैमेनेदिष्ठं ँहूतःप्र
त्यश्रोषीः ॥ त्वयेनानाख्यातारइति ॥ तस्मान्नहैना ँश्चतुर्होतारइत्याचक्षते ॥ तस्माच्छुश्रूषुःपुत्राणा ँ
हृद्यतमः ॥ नेदिष्ठोहृद्यतमनेदिष्ठोब्रह्मणोभवति ॥ यएवंवेद ॥ ॐयज्जाग्रतोदूरमुदैतिदैवंतदुसुप्तस्यतथैवै
ति ॥ दूरंगमंज्योतिषांज्योतिरेकंतन्मेमनः शिवसंकल्पमस्तु ॥ येनकर्माण्यपसोमनीषिणोयज्ञेकृण्वंति
विदथेषुधीराः ॥ यदपूर्वंयक्षमंतःप्रजानांतन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु ॥ यत्प्रज्ञानमुतचेतोधृतिश्चयज्ज्यो
तिरंतरमृतंप्रजासु ॥ यस्मान्नऋतेकिंचनकर्मक्रियतेतन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु ॥ येनेदंभूतंभुवनंभविष्य
त्परिगृहीतममृतेनसर्वं ॥ येनयज्ञस्तायतेसप्तहोतातन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु ॥ यस्मिन्नृचःसामयजू ँषि
यस्मिन्प्रतिष्ठितारथनाभाविवाराः ॥ यस्मिंश्चित्त ँसर्वमोतंप्रजानांतन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु ॥ सुषारथि
रश्वानिवयन्मनुष्यान्नेनीयतेभीशुभिर्वाजिनइव ॥ हृत्प्रतिष्ठंयदजिरंजविष्ठंतन्मेमनःशिवसंकल्पमस्तु ॥

शिवसंकल्पहृदयायनमः ॥ ॐसहस्रशीर्षापुरुषः ॥ सहस्राक्षःसहस्रपात् ॥ सभूमिंविश्वतोवृत्वा ॥ अत्यति
ष्ठद्दशांगुलं ॥ पुरुषएवेदꣳसर्वं ॥ यद्भूतंयच्चभव्यं ॥ उतामृतत्वस्येशानः ॥ यदन्नेनातिरोहति ॥ एतावा
नस्यमहिमा ॥ अतोज्यायाꣳश्चपूरुषः ॥ पादोस्यविश्वाभूतानि ॥ त्रिपादस्यामृतंदिवि ॥ त्रिपादूर्ध्वउदै
त्पुरुषः ॥ पादोस्येहाभवत्पुनः ॥ ततोविष्वꣳव्यक्रामत् ॥ साशनानशनेअभि ॥ तस्माद्विराडजायत ॥ विराजो
अधिपूरुषः ॥ सजातो अत्यरिच्यत ॥ पश्चाद्भूमिमथोपुरः ॥ यत्पुरुषेणहविषा ॥ देवायज्ञमतन्वत ॥ वसंतो
अस्यासीदाज्यं ॥ ग्रीष्मइध्मः शरद्धविः ॥ सप्तास्यासन्परिधयः ॥ त्रिःसप्तसमिधःकृताः ॥ देवायद्य
ज्ञंतन्वानाः ॥ अबध्नन्पुरुषंपशुं ॥ तंयज्ञंबर्हिषिप्रौक्षन् ॥ पुरुषंजातमग्रतः ॥ तेनदेवाअयजंत ॥ साध्याऋ
षयश्चये ॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः ॥ संभृतंपृषदाज्यं ॥ पशूꣳस्तांश्चक्रेवायव्यान् ॥ आरण्यान्ग्राम्याश्चये ॥
तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः ॥ ऋचःसामानिजज्ञिरे ॥ छंदाꣳसिजज्ञिरेतस्मात् ॥ यजुस्तस्मादजायत ॥ तस्मा
दश्वाअजायंत ॥ येकेचोभयादतः ॥ गावोहजज्ञिरेतस्मात् ॥ तस्माज्जाताअजावयः ॥ यत्पुरुषंव्यद
धुः ॥ कतिधाव्यकल्पयन् ॥ मुखंकिमस्यकौबाहू ॥ कावूरूपादाउच्येते ॥ ब्राह्मणोस्यमुखमासीत् ॥ बा

हूराजन्यः कृतः ॥ ऊरूतदस्ययद्वैश्यः ॥ पद्भ्यांशूद्रोअजायत ॥ चंद्रमामनसोजातः ॥ चक्षोःसूर्योअजाय
त ॥ मुखादिंद्रश्चाग्निश्च ॥ प्राणाद्वायुरजायत ॥ नाभ्याआसीदंतरिक्षं ॥ शीर्ष्णोद्यौःसमवर्तत ॥ पद्
भ्यांभूमिर्दिशश्रोत्रात् ॥ तथालोकांअकल्पयन् ॥ वेदाहमेतंपुरुषंमहांतं ॥ आदित्यवर्णंतमसस्तुपारे ॥
सर्वाणिरूपाणिविचित्यधीरः ॥ नामानिकृत्वाभिवदन्यदास्ते ॥ धातापुरस्ताद्यमुदाजहार ॥ शक्रःप्र
विद्वान्प्रदिशश्चतस्रः ॥ तमेवंविद्वानमृतइहभवति ॥ नान्यःपंथाअयनायविद्यते ॥ यज्ञेनयज्ञमयजंतदे
वाः ॥ तानिधर्माणिप्रथमान्यासन् ॥ तेहनाकंमहिमानःसचंते ॥ यत्रपूर्वेसाध्याःसंतिदेवाः ॥ शिरसे
स्वाहा ॥ अद्भ्यःसंभृतःपृथिव्यैरसाच्चविश्वकर्मणःसमवर्तताधि ॥ तस्यत्वष्टाविदधद्रूपमेति ॥ तत्पुरु
षस्यविश्वमाजानमग्रे ॥ वेदाहमेतंपुरुषंमहांतं ॥ आदित्यवर्णंतमसःपरस्तात् ॥ तमेवंविद्वानमृतइहभ
वति ॥ नान्यःपंथाविद्यतेयनाय ॥ प्रजापतिश्चरतिगर्भेअंतः ॥ अजायमानोबहुधाविजायते ॥ तस्यधी
राःपरिजानंतियोनिं ॥ मरीचीनांपदमिच्छवेधसः ॥ योदेवेभ्यआतपति ॥ योदेवानांपुरोहितः ॥ पूर्वो
योदेवेभ्योजातः ॥ नमोरुचायब्राह्मये ॥ रुचंब्राह्मंजनयंतः ॥ देवाअग्रेतदब्रुवन् ॥ यस्त्वेवंब्राह्मणोवि
द्यात् ॥ तस्यदेवाअसन्वशे ॥ ह्रीश्चतेलक्ष्मीश्चपत्न्यौ ॥ अहोरात्रेपार्श्वे ॥ नक्षत्राणिरूपं ॥ अश्विनौ

व्यात्तं ॥ इष्टंमनीषाण ॥ अमुंमनीषाण ॥ सर्वंमनीषाण ॥ शिखायैवषट् ॥ आशुःशिशानोवृषभोनयु
ध्मोघनाघनःक्षोभणश्चर्षणीनां ॥ संक्रंदनोनिमिषएकवीरःशतंसेनाअजयत्साकमिंद्रः ॥ संक्रंदनेनानि
मिषेणजिष्णुनायुत्कारेणदुश्च्यवनेनधृष्णुना ॥ तदिंद्रेणजयततत्सहध्वंयुधोनरइषुहस्तेनवृष्णा ॥ सइषु
हस्तैःसनिषंगिभिर्वशीसंस्रष्टासयुधइंद्रोगणेन ॥ संसृष्टजित्सोमपाबाहुशर्ध्यूर्ध्वधन्वाप्रतिहिताभिर
स्ता ॥ बृहस्पतेपरिदीयारथेनरक्षोहामित्राँअपबाधमानः ॥ प्रभंजन्सेनाःप्रमृणोयुधाजयन्नस्माकमेध्यवि
तारथानां ॥ गोत्रविदंगोविदंवज्रबाहुंजयंतमज्मप्रमृणंतमोजसा ॥ इमंसजाताअनुवीरयध्वमिंद्रं
सखायोअनुसंरभध्वं ॥ बलविज्ञायस्थविरःप्रवीरःसहस्वान्वाजीसहमानउग्रः ॥ अभिवीरोअभिसत्वा
सहोजाजैत्रमिंद्ररथमातिष्ठगोवित् ॥ अभिगोत्राणिसहसगाहमानोदयोवीरःशतमन्युरिंद्रः ॥ दुश्च्यवनः
पृतनाषाडयुध्योस्माकंसेनाअवतुप्रयुत्सु ॥ इंद्रआसांनेताबृहस्पतिर्दक्षिणायज्ञःपुरएतुसोमः ॥ देवसेना
नामभिभंजतीनांजयंतीनांमरुतोयंत्वग्रं ॥ इंद्रस्यवृष्णोवरुणस्यराज्ञआदित्यानांमरुतांशर्धउग्रं ॥ महाम
नसांभुवनच्यवानांघोषोदेवानांजयतामुदस्थात् ॥ अस्माकमिंद्रःसमृतेषुध्वजेष्वस्माकंयाइषवस्ताजयं

तु ॥ अस्माकंवीराउत्तरेभवंत्वस्मा२उदेवाअवताहवेषु ॥ उत्धर्षयमघवन्नायुधान्युत्सत्वनांमामकानांमनां
सि ॥ उद्दंत्रहन्वाजिनांवाजिनांन्युद्रथानांजयतांयंतुघोषाः ॥ उपप्रेतजयतानरस्थिरावःसंतुबाहवः ॥ इं
द्रोवःशर्मयच्छत्वनाधृष्यायथासथ ॥ अवसृष्टापरापतशरव्येब्रह्मशंसिता ॥ गच्छामित्रान्प्रपद्यस्व
मामीषांकंचनेोच्छिषः ॥ मर्माणितेवर्मभिश्छादयामिसोमस्त्वाराजामृतेनाभिवस्तां ॥ उरोर्वरी
योवरुणस्ते कृणोतुजयंतंत्वामनुमदंतिदेवाः ॥ यत्रबाणाः संपतंति कुमाराविशिखाइव ॥ इं
द्रोनस्तत्रवृत्रहाविश्वाहाशर्मयच्छतु ॥ कवचायहुं ॥ त्वमग्नेरुद्रोअसुरोमहोदिवः ॥ त्वं२ शर्धो
मारुतंपृक्षईशिषे ॥ त्वंवातैररुणैर्यासिशंगयः ॥ त्वंपूषाविधतः पासिनुत्मना ॥ देवादेवेषुश्रयध्वं ॥
प्रथमाद्वितीयेषुश्रयध्वं ॥ द्वितीयास्तृतीयेषुश्रयध्वं ॥ तृतीयाश्चतुर्थेषुश्रयध्वं ॥ चतुर्थाःपंचमेषुश्रय
ध्वं ॥ पंचमाषष्ठेषुश्रयध्वं ॥ षष्ठाः सप्तमेषुश्रयध्वं ॥ सप्तमाअष्टमेषुश्रयध्वं ॥ अष्टमानवमेषुश्रयध्वं ॥
नवमादशमेषुश्रयध्वं ॥ दशमाएकादशेषुश्रयध्वं ॥ एकादशाद्वादशेषुश्रयध्वं ॥ द्वादशास्त्रयोदशेषुश्र
यध्वं ॥ त्रयोदशाश्चतुर्दशेषुश्रयध्वं ॥ चतुर्दशाः पंचदशेषुश्रयध्वं ॥ पंचदशाः षोडशेषुश्रयध्वं ॥ षो

ड्शाः सप्तदशेषुश्रयध्वं ॥ सप्तदशाअष्टादशेषुश्रयध्वं ॥ अष्टादशाएकान्नविंꣳशेषुश्रयध्वं ॥ एकोन
विꣳशाविꣳशेषुश्रयध्वं ॥ विꣳशाएकविꣳशेषुश्रयध्वं ॥ एकविꣳशाद्वाविꣳशेषुश्रयध्वं ॥ द्वाविꣳशास्त्र
येविꣳशेषुश्रयध्वं ॥ त्रयो विꣳशाश्चतुर्विꣳऽशेषुश्रयध्वं ॥ चतुर्विꣳशाः पंचविꣳशेषुश्रयध्वं ॥ पंच
विꣳशाः षड्विꣳशेषुश्रयध्वं ॥ षड्विꣳशाः सप्तविꣳशेषुश्रयध्वं ॥ सप्तविꣳशाअष्टाविꣳशेषुश्रयध्वं ॥ अ
ष्टाविꣳशाएकोनात्रिꣳशेषुश्रयध्वं ॥ एकोनत्रिꣳशास्त्रिꣳशेषुश्रयध्वं ॥ त्रिंशाएकात्रिꣳशेषुश्रयध्वं ॥ एक
त्रिꣳशाद्वात्रिꣳशेषुश्रयध्वं ॥ द्वात्रिꣳशास्त्रयस्त्रिꣳशेषुश्रयध्वं ॥ देवास्त्रिरेकादशास्त्रिस्त्रयास्त्रिꣳशाः ॥ उत्तरे
भवत ॥ उत्तरवर्त्मानउत्तरसत्वानः ॥ यत्कामइदंजुहोमि ॥ तन्मेसमृध्यतां ॥ वयꣳस्यामपतयोरयी
णां ॥ ॐ भूर्भवः स्वाहाअस्त्रायफट् ॥ ॐ हिरण्यगर्भः समवर्त्तताग्रे भूतस्यजातः पतिरेकआसीत् ॥
सदाधारपृथिवींद्यामुतेमांकस्मैदेवायहविषाविधेम ॥ यः प्राणतोनिंमिषतोमहित्वैकइद्राजाजगतोबभूव ॥
यईशेअस्याद्विपदश्चतुष्पदः कस्मैदेवायहाविषाविधेम ॥ ॐ ब्रह्मजज्ञानंप्रथमंपुरस्ताद्विसीमतः सुरुचोवेन
आवः ॥ सबुध्नियाउपमाअस्यविष्ठाः सतश्चयोनिमसतश्चविवः ॥ महीद्यौः पृथिवीचनइमंयज्ञंमिमिक्ष

तां ॥ पिपृतांनोभरीमभिः ॥ उपश्वासयपृथिवीमुतद्यांपुरुत्रातेमनुतांवेष्टितंजगत् ॥ संदुंदुभेसजूरिंद्रेण
देवैर्दूराद्दवीयोअपसेधशत्रून् ॥ अग्नेनयसुपथारायेअस्मान्विश्वानिदेववयुनानिविद्वान् ॥ युयोध्यस्म
ज्जुहुराणमेनोभूयिष्ठांतेनमउक्तिंविधेम ॥ यातेअग्नेयज्ञियातनूस्तयेह्यारोहात्मात्मानं ॥ अच्छावसूनिकृ
ण्वंनस्मेनर्यापुरूणि ॥ यज्ञोभूत्वायज्ञमासीदस्वांयोनिं ॥ जातवेदोभुवआजायमानःसक्षय एहि ॥ य
थावःस्वाहाग्नयेदाशेमपरीळाभिर्घृतवद्भिश्चहव्यैः ॥ तेभिर्नोअग्नेअमितैर्महोभिःशतंपूर्भिरायसीभिर्निपा
हि ॥ इमंयमप्रस्तरमाहिसीदांगिरोभिःपितृभिःसंविदानः ॥ आत्वामंत्राःकविशस्तावहंत्वेनाराजन्ह
विषामादयस्व ॥ उरसाशिरसादृष्ट्यावचसामनसातथा ॥ पद्भ्यांकराभ्यांजानुभ्यांप्रणामोष्टांगउच्य
ते ॥ प्रजननेब्रह्मातिष्ठतु ॥ पादयोर्विष्णुस्तिष्ठतु ॥ हस्तयोर्हरस्तिष्ठतु ॥ बाह्वोरिंद्रस्तिष्ठतु ॥ जठरेअ
ग्निस्तिष्ठतु ॥ हृदयेशिवस्तिष्ठतु ॥ कंठेवसवस्तिष्ठंतु ॥ वक्त्रेसरस्वतीतिष्ठतु ॥ नासिकयोर्वायुस्तिष्ठ
तु ॥ नयनयोःसूर्याचंद्रमसौतिष्ठतां ॥ कर्णयोरश्विनौदेवौतिष्ठतां ॥ ललाटेरुद्रास्तिष्ठंतु ॥ मूर्ध्न्यादित्या
स्तिष्ठंतु ॥ शिरसिमहादेवस्तिष्ठतु ॥ शिखायांचामुंडातिष्ठतु ॥ पृष्ठेपिनाकीतिष्ठतु ॥ पुरतःशूलीतिष्ठ
तु ॥ पार्श्वयोःशिवाशंकरौतिष्ठतां ॥ सर्वतोवायुस्तिष्ठतु ॥ ततोबहिःसर्वतोग्निर्ज्वालामालापरिवृतास्ति

ष्ठंतु ॥ सर्वेष्वंगेषुसर्वादेवतायथायथास्थानानितिष्ठंतु ॥ मा ꣳ रक्षंतु ॥ यजमान ꣳ रक्षंतु ꣳ ॥ अग्निर्मेवा
चिश्रितः ॥वा ꣳ ह्रदये ॥ ह्रदयंमयि ॥ अहममृते ॥ अमृतंब्रह्मणि ॥ वायुर्मेप्राणेश्रितः ॥ प्राणोह्रद
ये ॥ ह्रदयंमयि ॥ अहममृते ॥ अमृतंब्रह्मणि ॥ सूर्योमेचक्षुषिश्रितः ॥ चक्षुर्ह्रदये ॥ ह्रदयंमयि ॥
अहममृते ॥ अमृतंब्रह्मणि ॥ चंद्रमामेमनसिश्रितः ॥ मनोह्रदये ॥ ह्रदयंमयि ॥ अहममृते ॥अमृ
तंब्रह्मणि ॥ दिशोमेश्रोत्रेश्रिताः ॥ श्रोत्र ꣳ ह्रदये ॥ ह्रदयंमयि ॥ अहममृते ॥ अमृतंब्रह्मणि ॥ आपो
मेरेतसिश्रिताः ॥ रेतोह्रदये ॥ ह्रदयंमयि ॥ अहममृते ॥ अमृतंब्रह्मणि ॥ पृथ्वीमेशरीरेश्रिता ॥ श
रिर ꣳ ह्रदये ॥ ह्रदयंमयि ॥ अहममृते ॥ अमृतंब्रह्मणि ॥ ओषधिवनस्पतयोमेलोमसुश्रिताः" लो
मानिह्रदये ॥ ह्रदयंमयि ॥ अहममृते ॥ अमृतंब्रह्मणि ॥ इंद्रो मेबलेश्रितः ॥ बल ꣳ ह्रदये ॥ ह्रदयंम
यि ॥ अहममृते ॥ अमृतंब्रह्मणि ॥ पर्जन्योमेमूर्ध्निश्रितः ॥ मूर्धाह्रदये ॥ ह्रदयंमयि ॥ अहममृते ॥
अमृतंब्रह्मणि ॥ ईशानोमेमन्यौश्रितः ॥ मन्युर्ह्रदये ॥ ह्रदयंमयि ॥ अहममृते ॥ अमृतंब्रह्मणि ॥
आत्मामंआत्मनिश्रितः ॥ आत्माह्रदये ॥ ह्रदयंमयि ॥ अहममृते ॥ अमृतंब्रह्मणि ॥ पुनर्मआत्मापु
नरायुरागात् ॥ पुनः प्राणः पुनराकूतमागात् ॥ वैश्वानरोरश्मिभिर्वावृधानः ॥ अंतस्तिष्ठत्वमृतस्यगो

पाः ॥ सर्वेष्वंगेषुसर्वादेवतायथायथास्थानानितिष्ठंतु ॥ मा ँ रक्षंतु ॥ यजमान ँ रक्षतु ॥ शुद्धस्फटिकसंकाशंत्रिनेत्रंपंचवक्त्रकं ॥ गंगाधरंदशभुजंसर्वाभरणभूषितं ॥ नीलग्रीवंशशांकांकंनागयज्ञोपवीतिनं ॥ व्याघ्रचर्मोत्तरीयंचवरेण्यमभयप्रदं ॥ कमंडल्वक्षसूत्राभ्यामन्वितंशूलपाणिनं ॥ ज्वलंतंपिंगलजटाशिखामुद्योतकारिणं ॥ अमृतेनाप्लुतंत्दृष्टमुमादेहार्धधारिणं ॥ दिव्यसिंहासनासीनंदिव्यभोगसमन्वितं ॥ दिग्देवतासमायुक्तंसुरासुरनमस्कृतं ॥ नित्यंचशाश्वतंशुद्धंध्रुवमक्षरमव्ययं ॥ सर्वव्यापिनमीशानंरुद्रंवैविश्वरूपिणं ॥ एवंध्यात्वाद्विजःसम्यक्ततोयजनमारभेत् ॥ आराधितोमनुष्यैस्त्वंसिद्धैर्देवासुरादिभिः ॥ आराधयामिभक्त्यात्वांमांगृहाणमहेश्वर ॥ आत्वावहंतुहरयःसचेतसःश्वेतैरश्वैःसहकेतुमद्भिः ॥ वाताजवैर्बलवद्भिर्मनोजवैरायाहिशीघ्रंममहव्यायशर्वोम् ॥ स्वामिन्सर्वजगन्नाथयावत्पूजावसानकं ॥ तावत्त्वंप्रीतिभावेनलिंगेस्मिन्सन्निधोभव ॥ त्र्यंबकंयजामहेइत्यावाहनं० ॥ सद्योजातंप्रपद्यामि ॥ आसनं० ॥ सद्योजातायवैनमोनमः ॥ पाद्यं० ॥ भवेभवेनातिभवेभवस्वमां ॥ अर्घ्यं० ॥ भवोद्भवायनमः ॥ आचमनं० ॥ वामदेवाय० ॥ पंचामृतस्नानं० ॥ आपोहिष्ठेतितृचेनशुद्धोदकस्नानं० ॥ भवंदेवंतर्पयामि ॥ शर्वंदेवं० रुद्रंदेवं० पशुपतिंदेवं० उग्रंदेवं० महांतंदेवं० भीमंदेवं० ईशानंदेवं०

भवस्यदेवस्यपत्नींतर्पयामि ॥ शर्वस्यदेवस्यपत्नींतर्पयामि ॥ पूर्ववत् ॥ ८ ॥ वामदेवायनमःवस्त्रं० ॥
ज्येष्ठाय० गंधं० ॥ श्रेष्ठाय० अक्षतान्० ॥ रुद्राय० बिल्वपत्रं० कालायन० पुष्पं० ॥ कलविकर
णाय० धूपं० ॥ बलविकरणाय० दीपं० ॥ बलाय० नैवेद्यं० ॥ बलप्रमथना० तांबूलं० ॥ सर्वभू
तदमनायन० दक्षिणां० ॥ मनोन्मनाय० नीराजनं० अघोरेभ्यो० मंत्रपुष्पं० तत्पुरुषायविद्महेमहा
देवायधीमहि ॥ तन्नोरुद्रःप्रचोदयात् ॥ इत्येकादशवारंरुद्रगायत्रींजपेत् ॥ इति महान्यासः समाप्तः ॥

॥ १९ ॥ ॥ अथ देवपूजा प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीगुरुभ्योनमः ॥ ॐकेशवायनमः ॥ नारायणायनमः
माधवायनमः ॥ गोविंदायनमः ॥ विष्णवेनमः ॥ मधुसूदनायनमः ॥ त्रिविक्रमायनमः ॥ वामनायन
मः ॥ श्रीधरायनमः ॥ हृषीकेशायनमः ॥ पद्मनाभायनमः ॥ दामोदरायनमः ॥ संकर्षणायनमः ॥
वासुदेवायनमः ॥ प्रद्युम्नायनमः ॥ अनिरुद्धायनमः ॥ पुरुषोत्तमायनमः ॥ अधोक्षजायनमः ॥ नार
सिंहायनमः ॥ अच्युतायनमः ॥ जनार्दनायनमः ॥ उपेंद्रायनमः ॥ हरयेनमः ॥ श्रीकृष्णायनमः ॥
प्रणवस्यपरब्रह्मऋषिः ॥ परमात्मादेवता ॥ देवीगायत्रीछंदः ॥ प्राणायामेविनियोगः ॥ ॐभूः ॐभुवः

ॐस्वः ॐमहः ॐजनः ॐतपः ॐसत्यं ॐतत्सवितुर्वरेण्यंभर्गोदेवस्यधीमहि ॥ धियोयोनःप्रचोदया
त् ॥ ॐमापोज्योतीरसोमृतंब्रह्मभूर्भुवः सुवरोम् ॥ श्रीमन्महागणाधिपतयेनमः ॥ इष्टदेवताभ्योनमः
कुलदेवताभ्योनमः ॥ ग्रामदेवाताभ्योनमः ॥ वास्तुदेवताभ्योनमः ॥ शचीपुरंदराभ्यांनमः ॥ उमामहे
श्वराभ्यांनमः ॥ कालकामपरशुरामेभ्योनमः ॥ सर्वेभ्योदेवेभ्योनमोनमः ॥ सर्वेभ्योब्राह्मणेभ्योनमोनमः
अविघ्नमस्तु ॥ सुमुखश्चैकदंतश्चकपिलोगजकर्णकः ॥ लंबोदरश्चविकटोविघ्ननाशोगणाधिपः ॥ धूम्र
केतुर्गणाध्यक्षोभालचंद्रोगजाननः ॥ द्वादशेतानिनामानियः पठेच्छृणुयादपि ॥ विद्यारंभेविवाहेच
प्रवेशेनिर्गमेतथा ॥ संग्रामेसंकटेचैवविघ्नस्तस्यनजायते ॥ शुक्लांबरधरंदेवंशशिवर्णंचतुर्भुजं ॥ प्रसन्न
वदनंध्यायेत्सर्वविघ्नोपशांतये ॥ सर्वमंगलमांगल्येशिवेसर्वार्थसाधिके ॥ शरण्येत्र्यंबकेगौरीनारायणिन
मोस्तुते ॥ सर्वदासर्वकार्येषुनास्तितेषाममंगलं ॥ येषांहृदिस्थोभगवान्मंगलायतनंहरिः ॥ तदेवलग्नं
सुदिनंतदेवताराबलंचंद्रबलंतदेव ॥ विद्याबलंदैवबलंतदेवलक्ष्मीपतेतेंघ्रियुगंस्मरामि ॥ लाभस्तेषांज
यस्तेषांकुतस्तेषांपराजयः ॥ येषामिंदीवरश्यामोहृदयस्थोजनार्दनः ॥ विनायकंगुरुंभानुंब्रह्मविष्णुमहे
श्वरान् ॥ सरस्वतींप्रणम्यादौसर्वकार्यार्थसिद्धये ॥ अभीप्सितार्थसिद्ध्यर्थंपूजितोयःसुरासुरैः ॥ सर्व
विघ्नहरस्तस्मैगणाधिपतयेनमः ॥ सर्वेष्वारब्धकार्येषुत्रयस्त्रिभुवनेश्वराः ॥ देवादिशंतुनःसिद्धिंब्रह्मेशान

जनार्दनाः ॥ श्रीमद्भगवतोमहापुरुषस्यविष्णोराज्ञयाप्रवर्त्तमानस्यअद्यब्रह्मणोद्वितीयेपरार्धेविष्णुपदेश्री
श्वेतवाराहकल्पेवैवस्वतमन्वंतरेभरतवर्षेभरतखंडेकलियुगेकलिप्रथमचरणेजंबुद्वीपेदंडकारण्येदेशेगो
दावर्याःदक्षिणेतीरेकृष्णावेण्ययोः उत्तरेतीरेइतितत्तन्नद्यनुरोधेनबौद्ध्यंशालिवाहनशकेबौद्धावतारेरामक्षे
त्रेरामाश्रमेअस्मिन्वर्तमानेअमुकनामसंवत्सरे ॥ अमुकायने ॥ अमुकऋतौ ॥ अमुकमासे ॥ अमुकप
क्षे ॥ अमुकतिथौ ॥ अद्यवासरः ॥ वासरस्तु ॥ अमुकवासरे ॥ अद्यदिवसनक्षत्रं ॥ विष्णुदिवसनक्ष
त्रे ॥ विष्णुमहानक्षत्रे ॥ विष्णुस्थितेवर्तमानेचंद्रे ॥ विष्णुस्थितेश्रीसूर्ये ॥ विष्णुस्थितेदेवगुरौशेषेषुग्र
हेषुयथायथाराशिस्थानस्थितेषुसत्सुशुभनामयोगेशुभकरणएवंगुणविशेषणविशिष्टायांशुभपुण्यातिथौम
मआत्मनः श्रुतिस्मृतिपुराणोक्तफलप्राप्त्यर्थंश्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताप्रीत्यर्थंयथाज्ञानेनयथा
मीलितोपचारद्रव्यैः पूजनमहंकरिष्ये ॥ तदंगत्वेनआसनादिकलशपूजनंशंखपूजनंघंटापूजनंपुरुषसूक्त
न्यासांश्चकरिष्ये ॥ पृथ्वीतिमंत्रस्यमेरुपृष्ठऋषिः ॥ कूर्मोदेवता ॥ सुतलंछंदः ॥ आसनेविनियोगः ॥
ऊर्ध्वकेशीविरूपाक्षीमांसशोणितभोजने ॥ तिष्ठदेवीशिखाबद्धेचामुंडेह्यपराजिते ॥ अपक्रामंतुभूतानि
पिशाचाःसर्वतोदिशं ॥ सर्वेषामविरोधेनपूजाकर्मसमारभे ॥ तीक्ष्णदंष्ट्रमहाकायकल्पांतदहनोपम ॥ भै
रवायनमस्तुभ्यमनुज्ञांदातुमर्हसि ॥ सहस्रशीर्षेतिषोडशर्चस्यसूक्तस्यनारायणऋषिः ॥ जगद्बीजः ॥ पुरु

षोदेवता ॥ अंत्यात्रिष्टुप् ॥ शरीरशुध्यर्थंपुरुषसूक्तन्यासेविनियोगः ॥ ॐ सहस्रशीर्षा० ॥ वामकरायन
मः ॥ ॐ पुरुषएवेदं० ॥ दक्षिणकरायनमः ॥ ॐ एतावानस्यमहिमा० ॥ वामपादायनमः ॥ ॐ त्रिपादू
र्ध्वउदैत्पुरुषः० ॥ दक्षिणपादायनमः ॥ ॐ तस्माद्विराळजायत० ॥ वामजानवेनमः ॥ ॐ यत्पुरुषेणह
विषा० ॥ दक्षिणजानवेनमः ॥ ॐ तंयज्ञंबर्हिषिप्रौक्षन्० वामकट्येनमः ॥ ॐ तस्माद्यज्ञात्स० ॥
दक्षिणकट्येनमः ॥ ॐ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुत० ॥ नाभ्येनमः ॥ ॐ तस्मादश्वा० ॥ हृदयायनमः ॥
ॐ यत्पुरुषं० ॥ कंठायनमः ॥ ॐ ब्राह्मणो० ॥ वामबाहवेनमः ॥ ॐ चंद्रमामनसो० ॥ दक्षिणबाह
वेनमः ॥ ॐ नाभ्याआसी० ॥ मुखायनमः ॥ ॐ सप्तास्यासन्० ॥ नेत्राभ्यांनमः ॥ ॐ यज्ञेनय० ॥ शिर
सेनमः ॥ यत्पुरुषंव्यदधुःकतिधाव्यकल्पयन् ॥ मुखंकिमस्यकोबाहूकाऊरूपादाउच्येते ॥ हृदयायन
मः ॥ ब्राह्मणोऽस्यमुखमासीद्बाहूराजन्यःकृतः ॥ ऊरूतदस्ययद्वैश्यःपद्भ्यांशूद्रोऽअजायत ॥ शिरसे
स्वाहा ॥ चंद्रमामनसोजातश्चक्षोःसूर्योऽअजायत ॥ मुखादिंद्रश्चाग्निश्चप्राणाद्वायुरजायत ॥ शिखा
यैवषट् ॥ नाभ्याआसीदंतरिक्षंशीर्ष्णोद्यौःसमवर्तत ॥ पद्भ्यांभूमिर्दिशःश्रोत्रात्तथालोकांऽअकल्पयन् ॥
कवचायहुं ॥ सप्तास्यासन्परिधयस्त्रिःसप्तसमिधःकृताः ॥ देवायद्यज्ञंतन्वानाअबध्नन्पुरुषंपशुं ॥ नेत्रत्र

गायवौषट् ॥ यज्ञेनयज्ञमयजंतदेवास्तानिधर्माणिप्रथमान्यासन् ॥ तेहनाकंमहिमानःसचंतयत्रपूर्वेसा
ध्याःसंतिदेवाः ॥ अस्त्रायफट् ॥ कलशस्यमुखेविष्णुःकंठेरुद्रःसमाश्रितः ॥ मूलेतत्रस्थितोब्रह्मामध्ये
मातृगणःस्मृतः ॥ कुक्षौतुसागराःसर्वेसप्तद्वीपावसुंधरा ॥ ऋग्वेदोथयजुर्वेदःसामवेदोह्यथर्वणः ॥ अं
गैश्चसहिताःसर्वेकलशंतुसमाश्रिताः ॥ अत्रगायत्रीसावित्रीशांतिःपुष्टिकरीतथा ॥ आयांतुदेवपूजार्थं
दुरितक्षयकारकाः ॥ गंगेचयमुनेचैवगोदावरिसरस्वती ॥ नर्मदासिंधुकावेरीजलेस्मिन्सन्निधिंकुरु ॥
ॐ भूर्भुवःस्वः ॥ कलशायनमः ॥ विलेपनार्थेचंदनंसमर्पयामि ॥ अलंकारार्थेअक्षतान्समर्पयामि ॥
पूजार्थेपुष्पंसमर्पयामि ॥ सकलपूजार्थेगंधाक्षतपुष्पाणिसमर्पयामि ॥ कलशोदकेनपूजाद्रव्याणिसंप्रो
क्ष्य ॥ आत्मानंप्रोक्षयेत् ॥ अपवित्रःपवित्रोवासर्वावस्थांगतोपिवा ॥ यःस्मरेत्पुंडरीकाक्षंसबाह्याभ्यंत
रःशुचिः ॥ कलशमुद्रांप्रदर्श्य ॥ शंखादौचंद्रदेवत्यंकुक्षौवरुणदेवता ॥ पृष्ठेप्रजापतिश्चैवअग्रेगंगासर
स्वती ॥ त्वंपुरासागरोत्पन्नोविष्णुनाविधृतःकरे ॥ अग्रतःसर्वदेवानांपांचजन्यनमोस्तुते ॥ पांचजन्या
यविद्महेपावमानायधीमहि ॥ तन्नोशंखःप्रचोदयात् ॥ शंखदेवताभ्योनमः ॥ विलेपनार्थेचंदनंसमर्प
यामि ॥ अलंकारार्थेतुलसीपत्रंसमर्पयामि ॥ सकलपूजार्थेगंधपुष्पतुलसीपत्राणिसमर्पयामि ॥ शंखो
दकेनपूजाद्रव्याणिप्रोक्ष्य ॥ शंखमुद्रांप्रदर्श्य ॥ आगमार्थंतुदेवानांगमनार्थंतुरक्षसाम् ॥ कुरुघंटेरवंतत्रदे

वताव्हानमाचर ॥ घंटायैनमः ॥ विलेपनार्थेचंदनंसमर्पयामि ॥ अलंकारार्थेअक्षतान्समर्पयामि ॥
पूजार्थेपुष्पंसमर्पयामि ॥ सकलपूजार्थेगंधाक्षतपुष्पाणिसमर्पयामि ॥ घंटामुद्रांप्रदर्श्यघंटानादं कुर्यात् ॥
अथध्यानं ॥ शांतकारंभुजगशयनंपद्मनाभंसुरेशं ॥ विश्वाधारंगगनसदृशंमेघवर्णंशुभांगं ॥ लक्ष्मीकां
तंकमलनयनंयोगिभिर्ध्यानगम्यं ॥ वंदेविष्णुंभवभयहरंसर्वलोकैकनाथं ॥ १ ॥ ध्यायेन्नित्यंमहेशंरज
तगिरिनिभंचारुचंद्रावतंसंरत्नाकल्पोज्ज्वलांगंपरशुमृगवराभीतिहस्तंप्रसन्नं ॥ पद्मासीनंसमंतात्स्तुति
ममरगणैर्व्याघ्रकृत्तिंवसानंविश्वाद्यंविश्ववंद्यंनिखिलभयहरंपंचवक्त्रंत्रिनेत्रं ॥ २ ॥ ध्येयः सदासवितृमंडल
मध्यवर्त्तीनारायणः सरसिजासनसन्निविष्टः ॥ केयूरवान्मकरकुंडलवान्किरीटीहारीहिरण्मयवपुर्धृतशंख
चक्रः ॥ ३ ॥ नमोदेव्यैमहादेव्यैशिवायैसततंनमः ॥ नमः प्रकृत्यैभद्रायैनियताः प्रणताः स्मतां ॥ ४ ॥
वक्रतुंडमहाकायसूर्यकोटिसमप्रभ ॥ निर्विघ्नंकुरुमेदेवसर्वकार्येषुसर्वदा ॥ ५ ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपं
चायतनदेवताभ्योनमोनमः ॥ ध्यायामि ॥ ॐ सहस्रशीर्षापुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात् ॥ सभूमिंविश्व
तोवृत्वाऽत्यतिष्ठद्दशांगुलं ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ आवाहनार्थेअक्षतान्समर्पया
मि ॥ पुरुषएवेदंसर्वंयद्भूतंयच्चभव्यं ॥ उतामृतत्वस्येशानोयदन्नेनातिरोहति ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपं

चायतनदेवताभ्योनमः ॥ आसनार्थेअक्षतान्समर्पयामि ॥ एतावानस्यमहिमातोज्यायांश्चपूरुषः ॥ पा
दोऽस्यविश्वाभूतानित्रिपादस्यामृतंदिवि ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ पादयोःपा
द्यंसमर्पयामि ॥ त्रिपादूर्ध्वउदैत्पुरुषःपादोस्येहाभवत्पुनः ॥ ततोविष्वङ्व्यक्रामत्साशनानशनेऽअभि ॥
श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ अर्घ्यंसमर्पयामि ॥ तस्माद्विराळजायतविराजोऽअधिपू
रुषः ॥ सजातोऽअत्यरिच्यतपश्चाद्भूमिमथोपुरः ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ आ
चमनीयंसमर्पयामि ॥ ॐ यत्पुरुषेणहविषादेवायज्ञमतन्वत ॥ वसंतोऽअस्यासीदाज्यंग्रीष्मइध्मःशरद्ध
विः ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ स्नानंसमर्पयामि ॥ स्नानांतरेणआचमनीयंसम
र्पयामि ॥ मधुपर्कस्नानंस० ॥ अथपंचामृतस्नानं ॥ ॐ आप्यायस्वसमेतुतेविश्वतःसोमवृष्ण्यं ॥ भवावा
जस्यसंगथे ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ पयस्नानंसमर्पयामि ॥ पयःस्नानानंतरेणशु
द्धोदकस्नानंसमर्पयामि ॥ शुद्धोदकस्नानानंतरेणआचमनीयंसमर्पयामि ॥ सकलपूजार्थेगंधाक्षतपुष्पा
णिसमर्पयामि ॥ ॐ दधिक्राव्णोअकारिषंजिष्णोरश्वस्यवाजिनः ॥ सुरभिनोमुखाकरत्प्रणआयूंषितारिषत् ॥
श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ दधिस्नानंसमर्पयामि ॥ दधिस्नानानंतरेणशुद्धोदकस्नानंस

मर्पयामि ॥ शुद्धोदकस्नानानंतरेणआचमनीयंसमर्पयामि ॥ सकलपूजार्थेगंधाक्षतपुष्पंसमर्पयामि ॥
ॐघृतंमिमिक्षेघृतमस्ययोनिर्घृतेश्रितोघृतम्वस्यधाम ॥ अनुष्वधमावहमादयस्वस्वाहाकृतंवृषभवक्षिहव्यं ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ घृतस्नानंसमर्पयामि ॥ घृतस्नानानंतरेणशुद्धोदकस्नानंसमर्पयामि ॥ शुद्धोदकस्नानानंतरेणआचमनीयंसमर्पयामि ॥ सकलपूजार्थेगंधाक्षतपुष्पंसमर्पयामि ॥ ॐ मधुवाताऋतायतेमधुक्षरंतिसिंधवः ॥ माध्वीर्नःसंत्वोषधीः ॥ मधुनक्तमुतोषसोमधुमत्पार्थिवंरजः ॥ मधुद्यौरस्तुनःपिता ॥ मधुमान्नोवनस्पतिर्मधुमांअस्तुसूर्यः ॥ माध्वीर्गावोभवंतुनः ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ मधुस्नानंसमर्पयामि ॥ मधुस्नानानंतरेणशुद्धोदकस्नानंसमर्पयामि ॥ शुद्धोदकस्नानानंतरेणआचमनीयंसमर्पयामि ॥ सकलपूजार्थेगंधाक्षतपुष्पंसमर्पयामि ॥ स्वादुःपवस्वदिव्यायजन्मनेस्वादुरिंद्रायसुहवीतुनाम्ने ॥ स्वादुर्मित्रायवरुणायवायवेबृहस्पतयेमधुमांअदाभ्यः ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ शर्करास्नानंसमर्पयामि ॥ शर्करास्नानानंतरेणशुद्धोदकस्नानंसमर्पयामि ॥ शु० नं० आ० स० ॥ सकलपूजार्थेगंधाक्षतपुष्पंसमर्पयामि ॥ गंधद्वारांदुराधर्षांनित्यपुष्टांकरीषिणीं ॥ ईश्वरींसर्वभूतानांतामिहोपव्हयेश्रियं ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ षष्ठे

नगंधोदकस्नानंसमर्पयामि ॥ गंधोदकस्नानानंतरेणशुद्धोदकस्नानंसमर्पयामि ॥ शुद्धोदकस्नानानंतरेणआ
चमनीयंसमर्पयामि ॥ सकलपूजार्थेगंधाक्षतपुष्पंसमर्पयामि ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्यो
नमः ॥ विलेपनार्थेचंदनंसमर्पयामि ॥ अलंकारार्थेअक्षतान्समर्पयामि ॥ पूजार्थेपुष्पाणितुलसीपत्राणिच
समर्पयामि ॥ बिल्वपत्राणिदूर्वांकुरांश्चसमर्पयामि ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ धू
पंसमर्पयामि ॥ श्रीमहा० प्र० पंचा० देवताभ्योनमः ॥ दीपंसमर्पयामि ॥ श्रीमहा०प्र०पं०दे० नमः॥
नैवेद्यार्थेपंचामृतशेषनैवेद्यंसमर्पयामि ॥ अथवा ॥ पय० शर्करागुड० ॥ ॐ प्राणायस्वाहा ॥ ॐ अ
पानायस्वाहा ॥ ॐ व्यानायस्वाहा ॥ ॐ उदानायस्वाहा ॥ ॐ समानायस्वाहा ॥ ॐ ब्रह्मणेस्वाहा ॥
नैवेद्यमध्येप्राशनार्थेपानीयंसमर्पयामि ॥ ॐ प्राणायस्वाहा० ॥ उत्तरापोशनंसमर्पयामि ॥ हस्तप्रक्षा
लनं० ॥ मुखप्रक्षालनंसमर्पयामि ॥ करोद्वर्त्तनार्थेचंदनंसमर्पयामि ॥ मुखवासार्थेपूगीफलतांबूलंस०
सुवर्णपुष्पदक्षिणांसमर्पयामि ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ प्रदक्षिणांसमर्पयामि ॥
मंत्रपुष्पंसमर्पयामि ॥ अनेनयथाज्ञानेनकृतपूजनेनपूर्वाराधनेनश्रीमहाविष्णुःप्रयितांनमम ॥ तत्सद्ब्र
ह्मार्पणमस्तु ॥ उत्तरतोनिर्माल्यंविसर्जयेत् ॥ पुरुषसूक्तेनअभिषेकंकुर्यात् ॥ देवस्यत्वासवितुः प्रसवेश्वि
नोर्बाहुभ्यांपूष्णोहस्ताभ्यामग्नेस्तेजसासूर्यस्यवर्चसेंद्रस्येंद्रियेणाभिषिंचामि ॥ बलायाश्रियैयशसेन्नाद्याय॥

भूर्भुवःस्वःअमृताभिषेकोस्तुशांतिःपुष्टिस्तुष्टिश्चास्तु ॥ हरोम् ॥ हराम् ॥ हरोम् ॥ हरहरहरमहादेव ॥
श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ अभिषेकस्नानंसमर्पयामि ॥ अभिषेकस्नानानंतरेणआच
मनीयंसमर्पयामि ॥ तदस्तुमित्रावरुणातदग्नेशंयोरस्मभ्यमिदमस्तुशस्तं ॥ अशीमहिंगाधमुतप्रतिष्ठांनमो
दिवेबृहतेसादनाय ॥ नर्यप्रजांमेगोपाय ॥ अमृतत्वायजीवसे ॥ जातांजनिष्यमाणांच ॥ अमृतेसत्येप्र
तिष्ठितं ॥ सुप्रतिष्ठितमस्तु ॥ तंयज्ञंबर्हिषिप्रौक्षन्पुरुषंजातमग्रतः ॥ तेनदेवाऽअयजंतसाध्याऋषयश्चये ॥
श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेव० नमः ॥ वस्त्रार्थेतुलसीपत्रंसमर्पयामि ॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतःसंभृ
तंपृषदाज्यं ॥ पशून्तांश्चक्रेवायव्यांनारण्यान्ग्राम्याश्चये ॥ श्रीम० नमः ॥ उपवस्त्रार्थेयज्ञोपवीतंसमर्प
यामि ॥ (अथवा) यज्ञोपवीतंसमर्पयामि ॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतऋचःसामानिजज्ञिरे ॥ छंदांसिज
ज्ञिरेतस्माद्यजुस्तस्मादजायत ॥ श्रीम० दे० नमः ॥ विलेपनार्थेचंदनंसमर्पयामि ॥ श्रीखंडंचंदनंदि
व्यंगंधाढ्यंसुमनोहरं ॥ विलेपनंसुरश्रेष्ठचंदनंप्रतिगृह्यतां ॥ गंधद्वारान्दुराधर्षांनित्यपुष्टांकरीषिणीं ॥
ईश्वरींसर्वभूतानांतामिहोपव्हयेश्रियम् ॥ अक्षताश्चसुरश्रेष्ठकुंकुमाक्ताःसुशोभिताः ॥ मयानिवेदिताभ
क्त्यागृहाणपरमेश्वर ॥ श्रीम० प्र० दे० नमः ॥ अलंकारार्थेअक्षतान्समर्पयामि ॥ तस्मादश्वाऽअ

जार्यनयेकेचोभयादतः ॥ गावोहजज्ञिरेतस्मात्तस्माज्जाताऽअजावयः ॥ श्रीम॰ प्र॰ दे॰ नमः ॥ पू
जार्थेयथाकालोद्भवपुष्पाणिसमर्पयामि ॥ माल्यादीनिसुगंधीनिमालत्यादीनिवैप्रभो ॥ मयाहृतानिपू
जार्थंपुष्पाणिप्रतिगृह्यतां ॥ १ ॥ करवीरैर्जातिकुसुमैश्चंपकैर्बकुलैःशुभैः ॥ शतपत्रैश्चकल्हारैरर्चयेत्प
रमेश्वरम् ॥ २ ॥ श्रीम॰ प्र॰ पंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ हरिद्राकुंकुमंपरिमलद्रव्यंसमर्पयामि ॥
केशवादिचतुर्विंशतिनामभिःतुलसीपत्राणिसमर्पयामि॥त्रिदलंत्रिगुणाकारंत्रिनेत्रंचत्र्यायुधं ॥ त्रिजन्मपा
पसंहारंएकबिल्वंशिवार्पणं ॥ बिल्वपत्रा॰ ॥ यत्पुरुषंव्यदधुःकतिधाव्यकल्पयन् ॥ मुखंकिमस्यको
बाहूकाऊरूपादाउच्येते ॥ धूरसिधूर्वधुर्वंतंयोस्मान्धुर्वतितंधूर्वयंवयंधूर्वामः ॥ वनस्पतिरसोद्भूतोगं
धाढ्योगंधउत्तमः ॥ आघ्रेयःसर्वदेवानांधूपोयंप्रतिगृह्यताम् ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेव
ताभ्योनमः ॥ धूपंसमर्पयामि ॥ ब्राह्मणोस्यमुखमासीद्बाहूराजन्यःकृतः ॥ ऊरूतदस्ययद्वैश्यः
पद्भ्यांशूद्रोऽअजायत ॥ आज्यंचवर्तिसंयुक्तंवन्हिनायोजितंमया ॥ दीपंगृहाणदेवेशत्रैलोक्यतिमिराप
ह ॥ भक्त्यादीपंप्रयच्छामिदेवायपरमात्मने ॥ त्राहिमांनरकाद्घोराद्दीपोयंप्रतिगृह्यताम् ॥ उद्दीप्य
स्वजातवेदोपघ्नंनिर्ऋतिंमम ॥ पशूँश्चमह्यमावहजीवनंचदिशोदिश ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपं॰ दे॰ न
मः ॥ दीपंसमर्पयामि ॥ चंद्रमामनसोजातःश्चक्षोःसूर्योऽअजायत ॥ मुखादिंद्रश्चाग्निश्चप्राणाद्वायुरजायत

नैवेद्यंगृह्यतांदेवभक्तिंमेह्यचलांकुरु ॥ ईप्सितंमेवरंदेहिपरत्रचपरांगतिं ॥ शर्कराखंडखाद्यानिदधिक्षीरघृतानिच ॥ आहारंभक्ष्यभोज्यंचनैवेद्यंप्रतिगृह्यतां॥श्रीम०प्र०पं०दे०नमः॥ नैवेद्यार्थेपयःशर्करानैवेद्यंसमर्पयामि ॥ नैवेद्यात्पूर्वाचमनीयंसमर्पयामि ॥ अमृतोपस्तरणमसिस्वाहा ॥ ॐप्राणायस्वाहा ॥ ॐअपानायस्वाहा ॥ ॐव्यानायस्वाहा ॥ ॐउदानायस्वाहा ॥ ॐसमानायस्वाहा ॥ ॐब्रह्मणेस्वाहा ॥ नैवेद्यमध्येप्राशनार्थेपानीयंसमर्पयामि ॥ ॐप्राणायस्वाहा ॥ ॐअपानायस्वाहा ॥ ॐव्यानायस्वाहा ॥ उदानायस्वाहा ॥ समानायस्वाहा ॥ ब्रह्मणेस्वाहा ॥ उत्तरापोशनंसमर्पयामि ॥ हस्तप्रक्षालनंमुखप्रक्षालनंसमर्पयामि ॥ करोद्वर्तनार्थेचंदनंसमर्पयामि ॥ मुखवासार्थेपूगीफलतांबूलंसुवर्णपुष्पदक्षिणांसमर्पयामि ॥ पूगीफलंमहद्दिव्यंनागवल्यादलेर्युतं ॥ कर्पूरैलासमायुक्तंतांबूलंप्रतिगृह्यतां ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ तांबूलंसमर्पयामि ॥ वेदाहमेतंपुरुषंमहांतं ॥ आदित्यवर्णंतमसस्तुपारे ॥ सर्वाणिरूपाणिविचिंत्यधीरः ॥ नामानिकृत्वाभिवदन्यदास्ते ॥ हिरण्यगर्भगर्भस्थंहेमबीजंविभावसोः ॥ अनंतपुण्यफलदमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ सुवर्णपुष्पदक्षिणांसमर्पयामि ॥ धातापुरस्ताद्यमुदाजहार ॥ शक्रःप्रविद्वान्प्रदिशश्चतस्रः ॥ तमेवंविद्वानमृतइहभवति ॥ नान्यःपंथाअयनायविद्यते ॥ फलेनफलितंसर्वंत्रैलोक्यंसचराचरम् ॥ तस्मात्फलप्रदानेनसफलाश्चमनोरथाः ॥

श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ नारिकेलफलंसमर्पयामि ॥ अथवा ॥ यथाकालोद्भवं
फलंसमर्पयामि ॥ श्रियेजातःश्रियआनिरियायश्रियंवयोजरितृभ्योदधाति ॥ श्रियंवसानाअमृतत्वमाय
न्भवंतिसत्यासमिथामितद्रौ ॥ श्रियएवैनंतच्छ्रियामादधातिसंततमृचावषट्कृत्यंसंतत्यैसंधीयतेप्रजयाप
शुभिर्यएवंवेद ॥ कर्पूरगौरंकरुणावतारंसंसारसारंभुजगेंद्रहारं॥ सदावसंतंहृदयारविंदेभवंभवानीसहि
तंनमामि ॥ आरत्याह्मणाख्या ॥ ॐ नाभ्याआसीदंतरिक्षंशीर्ष्णोद्यौःसमवर्तत ॥ पद्भ्यांभूमिर्दिशःश्रो
त्रात्तथालोकाँऽअकल्पयन् ॥ यानिकानिचपापानिजन्मांतरकृतानिच ॥ तानितानिविनश्यंतिप्रदक्षिण
पदेपदे ॥ श्री० प्र० पं० दे० नमः ॥ प्रदक्षिणांसमर्पयामि ॥ सप्तास्यासन्परिधयस्त्रिःसप्तसमिधः
कृताः ॥ देवायद्यज्ञंतन्वानाअबध्नन्पुरुषंपशुं ॥ अन्यथाशरणंनास्तित्वमेवशरणंमम ॥ तस्मात्कारुण्य
भावेनरक्षरक्षपरमेश्वर ॥ श्री० म० प्र० नमः ॥ नमस्कारान्समर्पयामि ॥ यज्ञेनयज्ञमयजंतदेवास्ता
निधर्माणिप्रथमान्यासन् ॥ तेहनाकंमहिमानःसचंतयत्रपूर्वेसाध्याःसंतिदेवाः ॥ ॐ राजाधिराजायप्रस
ह्यसाहिने ॥ नमोवयंवैश्रवणायकुर्महे ॥ समेकामान्कामकामायमह्यं ॥ कामेश्वरोवैश्रवणोददातु ॥
कुबेरायवैश्रवणाय ॥ महाराजायनमः ॥ ॐ स्वस्ति ॥ साम्राज्यंभौज्यंस्वाराज्यंवैराज्यंपारमेष्ठ्यंराज्यं
माहाराज्यमाधिपत्यमयंसमंतपर्यायीस्यात्सार्वभौमःसार्वायुषआंतादापरार्धात्पृथिव्यैसमुद्रपर्यंतायाएकरा

ळिति ॥ तदप्येषश्लोकोभिगीतोमरुतःपरिवेष्टारोमरुत्तस्यावसन्गृहे ॥ आविक्षितस्यकामप्रेर्विश्वेदे
वाःसभासदइति ॥ योवैतांब्रह्मणोवेद ॥ अमृतेनामृतांपुरीं ॥ तस्मैब्रह्मचब्रह्माचआयुः कीर्तिंप्रजांद
दुः ॥ श्रीमहाविष्णुप्रमुखपंचायतनदेवताभ्योनमः ॥ मंत्रपुष्पंसमर्पयामि ॥ नमस्करोमि ॥ गतंदुःखं
गतंपापंगतंदारिद्र्यमेवच ॥ आगतासुखसंपत्तिःपुण्योहंतवदर्शनात् ॥ आवाहनंनजानामिनजानामि
विसर्जनं ॥ पूजांचैवनजानामिक्षम्यतांपरमेश्वर ॥ मंत्रहीनंक्रियाहीनंभक्तिहीनंसुरेश्वर ॥ यत्पूजितंम
यादेवपरिपूर्णंतदस्तुमे ॥ नमोदेवेभ्यःआसनाद्यर्घगंधपत्रपुष्पधूपदीपनैवेद्यफलतांबूलदक्षिणाप्रदक्षिणा
पूर्वाराधनेनउत्तराराधनेनश्रीभगवान्परमेश्वरःप्रीयतांनमम ॥ तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु ॥ कलशशंखघंटा
धूपदीपस्थावरदीपदेवताभ्योनमः ॥ विलेपनार्थेचंदनंसमर्पयामि ॥ अलंकारार्थेअक्षतान्समर्पयामि ॥
पूजार्थेपुष्पाणिसमर्पयामि ॥ धूपंसमर्पयामि ॥ दीपंसमर्पयामि ॥ अमृतोपस्तरणमसिस्वाहा ॥ ॐ
प्राणायस्वाहा ॥ ॐ अपानायस्वाहा ॥ ॐ व्यानायस्वाहा ॥ ॐ उदानायस्वाहा ॥ ॐ समानायस्वाहा ॥
ॐ ब्रह्मणेस्वाहा ॥ नैवेद्यमध्येपानीयंसमर्पयामि ॥ ॐ प्राणायस्वाहा ॥ ॐ अपानायस्वाहा ॥ ॐ व्या
नायस्वाहा ॥ ॐ उदानायस्वाहा ॥ ॐ समानायस्वाहा ॥ ॐ ब्रह्मणेस्वाहा ॥ कलशादिसकलदेवता

भ्योनमोनमः ॥ मंत्रपुष्पंसमर्पयामि ॥ नमस्करोमि ॥ शंखमध्येस्थितंतोयंभ्रामितंकेशवोपरि ॥ अंगलग्नं मनुष्याणांब्रह्महत्यांव्यपोहतु ॥ १ ॥ अकालमृत्युहरणंसर्वव्याधिविनाशनं ॥ विष्णुपादोदकंतीर्थंजठरेधारयाम्यहम् ॥ २ ॥ बाणरावणचंडीशनंदीभृंगीरटादयः ॥ सदाशिवप्रसादेनसर्वेगृण्हंतुशांभवाः ॥ ३ ॥ अपराधसहस्राणिक्रियंतेहर्निशंमया ॥ दासोहमितिमांमत्वाक्षमस्वपरमेश्वर ॥ ४ ॥ इतिप्रार्थनांसमर्पयामि ॥ अनेनयथाज्ञानेनकृतपूजनेनश्रीभगवान्परमेश्वरःप्रीयतांनमम ॥ तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु ॥ विष्णवेनमोविष्णवेनमः ॥ ॥ इति देवपूजासमाप्ता ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

॥ १६ ॥ ॥ अथ वैश्वदेव बलिहरण प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ अथवैश्वदेवः ॥ आचम्यप्राणानायम्य ॥ देशकालौसंकीर्त्य ॥ अद्येत्यादिपूर्वोच्चरितवर्तमान एवंगुणविशेषणविशिष्टायांशुभपुण्यतिथौममआत्मनो यजमानस्यवाश्रुतिस्मृतिपुराणोक्तफलप्राप्त्यर्थं पंचसूनापनुत्तयेपावकाग्नौसिद्धान्नेनअन्नसंस्कारार्थं आत्मसंस्कारार्थं प्रातःसायंवैश्वदेवौतंत्रेणकरिष्ये ॥ जुष्टोदमूनाआत्रेयोवसुश्रुतोग्निस्त्रिष्टुप् ॥ एह्यग्नेराहूगणोगौतमोवामदेवोग्निस्त्रिष्टुप् अग्न्यावाहनेविनियोगः ॥ ॐ जुष्टोदमूनाअतिथिर्दुरोणइमन्नोयज्ञमुपयाहिविद्वान् ॥ विश्वाअग्ने

अभियुजोविहत्याशत्रूयतामाभरभोजनानि ॥ एह्यग्नइहहोतानिषीदादब्धःसुपुरएताभवानः ॥ अवतां
त्वारोदसीविश्वमिन्वेयजामहेसौमनसायदेवान् ॥ इत्यक्षतैरावाह्य ॥ आच्छादनंदूरीकृत्य ॥ समस्त
व्याहृतीनांपरमेष्ठीप्रजापतिःप्रजापतिर्बृहती ॥ अग्निप्रतिष्ठापनेविनियोगः॥ॐभूर्भुवःस्वः ॥ रुक्मकनामा
नमग्निंप्रतिष्ठापयामि ॥ प्रोक्षितेंधनानिनिक्षिप्य ॥ वेणुधमन्याप्रबोध्यध्यायेदेवम् ॥ चत्वारिशृंगागौतमोवा
मदेवोग्निस्त्रिष्टुप् ॥ अग्निमूर्तिध्यानेविनियोगः ॥ ॐ चत्वारिशृंगात्रयोअस्यपादाद्वेशीर्षेसप्तहस्तासोअ
स्य ॥त्रिधाबद्धोवृषभोरोरवीतिमहोदेवोमर्त्याआविवेश॥सप्तहस्तश्चतुःशृंगःसप्तजिव्होद्विशीर्षकः ॥ त्रिपा
त्प्रसन्नवदनःसुखासीनःशुचिस्मितः ॥ स्वाहांतुदक्षिणेपार्श्वेदेवींवामेस्वधांतथा ॥ विभ्रद्दक्षिणहस्तैस्तु
शक्तिमन्नंस्रुचंस्रुवं ॥ तोमरंव्यजनंवामैर्घृतपात्रंचधारयन् ॥ आत्माभिमुखमासीनएवंरूपोहुताशनः ॥
अग्नेवैश्वानरशांडिल्यगोत्रमेषध्वजप्राङ्मुखममसन्मुखोवरदोभव ॥ परिसमूहनं ॥ पर्युक्षणं ॥ अन्नम
भिघार्य ॥ विश्वानिनइतितिसृणांआत्रेयोवसुश्रुतोग्निस्त्रिष्टुप् ॥ द्वाभ्यामर्चनंत्र्योपस्थानेविनियोगः ॥
ॐ विश्वानिनोदुर्गहाजातवेदः ॥ सिंधुंननावादुरितातिपर्षि ॥ अग्नेअत्रिवन्नमसागृणानः ॥ अस्माकंबो
ध्यवितातनूनां ॥ यस्त्वाहृदाकीरिणामन्यमानः ॥ अमर्त्यंमर्त्योजोहवीमि ॥ जातवेदोयशोअस्मासुधे

हि ॥ प्रजाभिरग्नेअमृतत्वमश्याम् ॥ यस्मैत्वंसुकृतेजातवेदउलोकमग्नेकृणवस्योनं ॥ अश्विनंसपुत्रिणं
वीरवंतंगोमंतंरयिंनंशतेस्वस्ति ॥ आत्मानंचालंकृत्य ॥ हस्तंप्रक्षाल्य ॥ ओंसूर्यायस्वाहा ॥ सूर्यायइ
दं० ॥ ओं प्रजापतयेस्वाहा ॥ प्रजापतयइदं० ॐ अग्नयेस्वाहा ॥ अग्नयइदं० ॥ ॐप्रजापतये०
प्रजापतयइदं० ॥ ॐ सोमायवनस्पतये० ॥ सोमायवनस्पतयइदं० ॥ ॐअग्नीषोमाभ्यांस्वा० ॥
अग्नीषोमाभ्यामिदं० ॥ ॐइंद्राग्निभ्यांस्वा० ॥ इंद्राग्निभ्यामिदं० ॥ ॐद्यावापृथिवीभ्यांस्वा० ॥ द्या
वापृथिवीभ्यामिदं० ॥ ॐ धन्वंतरयेस्वा० ॥ धन्वंतरयइदं० ॥ ॐइंद्रायस्वा० ॥ इंद्रायइदं० ॥
ॐविश्वेभ्योदेवेभ्यःस्वा० ॥ विश्वेभ्योदेवेभ्यइदं० ॥ ॐ ब्रह्मणेस्वा० ॥ ब्रह्मणइदं० ॥ ॐ भूःस्वा
हा ॥ अग्नयइदं० ॥ ॐ भुवःस्वाहा ॥ वायवइदं० ॥ ॐ स्वःस्वाहा ॥ सूर्यायइदं० ॥ ओं
भूर्भुवःस्वःस्वाहा प्रजापतयइदं० ॥ परिसमूहनं ॥ पर्युक्षणं ॥ पंचोपचारैः अग्निपूजनंकृत्वा ॥ मा
नस्तोकेतिकुत्सोरुद्रोजगती ॥ विभूतिग्रहणेविनियोगः ॥ ॐ मानस्तोकेतनयेमानआयौमानोगो
षुमानोअश्वेषुरीरिषः ॥ वीरान्मानोरुद्रभामितोवधीर्हविष्मंतःसदमित्वाहवामहे ॥ त्र्यायुषंजमदग्नेरिति
ललाटे ॥ कश्यपस्यत्र्यायुषमितिकंठे ॥ अगस्त्यस्यत्र्यायुषमितिनाभौ ॥ यद्देवानांत्र्यायुषमितिदक्षि

णस्कंधे ॥ तन्मेअस्तुत्र्यायुषमितिबामस्कंधे ॥ सर्वमस्तुशतायुषमितिशिरसि ॥ ओंचमेस्वरश्चमेयज्ञो
पचतेनमश्च ॥ यत्तेन्यूनंतस्मैतउपयत्तेतिरिक्तंतस्मैतेनमः ॥ अग्नयेनमः ॥ स्वस्तिश्रद्धांमेधांयशःप्रज्ञां
विद्यांबुद्धिंश्रियंबलम् ॥ आयुष्यंतेजआरोग्यंदेहिमेहव्यवाहन ॥ प्रमादात्कुर्वतांकर्मप्रच्यवेताध्वरेषुय
त् ॥ स्मरणादेवतद्विष्णोःसंपूर्णस्यादितिश्रुतिः ॥ यस्यस्मृत्याचनामोक्त्यातपोयज्ञक्रियादिषु ॥ न्यू
नंसंपूर्णतांयातिसद्योवंदेतमच्युतं ॥ अनेनप्रातःसायंवैश्वदेवाख्येनकर्मणा भगवान्यज्ञभोक्ताअग्नि
नारायणस्वरूपीपरमेश्वरःप्रीयतांनमम ॥ ओंतत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तुअद्येत्यादीति० ॥ बलिहरणाख्यंकर्मक
रिष्ये ॥ उदकस्यवर्तुलंमंडलंकृत्वा ॥ बलिहरणंकृत्वा ॥ येभूताः प्रचरंतिदिवानक्तंबलिमिच्छंतोविदुर
स्यप्रेष्ठाः तेभ्योबलिंपुष्टिकामोहरामिमयिपुष्टिंपुष्टिपतिर्ददातुस्वाहा ॥ बलिंदत्वा ॥ ऐंद्रवारुणवायव्यां
याम्यांनैर्ऋतिकाश्चये ॥ तेकाकाः प्रतिगृण्हंतुभूम्यांपिंडंमयार्पितं ॥ वैवस्वतकुलेजातौद्वौशामशबलौ
शुनौ ॥ ताभ्यांपिंडोमयादत्तोरक्षेतांपथिमांसदा ॥ श्वचांडालभूतपतितवायसेभ्योन्नंभूमौनिक्षिपे
त् ॥ यमोसियमदूतोसिवायसोसिनमोस्तुते ॥ सप्तजन्मकृतंपापंबलिंभक्षंतुवायसाः ॥ कृमिकीटपतं
गानांजंतूनांपापचारिणां ॥ तेसर्वेतृप्तिमायांतुमयादत्तेनभूतले ॥ गोदोहनमात्रंतत्रस्थित्वाऽतिथिमाकांक्षे
त् ॥ हस्तौपादौप्रक्षाल्याचम्यगृहंप्रविशेत् ॥ शांताप्टथिवीशिवमंतरिक्षंद्यौर्नोदेव्यभयंनोअस्तु ॥ शिवा

दिशः प्रदिशउद्दिशोनआपोविद्युतः परिपातुसर्वतः ॥ शांतिः शांतिः शांतिः ॥ वषट्तेवि० ॥ विष्णवेनमोविष्णवेनमोविष्णवेनमः ॥ ॥ इति वैश्वदेव बलिहरणासह समाप्तः ॥ छ ॥

॥ १७ ॥ ॥ अथ ब्राह्मण पूजन भोजन विधि प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ पाणिपादौप्रक्षाल्याचम्य ॥ श्रीपर्णीदार्वादिनिर्मितेपीठेप्राङ्मुखः प्रत्यङ्मुखोवाउपविश्यभूमिंप्रोक्ष्यचतुरस्रंमंडलंकृत्वातदुपरिरंभामध्वाम्रजंबूपनसचंपकपद्मोदुंबरपालाशपात्राणांमध्येअन्यतमंपात्रंनिधाय ॥ भोजनायब्राह्मणश्चेत्पीठेउपवेशयित्वा ॥ ब्राह्मणपूजनम् ॥ आचम्यअद्यपूर्वो० अमुकदेवताप्रीत्यर्थंब्राह्मणसुवासिनीसमाराधनंकरिष्ये ॥ तत्रादौब्राह्मणपूजनंकरिष्ये ॥ अर्घ्यस्थानेसंकल्पः ॥ इतिवचनम् ॥ अस्तुसंकल्पसिद्धिः ॥ इतिप्रतिवचनम् ॥ एवमग्रेपि ॥ इदमर्घ्यम् ॥ स्वर्घ्यम् ॥ इदमाचमनीयम् ॥ स्वाचमनीयम् ॥ गंधाःपांतु ॥ सौमंगल्यंचास्तु ॥ अक्षताःपांतु ॥ आयुष्यमस्तु ॥ पुष्पाणिपांतु ॥ सौश्रेयमस्तु ॥ तांबूलंपातु ॥ ऐश्वर्यमस्तु ॥ दक्षिणाःपांतु ॥ बहुधनमस्तु ॥ सकलाराधनेस्वर्चितमस्तु ॥ अस्तुस्वर्चितम् ॥ नमोस्त्वनंतायसहस्रमूर्तयेसहस्रपादाक्षिशिरोरुबाहवे ॥ सहस्रनाम्नेपुरुषायशाश्वतेसहस्रकोटीयुगधारिणेनमः ॥ इतिब्राह्मणपूजनम् समाप्तं ॥ ॥ छ ॥

॥ १८ ॥ ॥ अथ त्रिसुपर्ण प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीगुरुभ्योनमः ॥ ॐ ब्रह्ममेतुमां ॥ मधुमेतुमां ॥ ब्रह्ममेवम
धुमेतुमां ॥ यास्तेसोमप्रजावत्सोभिसोअहं ॥ दुष्वप्नहंदुरुःषह ॥ यास्तेसोमप्राणाᳪस्तांजुहोमि ॥ त्रि
सुपर्णमयाचितंब्राह्मणायदद्यात् ॥ ब्रह्महत्यांवाएतेघ्नंति ॥ येब्राह्मणास्त्रिसुपर्णपठंति ॥ तेसोमंप्राप्नुवं
ति ॥ आसहस्रात्पंक्तिंपुनंति ॥ ॐ ब्रह्ममेधया ॥ मधुमेधया ॥ ब्रह्ममेवमधुमेधया ॥ अद्यानोदेवसवि
तःप्रजावत्सावीःसौभगं ॥ परादुष्वप्निंयᳪसुव ॥ विश्वानिदेवसवितर्दुरितानिपरासुव ॥ यद्भद्रंतन्नआ
सुव ॥ मधुवाताऋतायतेमधुक्षरंतिसिंधवः ॥ माध्वीर्नःसंत्वोषधीः ॥ मधुनक्तमुतोषसिमधुमत्पार्थिवᳪर
जः ॥ मधुद्यौरस्तुनःपिता ॥ मधुमान्नोवनस्पतिर्मधुमाᳪअस्तुसूर्यः ॥ माध्वीर्गावोभवंतुनः ॥ यइमंत्रिसु
पर्णमयाचितंब्राह्मणायदद्यात् ॥ भ्रूणहत्यांवाएतेघ्नंति ॥ येब्राह्मणास्त्रिसुपर्णपठंति ॥ तेसोमंप्राप्नुवंति ॥
आसहस्रात्पंक्तिंपुनंति ॥ ॐ ब्रह्ममेधवा ॥ मधुमेधवा ॥ ब्रह्ममेवमधुमेधवा ॥ ब्रह्मादेवानांपदवीःकवी
नामृषिर्विप्राणांमहिषोमृगाणां ॥ श्येनोगृध्राणाᳪस्वधितिर्वनानाᳪसोमःपवित्रमत्येतिरेभन् ॥ हᳪसःशु

चिषद्वसुरंतरिक्षसद्धोतावेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ॥ नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जागोजाऋतजाअद्रिजाऋ
तंबृहत् ॥ ऋचेत्वारुचेत्वासामित्स्रवंतिसरितोनधेनाः ॥ अंतर्हृदामनसापूयमानाः ॥ घृतस्यधाराऽअ
भिचाकशीमि ॥ हिरण्ययोवेतसोमध्यआसां ॥ तस्मिन्सुपर्णोमधुकृत्कुलायीभजंनास्तेमधुदेवताभ्यः ॥
तस्यासतेहरयःसप्ततीरेस्वधांदुहानाऽअमृतस्यधारां ॥ यइदंत्रिसुपर्णमयाचितंब्राम्हणायदद्यात् ॥ वीरह
त्यांवाएतेघ्नंति ॥ येब्राम्हणास्त्रिसुपर्णपठंति ॥ तेसोमंप्राप्नुवंति ॥ आसहस्रात्पंक्तिंपुनंति ॥ ॐ तस्यैवं
विदुषोयज्ञस्यात्मायजमानःश्रद्धापत्नीशरीरमिध्ममुरोवेदिर्लोमानिबर्हिर्वेदः शिखाहृदयंयूपःकामआज्यं
मन्युः पशुस्तपोग्निर्दमःशमयितादक्षिणावाग्घोताप्राणउद्गाताचक्षुरध्वर्युर्मनोब्रह्माश्रोत्रमग्नीद्यावद्ध्रियतेसा
दीक्षायदश्नातितद्धविर्यत्पिबतितदस्यसोमपानंयद्रमतेतदुपसदोयत्संचरत्युपविशत्युत्तिष्ठतेचसप्रवर्ग्योय
न्मुखंतदाहवनीयोयाव्याहृतिराहुतिर्यदस्यविज्ञानंतज्जुहोतियत्सायंप्रातरत्तितत्समिधंयत्प्रातर्मध्यंदिन
सायंचतानिसवनानियेअहोरात्रेतेदर्शपूर्णमासौयेर्धमासाश्चमासाश्चतेचातुर्मास्यानियऋतवस्तेपशुबंधाये
संवत्सराश्चपरिवत्सराश्चतेहर्गणाःसर्ववेदसंवाएतत्सत्रंयन्मरणंतदवभृथएतद्वैजरामर्यमग्निहोत्रंसत्रंयएवं

विद्वानुदगयनेप्रमीयतेदेवानामेवमहिमानंगत्वादित्यस्यसायुज्यंगच्छत्यथयोदक्षिणेप्रमीयतेपितृणामेवमहिमानंगत्वाचंद्रमसः सायुज्यꣳसलोकतामाप्नोत्येतौवैसूर्याचंद्रमसोर्महिमानौब्राह्मणोविद्वानभिजयतितस्मात्ब्रह्मणोमहिमानमाप्नोतितस्मात्ब्रह्मणोमहिमानं ॥ सहनाववतु ॥ सहनौभुनक्तु ॥ सहवीर्यंकरवावहै ॥ तेजस्विनावधीतमस्तुमाविद्विषावहै ॥ ॐ शांतिःशांतिःशांतिः ॥ ॥ इति त्रिसुपर्णं समाप्तं ॥

॥ १९ ॥ ॥ अथ परिवेषण प्रारंभः ॥

पात्रमध्येअन्नंवामेभक्ष्यभोज्यंदक्षिणेघृतपायसंपुरतःशाखादीन् ॥ एवंपरिवेषणम्कारयित्वा ॥ ब्राह्मणभोजनसंकल्पः ॥ गायत्रीमंत्रेणप्रोक्ष्य ॥ नानापात्रस्थमन्नंतस्मैतस्मैसंप्रददे ॥ ॐ प्रजापतेनत्वदेतान्यन्योविश्वाजातानिपरितावभूव ॥ यत्कामास्तेजुहुमस्तन्नोअस्तुवयंस्यामपतयोरयीणाम् ॥ १ ॥ एकोविष्णुर्महद्भूतंपृथक्भूतान्यनेकशः ॥ त्रीन्लोकान्व्याप्यभूतात्माभुंक्तेविश्वभुगव्ययः ॥ अनेनब्राह्मणभोजनेनअमुकदेवताप्रीयतांनमम ॥ नमोदेव्यैमहादेव्यैशिवायैसततंनमः ॥ नमःप्रकृत्यैभद्रायैनियताः प्रणताःस्मताम् ॥ १ ॥ अनेनसुवासिनीभोजनेनअमुकदेवीप्रीयतांनमम ॥ तत्सद्ब्रह्मार्पणम

स्तु ॥ अन्नंपतेन्नस्यनोदेह्यनमीवस्यशुष्मिणः ॥ प्रप्रदातारंतारिषऊर्ज्जंनोदेहिद्विपदेचतुष्पदे ॥ पा
र्वतीपतेहरहरमहादेव ॥ ॥ इति परिवेषणम् समाप्तं ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ २० ॥ ॥ अथ आपोशन प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ प्रांजलिः अन्नंप्रणम्यास्माकंनित्यमेतदस्तुइतिसंप्रार्थ्य ॥ ॐ पितुंन्नुस्तोषंमहोधर्मा
णंतविषीम् ॥ यस्यत्रितोव्योजसावृत्रंविपर्वमर्दयत् ॥ १ ॥ इतिमंत्रेणस्तुत्वा ॥ मानस्तोकेतनयेमान
आयौमानोगोषुमानोअश्वेषुरीरिषः ॥ वीरान्मानोरुद्रभामितोवधीर्हविष्मंतःसदमित्वाहवामहे ॥ १ ॥
ॐ नमोवःकिरिकेभ्योदेवानाᳪं हृदयेभ्योनमोविक्षीणकेभ्योनमोविचिन्वत्केभ्योनमआनिर्हतेभ्यः ॥ १ ॥
ॐ नमःशंभवेचमयोभवेचनमःशंकरायचमयस्करायचनमःशिवायचशिवतरायच ॥ १ ॥ इत्य
भिमंत्रितोदकेनान्नंप्रोक्ष्य ॥ सत्यंत्वर्तेनपरिषिंचामि ॥ इतिदिवा ॥ रात्रौतु ॥ ऋतंत्वासत्येनपरिषिंचा
मि ॥ इतिप्रदक्षिणमन्नंपरिषिच्य ॥ दक्षिणतोभुविउदकधारांप्राक्संस्थांकृत्वातत्रबलित्रयंदद्यात् ॥ त
द्यथा ॥ ॐ भूपतयेस्वाहानमः ॥ ॐ भुवनपतयेस्वाहानमः ॥ ॐ भूतानांपतयेस्वाहानमः ॥ एवंबलि

त्रयंप्राक्संस्थंदत्वाउपर्युदकंदत्वाबलीन्उधृत्यहस्तंप्रक्षाल्यआपोशनार्थंजलमादायवामहस्तमध्यमानामि
कांगुष्ठैर्भोजनपात्रमालभ्य ॥ अन्नंब्रह्मारसोविष्णुर्भोक्तादेवोमहेश्वरः ॥ एवंध्यात्वातुयोभुंक्तेसोन्नदो
षैर्नलिप्यते ॥ १ ॥ अंतश्चरतिभूतेषुगुहायांविश्वतोमुखः ॥ त्वंयज्ञस्त्वंवषट्कारस्त्वंरुद्रस्त्वंप्रजापतिस्त्वं
विष्णोःपरमंपदममृतोपस्तरणमसिस्वाहा ॥ इतिमंत्रेणनिःशब्दंतज्जलस्याचमनम् ॥ तर्जनीमध्यमां
गुष्ठैः ॥ ॐ प्राणायस्वाहाइदंप्राणायनमम ॥ मध्यमानामिकांगुष्ठैः ॥ ॐ अपानायस्वाहाइदं. ॥ क
निष्ठिकानामिकांगुष्ठैः ॥ ॐ व्यानायस्वाहाइदं. ॥ मध्यमानामिकांगुष्ठैः ॥ ॐ उदानायस्वाहाइदं. ॥
सर्वाभिः ॥ ॐ समानायस्वाहाइदंस• ॥ जलंस्पृष्ट्वायथेष्टंभोजनंकुर्यात् ॥ ततोभोजनांतेपात्रस्थमन्नं
किंचिद्गृहीत्वाअवघ्राय ॥ उच्छिष्टभागधेयेभ्योनमः ॥ इतिभूमौविसृज्य ॥ उत्तरापोशनार्थउदकंगृही
त्वा ॥ अमृतापिधानमसिस्वाहा ॥ इतिमंत्रेणतदर्धंपीत्वा ॥ रौरवेपुण्यनिलयेपद्मार्बुदनिवासिनाम् ॥
अर्थिनामुदकंदत्तमक्षय्यमुपतिष्ठतु ॥ इतिमंत्रेणावशिष्टंजलंपितृतीर्थेनभूमौनिषिंच्यअंगणादौपाणिमु
खेसंशोधयेत् ॥ हस्तौपादौप्रक्षाल्याचम्यशतपदानिगत्वा ॥ अगस्तिरग्निर्वडवानलश्चभुक्तंमयान्नंजर
यत्यशेषम् ॥ सुखंममैतत्परिणामसंभवंयच्छत्वरोगोममचास्तुदेहः ॥ १ ॥ इत्युदरंपरिमृज्यतांबूलंभ
क्षयेत ॥ इत्यापोशनम् समाप्तं ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ २१ ॥ ॥ अथ पंचसूक्ते श्रीसूक्त प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ हिरण्यवर्णामितिपंचदशर्चस्यसूक्तस्यआनंदः कर्दमश्चिक्लीतेंदिरासुताऋषयः ॥ श्रीर्देवता ॥ अनुष्टुपूछंदः ॥ ऐंबीजं ॥ सौंशक्तिः क्लींकीलकं ॥ ममदारिद्र्यपरिहारार्थऐश्वर्यप्राप्त्यर्थं श्रीसूक्तजपेविनियोगः ॥ अथन्यासः ॥ आनंदःकर्दमश्चिक्लीतेंदिरासुताऋषिभ्योनमः शिरसि ॥ अनुष्टुपूछंदसेनमः मुखे ॥ श्रीर्देवतायैनमः हृदये ॥ ऐंबीजायनमः दक्षिणस्तने ॥ सौंशक्तयेनमः वामस्तने ॥ क्लींकीलकायनमः नाभौ ॥ ऐंअंगुष्ठा० ऱ्हींतर्ज० श्रींमध्य० ऐंअनामि० ऱ्हींकनिष्ठिका० श्रीकरतलकर० एवंहृदयादि ॥ भूर्भुवस्वरोम्इतिदिग्बंधः ॥ अथध्यानं ॥ अरुणकमलसंस्थातद्रजः पुंजवर्णाकरकमलधृतेष्टाभीतियुग्मांबुजाघ ॥ मणिमुकुटविचित्रालंकृताकल्पजातैर्भवतुभुवनमातासंततंश्रीश्रियैनमः ॥ मानसोपचारैःसंपूज्य ॥ श्रीसूक्तजपेविनियोगः ॥ ॐ ऐं ॐ हिरण्यवर्णांहारिणींसुवर्णरजतस्त्रजां चंद्रांहिरण्मयींलक्ष्मींजातवेदोममावह ॥ ॐ ऐं ॐ ऱ्हीं ॐ तांमआवहजातवेदोलक्ष्मीमलपगामिनीं ॥ यस्यांहिरंण्यंविंदेयंगामश्वंपुरुषानहं ॥ ॐ ऱ्हीं ॐ श्रीं ॐ अश्वपूर्वांरथमध्यांहस्तिनादप्रबोधिनीं ॥ श्रियंदेवीमुदव्हयेश्रीर्मादेवीजुषतां ॥ ॐ श्रीं ॐ क्लीं ॐ कांसोस्मितांहिरण्यप्राकारामार्द्रांज्वलंतींतृप्तांतर्पयं

तीं ॥ पद्मेस्थितांपद्मवर्णीतामिहोपव्हयेश्रियं ॐ क्लीं ॐ वदवद ॐ चंद्रांप्रभासांयशसाज्वलंतींश्रियं लोकेदेवजुष्टामुदारां ॥ तांपद्मिनीमींशरणमहंप्रपद्येअलक्ष्मीर्मेनश्यतांत्वावृणे ॥ ॐ वदवद ॐ वाग्वादिनी ॐ आदित्यवर्णेतपसोधिजातोवनस्पतिस्तववृक्षोथबिल्वः ॥ तस्यफलानितपसानुदंतुमायांतरायाश्चबाह्याअलक्ष्मीः ॥ ॐ वाग्वादिनी ॐ ऐं ॐ उपैतुमांदेवसखःकीर्तिश्चमणिनासह ॥ प्रादुर्भूतोस्मिराष्ट्रेस्मिन्कीर्तिमृद्धिंददातुमे ॥ ॐ ऐं ॐ सौं ॐ क्षुत्पिपासामलाज्येष्ठाअलक्ष्मीर्नाशयाम्यहं ॥ अभूतिमसमृद्धिंचसर्वांनिर्णुदमेगृहात् ॥ ॐ सौं ॐ हंसः ॐ गंधद्वारांदुराधर्षांनित्यपुष्टांकरीषिणीं ॥ ईश्वरींसर्वभूतानांतामिहोपव्हयेश्रियं ॥ ॐ सोहं ॐ आँ ॐ मनसःकाममाकूतिंवाचःसत्यमशीमहि ॥ पशूनांरूपमन्नस्यमयिश्रीःश्रयतांयशः ॥ ॐ आँ ॐ ह्रीं ॐ कर्दमेनप्रजाभूतामयिसंभवकर्दमा ॥ श्रियंवासयमेकुलेमातरंपद्ममालिनीं ॥ ॐ ह्रीं ॐ क्रौं ॐ आपस्रजंतुस्निग्धानिचिक्लीतवसमेगृहे ॥ नीचदेवींमातरंश्रियंवासयमेकुले ॥ ॐ क्रौं ॐ क्रीं ॐ आर्द्रांयःकरिणींयष्टिंसुवर्णांहेममालिनीं ॥ सूर्यांहिरण्मयींलक्ष्मींजातवेदोमआवह ॥ ॐ क्रीं ॐ श्रीं ॐ आर्द्रांपुष्करिणींपुष्टिंपिंगलांपद्ममालिनीं ॥ चंद्रांहिरण्मयींलक्ष्मींजातवेदोमआवह ॥ ॐ श्रीं ॐ हुं ॐ तांमआवहजातवेदोलक्ष्मीमनपगामिनीं ॥ यस्यांहिरण्यंप्रभूतंगावोदास्योश्वान्विंदेयंपुरुषानहं ॥ ॐ हुं ॐ स्वाहा ॐ यः शुचिः प्रयतोभूत्वाजुहुयादाज्यमन्वहं ॥ सूक्तंपंचदश

र्चचश्रीकामः सततंजपेत् ॥ ॐ स्वाहा ॐ म् इतिश्रीसूक्तविधानंसमाप्तं ॥ ऐं सौंक्लीं ऐंन्हीं श्रींक्लींवद
वद वाग्वादिनी. ऐं–सौंहंसः आंन्हींक्रों. क्रींस्त्रींहुंस्वाहा ॥ ॥ इतिविद्यारण्यभाष्यतः ॥ शुभंभवतु ॥

॥ २२ ॥ ॥ अथ गणपतिसूक्त प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ गणपतिसूक्तप्रारंभः ॥ ॐ म् ॥ आतूनइंद्रक्षुमंतंचित्रंग्राभंसंगृभाय ॥ म
हाहस्तीदक्षिणेन ॥ विद्माहित्वातुविकूर्मितुविदेष्णंतुवीमघं ॥ तुविमात्रमवोभिः ॥ नहित्वाशूरदेवानम
र्तासोदित्संतं ॥ भीमंनगांवारयंते ॥ एतोन्विंद्रंस्तवामेशानंवस्वःस्वराजं ॥ नराधंसामर्धिषंनः ॥ प्रस्तो
षदुपगासिषच्छ्रवत्सामगीयमानं ॥ अभिराधसाजुगुरत् ॥ १ ॥ आनोभरदक्षिणेनाभिसव्येनप्रमृश ॥
इंद्रमानोवसोर्निर्भाक् ॥ उपक्रमस्वाभरधृषताधृष्णोजनानां ॥ अदाशूष्टरस्यवेदः ॥ इंद्रयउनुतेअस्तिवा
जोविप्रेभिःसनित्वः ॥ अस्माभिःसुतंसनुहि ॥ सद्योजुवस्तेवाजाअस्मभ्यंविश्वश्चंद्राः ॥ वशैश्चमक्षूज
रंते ॥ ॥ इति गणपतिसूक्तं समाप्तं ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

॥ २३ ॥ ॥ अथ रुद्रसूक्त प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ रुद्रसूक्तप्रारंभः ॥ इमारुद्रायतवसेकपर्दिनेक्षयद्वीरायप्रभरामहेमतिं ॥ यथाश
मसद्विपदेचतुष्पदेविश्वंपुष्टंग्रामेअस्मिन्ननातुरं ॥ मृळानोरुद्रोतनोमयस्कृधिक्षयद्वीरायनमसाविधेम
ते ॥ यच्छंचयोश्चमनुरायेजेपितातदश्यामतवरुद्रप्रणीतिषु ॥ अश्यामतेसुमतिंदेवयज्ययाक्षयद्वीरस्यतव
रुद्रमीढ्वः ॥ सुम्नायन्निद्विशोअस्माकमाचरारिष्टवीराजुहवामतेहविः ॥ त्वेषंवयंरुद्रंयज्ञसाधंवंकुंकविम
वसेनिह्वयामहे ॥ आरेअस्मद्दैव्यंहेळोअस्यतुसुमतिमिद्वयमस्यावृणीमहे ॥ दिवोवराहमरुषंकपर्दिनंत्वे
षंरूपंनमसानिह्वयामहे ॥ हस्तेबिभ्रद्भेषजावार्याणिशर्मवर्मच्छार्दिरस्मभ्यंयंसत् ॥२॥ इदंपित्रेमरुतामुच्य
तेवचःस्वादोःस्वादीयोरुद्रायवर्धनं ॥ रास्वाचनोअमृतमर्तभोजनंत्मनेतोकायतनयायमृळ ॥ मानोमहां
तमुतमानोअर्भकंमानउक्षंतमुतमानउक्षितं ॥ मानोवधीः पितरंमोतमातरंमानःप्रियास्तन्वोरुद्ररीरिषः ॥
मानस्तोकेतनयेमानआयौमानोगोषुमानोअश्वेषुरीरिषः ॥ वीरान्मानोरुद्रभामितोवधीर्हविष्मंतःसदामि
त्वाहवामहे ॥ उपतेस्तोमान्पशुपाइवाकरंरास्वापितर्मरुतांसुम्नमस्मे ॥ भद्राहितेसुमतिर्मृळयत्तमाथाव

यमवइत्तेंवृणीमहे ॥ आरेतेंगोंघ्नउतपूरुषघ्नंक्षयद्वीरसुम्नमस्मेतेंअस्तु ॥ मृळाचनोअधिंचब्रूहिदेवाधाचनः
शर्मयच्छद्विबर्हाः ॥ अवोंचामनमोंअस्माअवस्यवंःशृणोतुनोहवंरुद्रोमरुत्वान् ॥ तंनोंमित्रोवरुणोमामहं
तामदिंतिःसिंधुःपृथिवीउतद्यौः ॥ ॥ इति रुद्रसूक्तं समाप्तं ॥ ॥ शुभंभवतु ॥ ॥ ७ ॥

॥ २४ ॥ ॥ अथ सौर प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ ॐम् उदुत्यंजातवेंदसंदेवंवहंतिकेतवंः ॥ दृशेविश्वायसूर्यं ॥ अपत्येतायवो
यथानक्षत्रायंत्यक्तुभिः ॥ सूर्ायविश्वचंक्षसे ॥ अदृश्रमस्यकेतवोविरश्मयोजनांअनु ॥ भ्राजंतोऽअ
ग्नयोंयथा ॥ तरणिर्विश्वदर्शतोज्योतिष्कृदंसिसूर्य ॥ विश्वमाभांसिरोचनं ॥ प्रत्यङ्देवानांविशःप्रत्यङ्ङु
देंषिमानुषान् ॥ प्रत्यङ्विश्वंस्वर्दृशे ॥ १ ॥ येनांपावकचक्षसाभुरण्यंतंजनांअनु ॥ त्वंवरुणपश्यं
सि ॥ विद्यामेंषिरजंस्पृथ्वहाभिमांनोऽअक्तुभिः ॥ पश्यंजन्मानिसूर्य ॥ सप्तत्वांहरितोरथेवहंतिदेवसू
र्य ॥ शोचिष्केशंविचक्षण ॥ अयुंक्तसप्तशुंध्युवःसूरोरथस्यनप्त्यः ॥ ताभिर्यातिस्वयुंक्तिभिः ॥ उद्वयं
तमंसस्परिज्योतिष्पश्यंतउत्तरं ॥ देवंदेवत्रासूर्यमगन्मज्योतिरुत्तमं ॥ उद्यन्नद्यमित्रमहऽआरोहंनुत्तरां

दिवं ॥ हृद्रोगंममसूर्यहरिमाणंचनाशय ॥ शुकेषुमेहरिमाणंरोपणाकासुदध्मसि ॥ अथोहारिद्रवेषुमे
हरिमाणंनिदध्मसि ॥ उदगादयमादित्योविश्वेनसहसासह ॥ द्विषंतंमह्यंरंधयन्मोऽअहंद्विषतेरधं ॥
॥ २ ॥ चित्रंदेवानामुदगादनीकंचक्षुर्मित्रस्यवरुणस्याग्नेः ॥ आप्राद्यावापृथिवीऽअंतरिक्षंसूर्यऽआत्मा
जगतस्तस्थुषश्च ॥ सूर्योदेवीमुषसंरोचमानांमर्योनयोषामभ्येतिपश्चात् ॥ यत्रानरोदेवयंतोयुगानिवित
न्वतेप्रतिभद्रायभद्रं ॥ भद्राऽअश्वाहरितःसूर्यस्यचित्राऽएतग्वाऽअनुमाद्यासः ॥ नमस्यंतोदिवऽआपृष्ठ
मस्थुःपरिद्यावापृथिवीयंतिसद्यः ॥ तत्सूर्यस्यदेवत्वंतन्महित्वंमध्याकर्तोर्विततंसंजभार ॥ यदेदयुक्तह
रितःसधस्थादाद्रात्रीवासस्तनुतेसिमस्मै ॥ तन्मित्रस्यवरुणस्याभिचक्षेसूर्योरूपंकृणुतेद्योरुपस्थे ॥ अ
नंतमन्यद्रुशदस्यपाजःकृष्णमन्यद्धरितःसंभरंति ॥ अद्यादेवाऽउदितासूर्यस्यनिरंहसःपिपृतानिरवद्यात् ॥
तन्नोमित्रोवरुणोमामहंतामदितिःसिंधुःपृथिवीऽउतद्यौः ॥ ३ ॥ इंद्रंमित्रंवरुणमग्निमाहुरथोदिव्यःस
सुपर्णोगरुत्मान् ॥ एकंसद्विप्राबहुधावदंत्यग्निंयमंमातरिश्वानमाहुः ॥ कृष्णंनियानंहरयःसुपर्णाऽअपो
वसानादिवमुत्पतंति ॥ तऽआववृत्रंत्सदनादृतस्यादि द्घृतेनपृथिवीव्युद्यते ॥ हंसःशुचिषद्वसुरंतरिक्षस

द्धोतावेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ॥ नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जागोजाऽऋतजाअद्रिजाऋतं ॥ यत्वासूर्यस्व
र्भानुस्तमसाविंध्यदासुरः ॥ अक्षेत्रविद्यथामुग्धोभुवनान्यदीधयुः ॥ ४ ॥ यदद्यसूर्यब्रवोनागाऽउद्यन्मि
त्रायवरुणायसत्यं ॥ वयंदेवत्रादितेस्यामतवप्रियासोऽअर्यमन्गृणंतः ॥ उत्सूर्योबृहदर्चींष्यश्रेत्पुरुवि
श्वाजनिममानुषाणां ॥ समोदिवाददृशेरोचमानःक्रत्वाकृतःसुकृतःकर्तृभिर्भूत् ॥ ससूर्यप्रतिपुरोनऽ
उद्गाऽएभिःस्तोमेभिरेतशेभिरेवैः ॥ प्रनोमित्रायवरुणायवोचोनागसोऽअर्यम्णेऽअग्नयेच ॥ विनःसह
स्त्रंशुरुधोरदंत्वृतावानोवरुणोमित्रोऽअग्निः ॥ यच्छंतुचंद्राऽउपमंनोऽअर्कमानःकामंपूपुरंतुस्तवानाः ॥
॥ ५ ॥ उद्वेतिसुभगोविश्वचक्षाःसाधारणःसूर्योमानुषाणां ॥ चक्षुर्मित्रस्यवरुणस्यदेवःश्चर्मेववयःसमविं
व्यक्तमांसि ॥ उद्वेतिप्रसवीताजनानांमहान्केतुरर्णवःसूर्यस्य ॥ समानंचक्रंपर्याविवृत्संन्यदेतशोवहति
धूर्षुयुक्तः ॥ विभ्राजमानऽउषसामुपस्थाद्रेभैरुदेत्यनुमद्यमानः ॥ एषमेदेवःसविताचच्छंदयःसमानंन
प्रमिनातिधाम ॥ दिवोरुक्मऽउरुचक्षाऽउदेतिदूरेऽअर्थस्तरणिर्भ्राजमानः ॥ नूनंजनाःसूर्येणप्रसूताऽअ

यंन्नर्थीनिकृणवन्नपांसि ॥ यत्राचक्रुरमृतागातुमस्मैश्येनोनदीयन्नन्वेतिपाथः ॥ उदुत्यद्दर्शतंवपुर्दिवऽए
तिप्रतिह्वरे ॥ यदीमाशुर्वहतिदेवऽएतशोविश्वस्मैचक्षसेऽअरं ॥ शीर्ष्णःशीर्ष्णोजगतस्तस्थुषस्पतिंस
मयाविश्वमारजः ॥ सप्तस्वसारःसुवितायसूर्यंवहंतिहरितोरथे ॥ ६ ॥ तच्चक्षुर्देवहितंशुक्रमुच्चरत् ॥ प
श्येमशरदःशतंजीवेमशरदःशतं ॥ बण्महांअसिसूर्यबळादित्यमहांअसि ॥ महस्तेसतोमहिमापनस्यते
द्धादेवमहांअसि ॥ बट्सूर्यश्रवसामहांअसिसत्रादेवमहांअसि ॥ मन्हादेवानामसुर्यःपुरोहितोविभुज्यो
तिरदाभ्यं ॥ ७ ॥ नमोमित्रस्यवरुणस्यचक्षसेमहोदेवायतदृतंसपर्यत ॥ दूरेदृशेदेवजातायकेतवेदिव
स्पुत्रायसूर्यायशंसत ॥ सामासत्योक्तिःपरिपातुविश्वतोद्यावाचयत्रततनन्नहानिच ॥ विश्वमन्यंनिविश
तेयदेजतिविश्वाहापोविश्वाहोदेतिसूर्यः ॥ नतेअदेवःप्रदिवोनिवासतेयदेतशेभिःपतरैरथर्यसि ॥ प्राची
नमन्यदनुवर्ततेरजऽउदन्येनज्योतिषायासिसूर्य ॥ येनसूर्यज्योतिषाबाधसेतमोजगच्चविश्वमुदियर्षिभा
नुना ॥ तेनास्मद्विश्वामनिरामनाहुतिमपामीवामपदुष्वप्न्यंसुव ॥ विश्वस्यहिप्रेषितोरक्षसिव्रतमहेळ
यन्नुच्चरसिस्वधाऽअनु ॥ यदद्यत्वासूर्योपब्रवामहैतन्नोदेवाऽअनुमंसीरतक्रतुं ॥ तन्नोद्यावाप्रथिवीतंनऽ

आपइंद्रःशृण्वंतुमरुतोहवंवचः ॥ माशूनेभूमसूर्यस्यसंदृशिभद्रंजीवंतोजरणामशीमहि ॥ ८ ॥ विश्वा
हात्वासुमनसःसुचक्षसःप्रजावंतोऽअनमीवाऽअनागसः ॥ उद्यंतंत्वामित्रमहोदिवेदिवेज्योक्जीवाःप्र
तिप्रश्येमसूर्य ॥ महिज्योतिर्बिभ्रंतंत्वाविचक्षणभास्वंतंचक्षुषेचक्षुषेमयः ॥ आरोहंतंबृहतःपाजसस्परि
वयंजीवाःप्रतिपश्येमसूर्य ॥ यस्यतेविश्वाभुवनानिकेतुनाप्रचेरतेनिचविशंतेऽअक्तुभिः ॥ अनागास्त्वे
नहरिकेशसूर्यान्हान्हानोवस्यसावस्यसोदिहि ॥ शन्नोभवचक्षसाशंनोऽअन्हाशंभानुनाशंहिमाशंघृणे
न ॥ यथाशमध्वंच्छमसद्दुरोणेतत्सूर्यद्रविणंधेहिचित्रं ॥ अस्माकंदेवाऽउभयायजन्मनेशर्मयच्छताद्विपदे
चतुष्पदे ॥ अदत्पिबदूर्जयमानमाशितंतदस्मेशंयोररपोदधातन ॥ यद्वोदेवाश्चकृमजिव्हयागुरुमनसो
वाप्रयुतीदेवहेळनं ॥ अरावायोनोऽअभिदुच्छुनायतेतास्मिंतदेनोवसवोनिधेतन ॥ ९ ॥ सूर्योनोदिवस्पा
तुवातोऽअंतरिक्षात् ॥ अग्निर्नःपार्थिवेभ्यः ॥ जोषासवितर्यस्यतेहरःशतंसवांअर्हति ॥ पाहिनोदिद्युतः
पतंत्याः ॥ चक्षुर्नोदेवःसविताचक्षुर्नऽउतपर्वतः ॥ चक्षुर्धातादधातुनः ॥ चक्षुर्नोधेहिचक्षुषेचक्षुर्विख्ये
तनूभ्यः ॥ संचेदंविचपश्येम ॥ सुसंदृशंत्वावयंप्रतिपश्येमसूर्य ॥ विपश्येमनृचक्षसः ॥ १० ॥ विभ्रा

ट्वृहात्पिबतुसोम्यंमध्वायुर्दधद्यज्ञपतावविह्रुतं ॥ वातजूतोयोऽअभिरक्षतित्मनाप्रजाःपुपोषपुरुधाविरा

जति ॥ विभ्राड्बृहत्सुभृतंवाजसातमंधर्मंदिवोधरुणेसत्यमर्पितं ॥ अमित्रहावृत्रहादस्युहंतमंज्योतिर्ज

ज्ञेऽअसुरहासपत्नहा ॥ इदंश्रेष्ठंज्योतिषांज्योतिरुत्तमंविश्वजिद्धनजिदुच्यतेबृहत् ॥ विश्वभ्राड्भ्राजो

महिसूर्योदृशऽउरुपप्रथेसहऽओजोऽअच्युतं ॥ विभ्राजंज्योतिषास्वरगच्छोरोचनंदिवः ॥ येनेमावि

श्वाभुवनान्याभृताविश्वकर्मणाविश्वदेव्यावता ॥ ११ ॥ आयंगौःपृश्निरक्रमीदसदन्मातरंपुरः ॥ पित

रंचप्रयंत्स्वः ॥ अंतश्चरतिरोचनास्यप्राणादपानती ॥ व्यख्यन्महिषोदिवं ॥ त्रिंशद्धामविराजतिवाक्प

तंगायधीयते ॥ प्रतिवस्तोरहद्युभिः ॥ १२ ॥ ऋतंचसत्यंचाभीद्धात्तपसोध्यजायत ॥ ततोरात्र्यजाय

तततःसमुद्रोऽअर्णवः ॥ समुद्रादर्णवादधिसंवत्सरोऽअजायत ॥ अहोरात्राणिविदधद्विश्वस्यमिषतोव

शी ॥ सूर्याचंद्रमसौधातायथापूर्वमकल्पयत् ॥ दिवंचपृथिवींचांतरिक्षमथोस्वः ॥ सवितापश्चातात्स

वितापुरस्तात्सवितोत्तरात्तात्सविताधरात्तात् ॥ सवितानःसुवतुसर्वतातिंसवितानोरासतांदीर्घमायुः ॥

श्रीसावितासूर्यनारायणार्पणमस्तु० ॥ ॥ इति सौरं समाप्तं ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ २५ ॥ ॥ अथ विष्णुसूक्त प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ विष्णुसूक्तप्रारंभः ॥ ॐम् ॥ विष्णोर्नुकंवीर्याणिप्रवोचंयःपार्थिवानिविममे
रजांसि ॥ योअस्कंभायदुत्तरंसधस्थंविचक्रमाणस्त्रेधोरुगायः ॥ प्रतद्विष्णुस्तवतेवीर्येणमृगोनभी
मः कुचरोगिरिष्ठाः ॥ यस्योरुषुत्रिषुविक्रमणेष्वधिक्षियंतिभुवनानिविश्वा ॥ प्रविष्णवेशूषमेतुमन्मगिरि
क्षितंउरुगायायवृष्णे ॥ यइदंदीर्घंप्रयतंसधस्थमेकोविममेत्रिभिरित्पदेभिः ॥ यस्यत्रीपूर्णामधुनापदान्य
क्षीयमाणास्वधयामदंति ॥ यउत्रिधातुपृथिवीमुतद्यामेकोदाधारभुवनानिविश्वा ॥ तदस्यप्रियमभिपाथो
अश्यांनरोयत्रदेवयवोमदंति ॥ उरुक्रमस्यसहिबंधुरित्थाविष्णोःपदेपरमेमध्वउत्सः ॥ तावांवास्तून्युश्म
सिगमध्यैयत्रगावोभूरिशृंगाअयासः ॥ अत्राहतदुरुगायस्यवृष्णःपरमंपदमवभातिभूरि ॥ १ ॥ प्रवः
पांतमंधसोधियायतेमहेशूरायविष्णवेचार्चत ॥ यासानुनिपर्वतानामदाभ्यामहस्तस्थतुरर्वतेवसाधुना ॥
त्वेषमित्थासमरणंशिमीवतोरिंद्राविष्णूसुतपावामुरुष्यति ॥ यामर्त्यायप्रतिधीयमानमित्कृशानोरस्तुरस

नामुरुष्यथः ॥ तांईवर्धतिमह्यस्यपौंस्यंनिमातरानयतिरेतसेभुजे ॥ दधातिपुत्रोवरंपरंपितुर्नामतृतीयम
धिरोचनेदिवः ॥ तत्तदिदस्यपौंस्यंगृणीमसीनस्यत्रातुरवृकस्यमीळ्हुषः ॥ यःपार्थिवानित्रिभिरिद्विगाम
भिरुरुक्रमिष्टोरुगायायजीवसे ॥ द्वेइदस्यक्रमणेस्वर्दृशोभिख्यायमर्त्योभुरण्यति ॥ तृतीयमस्यनकिराद
धर्षतिवयश्चनपतयंतःपतत्रिणः ॥ चतुर्भिःसाकंनवतिंचनामभिश्चक्रंनवृत्तंव्यतींरवीविपत् ॥ बृहच्छरी
रोविमिमानऋक्वभिर्युवाकुमारःप्रत्येत्याहवं ॥ २ ॥ भवामित्रोनशेव्योघृतासुतिर्विभूतद्युम्नएवयाउसप्र
थाः ॥ अधातेविष्णोविदुषाचिदर्ध्यःस्तोमोयज्ञश्चराध्योहविष्मता ॥ यःपूर्व्यायवेधसेनवीयसेसुमज्जान
येविष्णवेददाशति ॥ योजातमस्यमहतोमहिब्रवत्सेदुश्रवोभिर्युज्यंचिदभ्यसत् ॥ तमुस्तोतारःपूर्व्यंयथा
विद ऋतस्यगर्भंजनुषापिपर्तन ॥ आस्यजानंतोनामचिद्विवक्तनमहस्तेविष्णोसुमतिंभजामहे ॥ तमस्य
राजावरुणःस्तमश्विनाक्रतुंसचंतमारुतस्यवेधसः ॥ दाधारदक्षमुत्तममहर्विदंव्रजंचविष्णुःसखिवांअ
पोर्णुते ॥ आयोविवायसचथायदैव्यइंद्रायविष्णुःसुकृतेसुकृत्तरः ॥ वेधाअजिन्वत्त्रिषधस्थआर्यमृतस्य
भागेयजमानमाभजत् ॥ ३ ॥ ॥ इति विष्णुसूक्तं समाप्तं ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ २६ ॥ ॥ अथ देवीसूक्त प्रारंभः

श्रीगणेशायनमः ॥ देवीसूक्तप्रारंभः ॥ इयमददाद्रभसमृणच्युतंदिवोदासंवध्र्यश्वायदाशुषे ॥ याशश्वं
तमाचखादावसंपणिंतातेदात्राणितविषासरस्वति ॥ इयंशुष्मेभिर्बिसखाइवारुजत्सानुंगिरीणांतविषेभि
रूर्मिभिः ॥ पारावतघ्नीमवसेसुवृक्तिभिःसरस्वतीमाविवासेमधीतिभिः ॥ सरस्वतिदेवनिदोनिबर्हय
प्रजांविश्वस्यबृसयस्यमायिनः ॥ उतक्षितिभ्योवनीरविंदोविषमेभ्योअस्रवोवाजिनीवति ॥ प्रणोदेवीसर
स्वतीवाजेभिर्वाजिनीवती ॥ धीनामविन्त्र्यवतु ॥ यस्त्वादेविसरस्वत्युपब्रूतेधनेहिते ॥ इंद्रंनवृत्रतूर्ये ॥ १ ॥
त्वंदेविसरस्वत्यवावाजेषुवाजिनि ॥ रदापूषेवनःसनिं ॥ उतस्यानःसरस्वतीघोराहिरण्यवर्तनिः ॥ वृत्र
घ्नीवष्टिसुष्टुतिं ॥ यस्याअनंतोअन्हुतस्त्वेषश्चरिष्णुरर्णवः ॥ अमश्चरतिरोरुवत् ॥ सानोविश्वाअतिद्वि
षः स्वसॄरन्याऋतावरी ॥ अतन्नहेवसूर्यः ॥ उतनः प्रियाप्रियासुसप्तस्वसासुजुष्टा ॥ सरस्वतीस्तोम्याभू
त् ॥ २ ॥ आपप्रुषीपार्थिवान्युरुरजोअंतरिक्षं ॥ सरस्वतीनिदस्पातु ॥ त्रिषधस्थासप्तधातुः पंचजाता
वर्धयंती ॥ वाजेवाजेहव्याभूत् ॥ प्रयामहिम्नामहिनासुचेकितेद्युम्नेभिरन्याअपसामपस्तमा ॥ रथइवबृ

हतीविश्वनेकृतोपस्तुत्याचिकितुशासरस्वती ॥ सरस्वत्यभिनोनेषिवस्योमापस्फरीःपर्यसामानआधक् ॥
जुषस्वनः सख्यावेश्याचमात्वत्क्षेत्राण्यरणानिगन्म ॥ २ ॥ ॥ इति देवीसूक्तं समाप्तं ॥ शुभंभवतु ॥

॥ २७ ॥ ॥ अथ देवे प्रारंभः

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ नमोमहद्भ्योनमोऽअर्भकेभ्योनमोयुवभ्योनमऽआशिनेभ्यः ॥ यजामदेवान्य
दिशक्नवाममाज्यायसः शंसमावृक्षिदेवाः ॥ १ ॥ ममत्तुनः परिज्मावसर्हाममत्तुवातोऽअपांवृषण्वान् ॥
शिशीतमिंद्रापर्वतायुवन्नस्तंनोविश्वेवरिवस्यंतुदेवाः ॥ २ ॥ कथातेऽअग्नेशुचयंतऽआयोर्ददाशुर्वाजेभि
राशुषाणाः ॥ उभेयत्तोकेतनयेदधानाऋतस्यसामंन्रणयंतदेवाः ॥ ३ ॥ यज्ञेनयज्ञमयजंतदेवास्तानिधर्मा
णिप्रथमान्यासन् ॥ तेहनाकंमहिमानःसचंतयत्रपूर्वेसाध्याःसंतिदेवाः ॥ ४ ॥ पराशुभ्राऽअयासोयव्या
साधारण्येवमरुतोमिमिक्षुः ॥ नरोदसीऽअपनुदंतघोराजुषंतवृधंसख्यायदेवाः ॥ ५ ॥ त्वेरायइंद्रतोशत
माःप्रणेतारःकस्यचिदृतायोः ॥ तेषुणोमरुतोमृळयंतुयेस्मापुरागातूयंतीवदेवाः ॥ ६ ॥ उभाशंसानर्या

मामविद्यामुमेमामूतीऽअवसासचेता ॥ भूरिचिदर्यःसुदास्तरायेषामदंतऽइषयेमदेवाः ॥ ७ ॥ उतनई
मरुतोवृध्दसेनाःस्मद्रोदसीसमनसःसदंतु ॥ पृषदश्वासोवनयोनरथारिशादसोमित्रयुजोनदेवाः ॥ ८ ॥
तवस्यामपुरुवीरस्यशर्मन्नुरुशंसस्यवरुणप्रणेतः ॥ यूयंनःपुत्राऽअदितेरदब्धाऽअभिक्षमध्वंयुज्यायदेवाः
॥ ९ ॥ दिवश्चिदातेरुचयंतरोकाऽउषोविभातीरनुभासिपूर्वीः ॥ अपोयदग्नउशधग्वनेषुहोतुर्मंद्रस्यपनयं
तदेवाः ॥ १० ॥ शंसामहामिंद्रंयस्मिन्विश्वाऽआकृष्टयःसोमपाःकाममव्यन् ॥ यंसुक्रतुंधिषणेविभ्व
तष्टंघनंवृत्राणांजनयंतदेवाः ॥ ११ ॥ त्रिरुत्तमादूणशारोचनानित्रयोराजंत्यसुरस्यवीराः ॥ ऋतावानऽ
इषिरादूळभासस्त्रिरादिवोविदथेसंतुदेवाः ॥ १२ ॥ नापाभूतनवोतीतृषामानिःशस्ताऋभवोयज्ञेऽअ
स्मिन् ॥ सामिंद्रेणमदथसंमरुद्भिःसंराजभीरत्नधेयायदेवाः ॥ १३ ॥ अप्रतीतोजयतिसंधनानिप्रतिजं
न्यान्युतयासजन्या ॥ अवस्यवेयोवरिवःकृणोतिब्रह्मणेराजातमवंतिदेवाः ॥ १४ ॥ कोवस्त्रातावसवः
कोवरूताद्यावाभूमीऽअदितेत्रासीथांनः ॥ सहीयसोवरुणमित्रमर्तात्कोवोध्वरेवरिवोधातिदेवाः ॥ १५ ॥

त्वमपोयदवेतुर्वशायारमयःसुदुघाःपारइंद्र ॥ उग्रमयातमवहोहकुत्संसंहयद्धामुशनारंतदेवाः ॥ १६ ॥
मूर्धानंदिवोऽअरतिंपृथिव्यावैश्वानरमृतआऽजातमग्निं ॥ कविंसंम्राजमतिथिंजनानामासंनापात्रंजनयंत
देवाः ॥ १७ ॥ नाभिंयज्ञानांसदनंरयीणांमहामाहावमभिसंनवंत ॥ वैश्वानरंरथ्यमध्वराणांयज्ञस्यके
तुंजनयंतदेवाः ॥ १८ ॥ तेनोरायोद्युमतोवाजवतोदातारोभूतनृवतःपुरुक्षोः ॥ दशस्यंतोदिव्याःपार्थि
वासोगोजाताऽअप्यामृळताचदेवाः ॥ १९ ॥ येकेचज्मामहिनोऽअहिमायादिवोजज्ञिरेऽअपांसध
स्थे ॥ तेऽअस्मभ्यमिषयेविश्वमायुःक्षपउस्रावरिवस्यंतुदेवाः ॥ २० ॥ अस्मेरुद्रामेहनापर्वतासोवृत्रह
त्येभरहूतौसजोषाः ॥ यःशंसतेस्तुवतेधायिपज्रइंद्रज्येष्ठाऽअस्मांअवंतुदेवाः ॥ २१ ॥ परिप्रधन्वेंद्राय
सोमस्वादुर्मित्रायपूष्णेभगाय ॥ इंद्रस्तेसोमसुतस्यपेयाःक्रत्वेदक्षायविश्वेचदेवाः ॥ २२ ॥ प्रयाजान्मेऽ
अनुयाजांश्चकेवलानूर्जस्वंतंहविषोदत्तभागं ॥ घृतंचापांपुरुषंचौषधीनामग्नेश्चदीर्घमायुरस्तुदेवाः ॥
॥ २३ ॥ ऐभिर्ददेवृष्ण्यापौंस्यानियेभिरौक्षद्वृत्रहत्यायवज्री ॥ येकर्मणःक्रियमाणस्यमन्हऋतेकर्ममुद

जायंतदेवाः ॥ २४ ॥ अनृक्षराऋजवःसंतुपंथायेभिःसखायोयंतिनोवरेयं ॥ समर्यमासंभगोनोनिनीया
त्संजास्पत्यसुयममस्तुदेवाः ॥ २५ ॥ गृभ्णामितेसौभगत्वायहस्तंमयापत्याजरदष्टिर्यथासः ॥ भगोऽ
अर्यमासविितापुरंधिर्मह्यंत्वादुर्गार्हपत्यायदेवाः ॥ २६ ॥ समस्मिंजायमानऽआसतग्नाउतेमवर्धन्नद्य ।
स्वर्गूर्ताः ॥ महेयत्त्वापुरूरवोरणायावर्धयंदस्युहत्यायदेवाः ॥ २७ ॥ ब्रह्मचारीचरतिवेविषद्विषःसदेवा
नांभवत्येकमंगं ॥ तेनजायामन्वविंदद्बृहस्पतिःसोमेननीतांजुह्व । न्नदेवाः ॥ २८ ॥ सद्योजातोव्यमि
मीतयज्ञमग्निर्देवानामभवत्पुरोगाः ॥ अस्यहोतुःप्रदिश्यृतस्यवाचिस्वाहाकृतंहविरदंतुदेवाः ॥ २९ ॥
इदंतेपात्रंसनवित्तमिंद्रपिबासोममेनाशतक्रतो ॥ पूर्णऽआहावोमदिरस्यमध्वोयंविश्वऽइदंभिहर्यतिदे
वाः ॥ ३० ॥ इतित्रिंशद्देवाविसर्जनीयाः ॥ ॥ इति त्रिंशद्देवे समाप्ताः ॥ ७ ॥

॥ २८ ॥ अथ रुद्र प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ ॐ इडादेवहूर्मनुर्यज्ञनीर्बृहस्पतिरुक्थामदानिशंसिषद्वि

श्वेदेवाःसूक्तवाचः पृथिविमातर्मामाहिꣳसीर्मधुमनिष्येमधुजनिष्येमधुवक्ष्यामिमधुवदिष्यामिमधुमतींदेवे
भ्योवाचमुद्यासꣳशुश्रूषेण्यांमनुष्येभ्यस्तंमादेवाअवंतुशोभायैपितरोनुमदंतु ॥ ॐ ꣳशांतिःशांतिःशां
तिः ॥ हरिःॐ म् ॥ नमस्तेरुद्रमन्यवउतोतइषवेनमः ॥ नमस्तेअस्तुधन्वनेबाहुभ्यामुततेनमः ॥ यात
इषुःशिवतमाशिवंबभूवतेधनुः ॥ शिवाशरव्यायातवतयानोरुद्रमृडय ॥ यातेरुद्राशिवातनूरघोरापापका
शिनी ॥ तयानःस्तनुवाशंतमयागिरिशंताभिचाकशीहि ॥ यामिषुंगिरिशंतहस्तेबिभर्ष्यस्तवे ॥ शिवां
गिरित्रतांकुरुमाहिꣳसीःपुरुषंजगत् ॥ शिवेनवचसात्वागिरिशाच्छावदामसि ॥ यथानःसर्वमिज्जग
दयक्ष्मꣳसुमनाअसत् ॥ अध्यवोचदधिवक्ताप्रथमोदैव्योभिषक् ॥ अहींꣳश्चसर्वाञ्जंभयन्त्सर्वाश्चयातु
धान्यः ॥ असौयस्ताम्रोअरुणउतबभ्रुःसुमंगलः ॥ येचेमाꣳरुद्राअभितोदिक्षुश्रिताःसहस्रशोवैषाꣳहेड
ईमहे ॥ असौयोवसर्पतिनीलग्रीवोविलोहितः ॥ उतैनंगोपाअदृशन्नदृशन्नुदहार्यः ॥ उतैनंविश्वाभूता
निसदृष्टोमृडयातिनः ॥ नमोअस्तुनीलग्रीवायसहस्राक्षायमीढुषे ॥ अथोयेअस्यसत्वानोहंतेभ्योकरंन
मः ॥ प्रमुंचधन्वनस्त्वमुभयोरार्त्नियोर्ज्याम् ॥ याश्चतेहस्तइषवःपराताभगवोवप ॥ अवतत्यधनुस्त्वꣳस

हस्राक्षशतेषुधे ॥ नीशीर्यशल्यानांमुखांशिवोनःसुमनाभव ॥ विज्यंधनुःकपर्दिनोविशल्योबाणवाँउ
त ॥ अनेशन्नस्येषवआभुरस्यनिषंगथिः ॥ यातेहेतिर्मीढुष्टमहस्तेबभूवतेधनुः ॥ तयास्मान्वि
श्वतस्त्वमयक्ष्मयापरिभ्भुज ॥ नमस्तेअस्त्वायुधायानाततायधृष्णवे ॥ उभाभ्यामुततेनमोबाहुभ्यांतव
धन्वने ॥ परितेधन्वनोहेतिरस्मान्वृणक्तुविश्वतः ॥ अथोयइषुधिस्तवारेअस्मन्निधेहितं ॥ १ ॥ नमो
हिरण्यबाहवेसेनान्येदिशांचपतयेनमोनमोवृक्षेभ्योहरिकेशेभ्यःपशूनांपतयेनमोनमःसस्पिंजरायत्विषीमते
पथीनांपतयेनमोनमोबभ्लुशायविव्याधिनेन्नानांपतयेनमोनमोहरिकेशायोपवीतिनेपुष्टानांपतयेनमोनमो
भवस्यहेत्यैजगतांपतयेनमोनमोरुद्रायाततायिनेक्षेत्राणांपतयेनमोनमः सूतायाहंत्यायवनानांपतयेनमोन
मोरोहितायस्थपतयेवृक्षाणांपतयेनमोनमोमंत्रिणेवाणिजायकक्षाणांपतयेनमोनमोभुवंतयेवारिवस्कृतायौ
षधीनांपतयेनमोनमउच्चैर्घोषायाक्रंदयतेपत्तीनांपतयेनमोनमःकृत्स्नवीतायधावतेसत्वनांपतयेनमः ॥
॥ २ ॥ नमःसहमानायनिव्याधिनआव्याधिनीनांपतयेनमोनमः ककुभायनिषंगिणेस्तेनानांपतयेनमोन
मोनिषंगिणइषुधिमतेतस्कराणांपतयेनमोनमोवंचतेपरिवंचतेस्तायूनांपतयेनमोनमोनिचेरवेपरिचरायार

ण्यानांपतयेनमोनमः सृकाविभ्योजिघां ७ सद्भ्योमुष्णतांपतयेनमोनमोसिमद्भ्योनक्तंचरद्भ्यःप्रकृंता
नांपतये नमो नम उष्णीषिणे गिरिचरायकुलुंचानांपतयेनमोनमइषुमद्भ्योधन्वाविभ्यश्चवोनमोनम आत
न्वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यश्चवोनमोनमआयच्छद्भ्योविसृजद्भ्यश्चवोनमोनमोस्यद्भ्योविध्यद्भ्यश्चवोनमो
नमआसीनेभ्यःशयानेभ्यश्चवोनमोनमः स्वपद्भ्योजाग्रद्भ्यश्चवोनमोनमस्तिष्ठद्भ्योधावद्भ्यश्चवोनमो
नमः सभाभ्यः सभापतिभ्यश्चवोनमोनमोअश्वेभ्योश्वपतिभ्यश्चवोनमः ॥ ३ ॥ नमआव्याधिनीभ्योवि
विध्यंतीभ्यश्चवोनमोनमउगणाभ्यस्तृ ७ हतीभ्यश्चवोनमोनमोगृत्सेभ्योगृत्सपतिभ्यश्चवोनमोनमोव्रातेभ्यो
व्रातपतिभ्यश्चवोनमोनमोगणेभ्योगणपतिभ्यश्चवोनमोनमोविरूपेभ्योविश्वरूपेभ्यश्चवोनमोनमोमहद्
भ्यःक्षुल्लकेभ्यश्चवोनमोनमोरथिभ्योरथेभ्यश्चवोनमोनमोरथेभ्योरथपतिभ्यश्चवोनमोनमःसेनाभ्यःसेनानिभ्य
श्चवोनमोनमः क्षतृभ्यः संगृहीतृभ्यश्चवोनमोनमस्तक्षभ्योरथकारेभ्यश्चवोनमोनमः कुलालेभ्यः कर्मारेभ्य
श्चवोनमोनमः पुंजिष्टेभ्योनिषादेभ्यश्चवोनमोनमइषुकृद्भ्योधन्वकृद्भ्यश्चवोनमोनमोमृगयुभ्यश्वनिभ्य
श्चवोनमोनमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्चवोनमः ॥ ४ ॥ नमोभवायचरुद्रायचनमः शर्वायचपशुपतयेचनमो

नीलग्रीवायचशितिकंठायचनमः कपर्दिनेचव्युप्तकेशायचनमः सहस्राक्षायचशतधन्वनेचनमोगिरिशा
यचशिपिविष्टायचनमोमीढुष्टमायचेषुमतेचनमोह्रस्वायचवामनायचनमोबृहतेचवर्षीयसेचनमोवृद्धाय
चसंवृध्वनेचनमोअग्रियायचप्रथमायचनमआशवेचाजिरायचनमःशीघ्रियायचशीभ्यायचनमऊर्म्यायचा
वस्वन्यायचनमः स्रोतस्यायचद्वीप्यायच ॥ ५ ॥ नमोज्येष्ठायचकनिष्ठायचनमः पूर्वजायचापरजायचन
मोमध्यमायचापगल्भायचनमोजघन्यायचबुध्नियायचनमः सोभ्यायचप्रतिसर्यायचनमोयाम्यायचक्षेम्या
यचनमउर्वर्यायचखल्यायचनमःश्लोक्यायचावसान्यायचनमोवन्यायचकक्ष्यायचनमःश्रवायचप्रतिश्रवा
यचनमआशुषेणायचाशुरथायचनम ःशूरायचावभिंदतेचनमोवर्मिणेचवरूथिनेचनमोबिल्मिनेचकवचि
नेचनमःश्रुतायचश्रुतसेनायच ॥ ६ ॥ नमोदुंदुभ्यायचाहनन्यायचनमोधृष्णवेचप्रमृशायचनमोदूतायचप्र
हितायचनमोनिषंगिणेचेषुधिमतेचनमःस्तीक्ष्णेषवेचायुधिनेचनमःस्वायुधायचसुधन्वनेचनमः स्रुत्याय
चपथ्यायचनमःकाट्यायचनीप्यायचनमःसूद्यायचसरस्यायचनमोनाद्यायचवैशंतायचनमः कूप्यायचाव
ट्यायचनमोवर्ष्यायचावर्ष्यायचनमोमेघ्यायचाविद्युत्यायचनमईध्रियायचातप्यायचनमोवात्यायचरेष्मि

य्यचनमोवास्तव्यायचवास्तुपायच ॥ ७ ॥ नमःसोमायचरुद्रायचनमःस्ताम्रायचारुणायचनमःशंगाय
चपशुपतयेचनमउग्रायचभीमायचनमोअग्रेवधायचदूरेवधायचनमोहंत्रेचहनीयसेचनमोवृक्षेभ्योहरिके
शेभ्योनमः स्तारायनमः शंभवेचमयोभवेचनमः शंकरायचमयस्करायचनमःशिवायचशिवतरायचनमः
स्तीर्थ्यायचकूल्यायचनमःपार्यायचावार्यायचनमःप्रतरणायचोत्तरणायचनमआतार्यायचालाद्यायचनमः
शष्प्यायचफेन्यायचनमःसिकत्यायचप्रवाह्यायच ॥ ८ ॥ नमइरिण्यायचप्रपथ्यायचनमःकिंशिलाय
चक्षयणायचनमःकपर्दिनेचपुलस्तयेचनमोगोष्ठ्यायचगृह्यायचनमःस्तल्प्यायचगेह्यायचनमःका
ट्यायचगव्हरेष्ठायचनमोह्रदय्यायचनिवेष्प्यायचनमःपांसव्यायचरजस्यायचनमःशुष्क्यायचहरि
त्यायचनमोलोप्यायचोलप्यायचनमऊर्व्यायचसूर्म्यायचनमः पर्ण्यायचपर्णशद्यायचनमोपगुरमाणायचा
भिघ्नतेचनमआखिदतेचप्रखिदतेचनमोवःकिरिकेभ्योदेवानांहृदयेभ्योनमोविक्षीणकेभ्योनमोविचि
न्वत्केभ्योनमआनिर्हतेभ्योनमआमीवत्केभ्यः ॥ ९ ॥ द्रापेअंधसस्पतेदरिद्रंनीललोहित ॥ एषांपुरुषा
णामेषांपशूनांमाभेर्मारोमोएषांकिंचनाममत ॥ यातेरुद्रशिवातनूशिवाविश्वाहभेषजी ॥ शिवारुद्रस्यभे

षजीतयानोमृडजीवसे ॥ इमा २ रुद्रायतवसेकपर्दिनेक्षयद्वीरायप्रभरामहेमतिं ॥ यथानःशमसद्विपदेच
तुष्पदेविश्वंपुष्टंग्रामेअस्मिन्ननातुरं ॥ मृडानोरुद्रोतनोमयस्कृधिक्षयद्वीरायनमसाविधेमते ॥ यच्छंचयो
श्चमनुरायजेपितातदश्यामतवरुद्रप्रणीतौ ॥ मानोमहांतमुतमानोअर्भकंमानउक्षंतमुतमानउक्षितं ॥ मा
नोवधीःपितरंमोतमातरंप्रियामानस्तनुवोरुद्ररीरिषः ॥ मानस्तोकेतनयेमानआयुषिमानोगोषुमानोअश्वे
षुरीरिषः ॥ वीरान्मानोरुद्रभामितोवधीर्हविष्मंतोनमसाविधेमते ॥ आरात्तेगोघ्नउतपूरुषघ्नेक्षयद्वीरायसु
म्नमस्मेतेअस्तु ॥ रक्षाचनोअधिचदेवब्रूह्यधाचनःशर्मयच्छद्विबर्हाः ॥ स्तुहिश्रुतंगर्तसदंयुवानंमृगन्न
भीममुपहत्नुमुग्रं ॥ मृडाजरित्रेरुद्रस्तवानोअन्यंतेअस्मन्निवपंतुसेनाः ॥ परिणोरुद्रस्यहेतिर्वृणक्तुपरि
त्वेषस्यदुर्मतिरघायोः ॥ अवस्थिरामघवद्भ्यस्तनुष्वमीढ्वस्तोकायतनयायमृडय ॥ मीढुष्टमशिवतमशि
वोनःसुमनाभव ॥ परमेवृक्षआयुधंनिधायकृत्तिंवसानआचरपिनाकंबिभ्रदागहि ॥ विकिरिदविलोहि
तनमस्तेअस्तुभगवः ॥ यास्तेसहस्रं २ हेतयोन्यमस्मन्निवपंतुताः ॥ सहस्राणिसहस्रधाबाहुवोस्तवहेत

यः ॥ तासामीशानोभगवःपराचीनामुखाकृधि ॥ १० ॥ सहस्राणिसहस्रशोयेरुद्राअधिभूम्यां ॥ ते
षाᳬंसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ अस्मिन्महत्यर्णवेंतरिक्षेभवाअधि ॥ नीलग्रीवाःशितिकंठाःशर्वा
अधःक्षमाचराः ॥ नीलग्रीवाःशितिकंठादिवᳬंरुद्राउपश्रिताः ॥ येवृक्षेषुसस्पिंजरानीलग्रीवाविलोहि
ताः ॥ येभूतानामधिपतयोविशिखासःकपर्दिनः ॥ येअन्नेषुविविध्यंतिपात्रेषुपिबतोजनान् ॥ येपथांप
थिरक्षयऐलबृदायव्युधः ॥ येतीर्थानिप्रचरंतिसृकावंतोनिषंगिणः ॥ यएतावंतश्चभूयाᳬंसश्चदिशोरुद्रा
वितस्थिरे ॥ तेषाᳬंसहस्रयोजनेवधन्वानितन्मसि ॥ नमोरुद्रेभ्योयेपृथिव्यांयेंतरिक्षेयेदिवियेषामन्नंवातो
वर्षमिषवस्तेभ्योदशप्राचीर्दशदक्षिणादशप्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्योनमस्तेनोमृडयंतुतेयंद्विष्मो
यश्चनोद्वेष्टितंवोजंभेदधामि ॥ ११ ॥ ॐ अग्नाविष्णूसजोषसेमावर्धंतुवांगिरः ॥ द्युम्नैर्वाजेभिरागा
तं ॥ वाजश्चमेप्रसवश्चमेप्रयतिश्चमेप्रसितिश्चमेधीतिश्चमेक्रतुश्चमेस्वरश्चमेश्लोकश्चमेश्रावश्चमेश्रुतिश्चमे
ज्योतिश्चमेसुवश्चमेप्राणश्चमेपानश्चमेव्यानश्चमेसुश्चमेचित्तंचमआधीतंचमेवाक्चमेमनश्चमेचक्षुश्चमेश्रोत्रं
चमेदक्षश्चमेबलंचमओजश्चमेसहश्चमआयुश्चमेजराचमआत्माचमेतनूश्चमेशर्मचमेवर्मचमेंगानिचमे

स्थानिचमेपरूंषिचमेशरीराणिचमे ॥ १ ॥ ज्यैष्ठ्यंचमआधिपत्यंचमेमन्युश्चमेभामश्चमेमश्चमेंभश्च
मेजेमाचमेमहिमाचमेवरिमाचमेप्रथिमाचमेवर्ष्माचमेद्राघुयाचमेवृद्धंचमेवृद्धिश्चमेसत्यंचमेश्रद्धाचमेज
गच्चमेधनंचमेवशश्चमेत्विषिश्चमेक्रीडाचमेमोदश्चमेजातंचमेजनिष्यमाणंचमेसूक्तंचमेसुकृतंचमेवित्तंच
मेवेद्यंचमेभूतंचमेभविष्यच्चमेसुगंचमेसुपथंचमऋद्धंचमऋद्धिश्चमेक्लृप्तंचमेक्लृप्तिश्चमेमतिश्चमेसुमतिश्च
मे ॥ २ ॥ शंचमेमयश्चमेप्रियंचमेनुकामश्चमेकामश्चमेसौमनसश्चमेभद्रंचमेश्रेयश्चमेवस्यश्चमेयश
श्चमेभगश्चमेद्रविणंचमेयंताचमेधर्ताचमेक्षेमश्चमेधृतिश्चमेविश्वंचमेमहश्चमेसंविच्चमेज्ञात्रंचमेसूश्च
मेप्रसूश्चमेसीरंचमेलयश्चमऋतंचमेमृतंचमेयक्ष्मंचमेनामयच्चमेजीवातुश्चमेदीर्घायुत्वंचमेनमित्रंचमे
भयंचमेसुगंचमेशयनंचमेसूषाचमेसुदिनंचमे ॥ ३ ॥ ऊर्क्चमेसूनृताचमेपयश्चमेरसश्चमेघृतंचमेम
धुचमेसग्धिश्चमेसपीतिश्चमेकृषिश्चमेवृष्टिश्चमेजैत्रंचमऔद्भिद्यंचमेरयिश्चमेरायश्चमेपुष्टंचमेपुष्टि
श्चमेविभुचमेप्रभुचमेबहुचमेभूयश्चमेपूर्णंचमेपूर्णतरंचमेक्षितिश्चमेकूयवाश्चमेन्नंचमेक्षुच्चमेव्रीहयश्च
मेयवाश्चमेमाषाश्चमेतिलाश्चमेमुद्गाश्चमेखल्वाश्चमेगोधूमाश्चमेमसुराश्चमेप्रियंगवश्चमेणवश्चमे

श्यामाकाश्चमेनीवाराश्चमे ॥ ४ ॥ अश्माचमेमृत्तिकाचमेगिरयश्चमेपर्वताश्चमेसिकताश्चमेवनस्प
तयश्चमेहिरण्यंचमेयश्चमेसीसंचमेत्रपुश्चमेश्यामंचमेलोहंचमेग्निश्चमआपश्चमेवीरुधश्चमओषधय
श्चमेकृष्टपच्यंचमेकृष्टपच्यंचमेग्राम्याश्चमेपशवआरण्याश्चयज्ञेनकल्पंतांवित्तंचमेवित्तिश्चमेभूतंचमे
भूतिश्चमेवसुचमेवसतिश्चमेकर्मचमेशक्तिश्चमेर्थश्चमएमश्चमइतिश्चमेगतिश्चमे ॥ ५ ॥ अग्नि
श्चमइंद्रश्चमेसोमश्चमइंद्रश्चमेसविताचमइंद्रश्चमेसरस्वतीचमइंद्रश्चमेपूषाचमइंद्रश्चमेबृहस्पति
श्चमइंद्रश्चमेमित्रश्चमइंद्रश्चमेवरुणश्चमइंद्रश्चमेत्वष्टाचमइंद्रश्चमेधाताचमइंद्रश्चमेविष्णुश्चमइंद्र
श्चमेश्विनौचमइंद्रश्चमेमरुतश्चमइंद्रश्चमेविश्वेचमेदेवाइंद्रश्चमेपृथिवीचमइंद्रश्चमेंतरिक्षंचमइंद्रश्च
मेद्यौश्चमइंद्रश्चमेदिशश्चमइंद्रश्चमेमूर्धाचमइंद्रश्चमेप्रजापतिश्चमइंद्रश्चमे ॥ ६ ॥ अꣳशुश्चमेर
श्मिश्चमेदाभ्यश्चमेधिपतिश्चमउपाꣳशुश्चमेंतर्यामश्चमऐंद्रवायवश्चमेमैत्रावरुणश्चमआश्विनश्चमेप्र
तिप्रस्थानश्चमेशुक्रश्चमेमंथीचमआग्रयणश्चमेवैश्वदेवश्चमेध्रुवश्चमेवैश्वानरश्चमऋतुग्रहाश्चमेति
ग्राह्याश्चमऐंद्राग्नश्चमेवैश्वदेवश्चमेमरुत्वतीयाश्चमेमाहेंद्रश्चमआदित्यश्चमेसावित्रश्चमेसारस्वतश्च

मेपोषणश्चमेपात्नीवतश्चमेहारियोजनश्चमे ॥ ७ ॥ इध्मश्चमेबर्हिश्चमेवेदिश्चमेधिष्णियाश्चमेस्रुचः
श्चमेचमसाश्चमेग्रावाणश्चमेस्वरवश्चमउपरवाश्चमेधिषवणेचमेद्रोणकलशश्चमेवायव्यानिचमेपूतभृच्चम
आधवनीयश्चमआग्नीध्रंचमेहविर्धानंचमेगृहाश्चमेसदश्चमेपुरोडाशाश्चमेपचताश्चमेवभृथश्चमेस्वगाकार
श्चमे ॥ ८ ॥ अग्निश्चमेघर्मश्चमेर्कश्चमेसूर्यश्चमेप्राणश्चमेश्वमेधश्चमेपृथिवीचमेदितिश्चमेदितिश्चमेद्योश्चमे
शक्वरीरंगुलयोदिशश्चमेयज्ञेनकल्पंतामृक्चमेसामचमेस्तोमश्चमेयजुश्चमेदीक्षाचमेतपश्चमऋतुश्चमेव्रतं
चमेहोरात्रयोर्वृष्ट्याबृहद्रथंतरेचमेयज्ञेनकल्पेतां ॥ ९ ॥ गर्भाश्चमेवत्साश्चमेत्र्यविश्चमेत्र्यवीचमेदि
त्यवाट्चमेदित्यौहीचमेपंचाविश्चमेपंचावीचमेत्रिवत्सश्चमेत्रिवत्साचमेतुर्यवाट्चमेतुर्यौहीचमेपष्ठवाट्
चमेपष्ठौहीचमउक्षाचमेवशाचमऋषभश्चमेवेहच्चमेनड्वांचमेधेनुश्चमआयुर्यज्ञेनकल्पतांप्राणोयज्ञेनक
ल्पतामपानोयज्ञेनकल्पतांव्यानोयज्ञेनकल्पतांचक्षुर्यज्ञेनकल्पतां श्रोत्रंयज्ञेनकल्पतांमनोयज्ञेनकल्पतांवा
ग्यज्ञेनकल्पतामात्मायज्ञेनकल्पतांयज्ञोयज्ञेनकल्पतां ॥ १० ॥ एकाचमेतिस्रश्चमेपंचचमेसप्तचमेन
वचमएकादशचमेत्रयोदशचमेपंचदशचमेसप्तदशचमेनवदशचमएकविंशतिश्चमेत्रयोविंशतिश्चमेपं
चविंशतिश्चमेसप्तविंशतिश्चमेनवविंशतिश्चमएकत्रिंशच्चमेत्रयस्त्रिंशच्चमेचतस्रश्चमेष्टौचमेद्वादश ॥५५॥

च्मेषोडशाचमेविꣳशतिश्चमेचतुर्विꣳशतिश्चमेष्टाविꣳशतिश्चमेद्वात्रिꣳशच्चमेषट्त्रिꣳशच्चमेचत्वारिꣳशच्च मेचतुश्चत्वारिꣳशच्चमेष्टाचत्वारिꣳशच्चमेवाजश्चप्रसवश्चापिजश्चक्रतुश्चसुवश्चमूर्धाचव्यश्नियश्चांत्यायनश्चां त्यश्चभौवनश्चभुवनश्चाधिपतिश्च ॥ ११ ॥ इडादेवहूर्मनु० ॥ ॐ शांतिः शांतिः शांतिःइति रुद्रः समाप्तः

॥ २१ ॥ ॥ अथ महिम्न प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ पुष्पदंतउवाच ॥ महिम्नःपारंतेपरमविदुषोयद्यसदृशीस्तुतिर्ब्रह्मादीनामपित दवसन्नास्त्वयिगिरः ॥ अथावाच्यःसर्वःस्वमतिपरिणामावधिगृणन्ममाप्येषस्तोत्रेहरनिरपवादःपरिकरः ॥ १ ॥ अतीतःपंथानंतवचमहिमावाङ्मनसयोरतद्व्यावृत्त्यायंचकितमभिधत्तेश्रुतिरपि ॥ सकस्यस्तो तव्यःकतिविधगुणःकस्यविपयःपदेत्वर्वाचीनेपततिनमनःकस्यनवचः ॥ २ ॥ मधुस्फीतावाचःपरमममृ तंनिर्मितवतस्तवब्रह्मन्किंवागपिसुरगुरोर्विस्मयपदं ॥ ममत्वेतांवाणींगुणकथनपुण्येनभवतःपुनामीत्यर्थे स्मिन्पुरमथनबुद्धिर्व्यवसिता ॥ ३ ॥ तवैश्वर्यंयत्तज्जगदुदयरक्षाप्रलयकृत्त्रयीवस्तुव्यस्तंतिसृषुगुणभि न्नासुतनुषु ॥ अभव्यानामस्मिन्वरदरमणीयामरमणींविहंतुंव्याक्रोशींविदधतइहैकेजडधियः ॥ ४ ॥

किमीहः किंकायः सखलुकिमुपायस्त्रिभुवनंकिमाधारोधातासृजतिकिमुपादानइतिच ॥ अतर्क्यैश्वर्येत्व
य्यनवसरदुस्थोहतधियः कुतर्कोयंकांश्चिन्मुखरयतिमोहायजगतः ॥ ५ ॥ अजन्मानोलोकाः किमवयव
वंतोपिजगतामधिष्ठातारंकिंभवविधिरनादृत्यभवति ॥ अनीशोवाकुर्याद्भुवनजननेकः परिकरोयतोमं
दास्त्वांप्रत्यमरवरसंशेरतइमे ॥ ६ ॥ त्रयीसांख्यंयोगः पशुपतिमतंवैष्णवमितिप्रभिन्नेप्रस्थानेपरमिदम
दः पथ्यमितिच ॥ रुचीनांवैचित्र्यादृजुकुटिलनानापथजुषांनृणामेकोगम्यस्त्वमसिपयसामर्णवइव ॥
॥ ७ ॥ महोक्षः खट्वांगंपरशुरजिनंभस्मफणिनः कपालंचेतीयत्तववरदतंत्रोपकरणं ॥ सुरास्तांतामृद्धिं
दधतितुभवद्भ्रूप्रणिहितांनहिस्वात्मारामंविषयमृगतृष्णाभ्रमयति ॥ ८ ॥ ध्रुवंकश्चित्सर्वंसकलमपर
स्त्वध्रुवमिदंपरोध्रौव्याध्रौव्येजगतिगदतिव्यस्तविषये ॥ समस्तेप्येतस्मिन्पुरमथनतैर्विस्मितइवस्तुवंजि
ह्रेमित्वांनखलुननुधृष्टामुखरता ॥ ९ ॥ तवैश्वर्यंयत्नाद्यदुपरिविरिंचोहरिरधः परिच्छेत्तुंयातावनलमन
लस्कंधवपुषः ॥ ततोभक्तिश्रद्धाभरगुरुगृणद्भ्यांगिरिशयत्स्वयंतस्थेताभ्यांतवकिमनुवृत्तिर्नफलति ॥
॥ १० ॥ अयत्नादापाद्यत्रिभुवनमवैरव्यतिकरंदशास्योयद्बाहूनभृतरणकंडूपरवशान् ॥ शिरः पद्मश्रेणी
रचितचरणांभोरुहबलेः स्थिरायास्त्वद्भक्तेस्त्रिपुरहरविस्फूर्जितमिदं ॥ ११ ॥ अमुष्यत्वत्सेवासमधिग
तसारंभुजवनंबलात्कैलासेपित्वदधिवसतौविक्रमयतः ॥ अलभ्यापातालेऽप्यलसचलितांगुष्ठशिरसिप्र

तिष्ठात्वय्यासीत्ध्रुवमुपचितोमुह्यतिखलः ॥ १२ ॥ यद्द्धिंसुत्राम्णोवरदपरमोच्चैरपिसतीमधश्चक्रेबाणः
परिजनविधेयत्रिभुवनः ॥ नतच्चित्रंतस्मिन्वरिवसितरित्वच्चरणयोर्नकस्याप्युन्नत्यैभवतिशिरसस्त्वय्यव
नतिः ॥ १३ ॥ अकांडब्रह्मांडक्षयचकितदेवासुरकृपाविधेयस्यासीद्यस्त्रिनयनविषंसंहृतवतः ॥ सक
ल्माषःकंठेतवनकुरुतेनश्रियमहोविकारोपिश्लाघ्योभुवनभयभंगव्यसनिनः ॥ १४ ॥ असिद्धार्थानैव
क्वचिदपिसदेवासुरनरेनिवर्तंतेनित्यंजगतिजयिनोयस्यविशिखाः ॥ सपश्यन्नीशत्वामितरसुरसाधारणम
भूत्स्मरःस्मर्तव्यात्मानहिवशिषुपथ्यःपरिभवः ॥ १५ ॥ महीपादाघाताद्व्रजतिसहसासंशयपदंपदंवि
ष्णोर्भ्राम्यद्भुजपरिघरुग्णग्रहगणं ॥ मुहुर्द्यौर्दौस्थ्यंयात्यनिभृतजटाताडिततटाजगद्रक्षायैत्वंनटसिननु
वामैवविभुता ॥ १६ ॥ वियद्व्यापीतारागणगुणितफेनोद्गमरुचिःप्रवाहोवारांयःपृषतलघुदृष्टःशिरसि
ते ॥ जगद्द्वीपाकारंजलधिवलयंतेनकृतमित्यनेनैवोन्नेयंधृतमहिमदिव्यंतववपुः ॥ १७ ॥ रथःक्षोणी
यंताशतधृतिरगेंद्रोधनुरथोरथांगेचंद्रार्कौरथचरणपाणिःशरइति ॥ दिधक्षोस्तेकोयंत्रिपुरतृणमाडंबरवि
धिर्विधेयैःक्रीडंत्योनखलुपरतंत्राःप्रभुधियः ॥ १८ ॥ हरिस्तेसाहस्रंकमलबलिमाधायपदयोर्यदेकोने
तस्मिन्निजमुदहरंनेत्रकमलं ॥ गतोभक्त्युद्रेकःपरिणतिमसौचक्रवपुषात्रयाणांरक्षायैत्रिपुरहरजागर्ति
जगतां ॥ १९ ॥ क्रतौसुप्तेजाग्रत्वमसिफलयोगेक्रतुमतांक्वकर्मप्रध्वस्तंफलतिपुरुषाराधनमृते ॥ अ

तस्त्वांसंप्रेक्ष्यक्रतुषुफलदानप्रतिभुवंश्रुतौश्रद्धांबध्वादृढपरिकरःकर्मसुजनः ॥ २० ॥ क्रियादक्षोदक्षः
क्रतुपतिरधीशस्तनुभृतामृषीणामार्त्विज्यंशरणदसदस्याःसुरगणाः ॥ क्रतुभ्रेषस्त्वत्तःक्रतुफलविधानव्य
सनिनोध्रुवंकर्तुःश्रद्धाविधुरमभिचारायहिमखाः ॥ २१ ॥ प्रजानाथंनाथप्रसभमभिकंस्वांदुहितरंगतं
रोहिद्भूतांरिरमयिषुमृष्यस्यवपुषा ॥ धनुष्पाणेर्यातंदिवमपिसपत्राकृतममुंत्रसंतंतेद्यापित्यजतिनमृगव्या
धरभसः ॥ २२ ॥ स्वलावण्याशंसाधृतधनुषमन्हायतृणवत्पुरःप्लुष्टंदृष्ट्वापुरमथनपुष्पायुधमपि ॥ यदि
स्त्रैणंदेवीयमनिरतदेहार्धघटनादवैतित्वामद्धाबतवरदमुग्धायुवतयः ॥ २३ ॥ श्मशानेष्वाक्रीडास्मरहर
पिशाचाःसहचराश्चिताभस्मालेपःस्रगपिनृकरोटीपरिकरः ॥ अमंगल्यंशीलंतवभवतुनामैवमाखिलंत
थापिस्मर्तॄणांवरदपरमंमंगलमसि ॥ २४ ॥ मनःप्रत्यक्चित्तेसविधमवधायात्तमरुतःप्रहृष्यद्रोमाणः
प्रमदसलिलोत्संगितदृशः ॥ यदालोक्याल्हादंह्रदइवनिमज्यामृतमयेदधत्यंतस्तत्वंकिमपियमिनस्त
त्किलभवान् ॥ २५ ॥ त्वमर्कस्त्वंसोमस्त्वमसिपवनस्त्वंहुतवहस्त्वमापस्त्वंव्योमत्वमुधरणिरात्मात्वमि
तिच ॥ परिच्छिन्नामेवंत्वयिपरिणताबिभ्रतुगिरंनविद्मस्तत्तत्वंवयमिहतुयत्वंनभवसि ॥ २६ ॥ त्रयीं
तिस्रोवृत्तीस्त्रिभुवनमथोत्रीनपिसुरानकाराद्यैर्वर्णैस्त्रिभिरभिदधत्तीर्णविकृति ॥ तुरीयंतेधामध्वनिभिरवरुं
धानमणुभिःसमस्तंव्यस्तंत्वांशरणदगृणात्योमितिपदं ॥ २७ ॥ भवःशर्वोरुद्रःपशुपतिरथोग्रःसहमहां

स्तथाभीमेशानावितियदभिधानाष्टकमिदं ॥ अमुष्मिन्प्रत्येकंप्रविचरतिदेवश्रुतिरपिप्रियायास्मैधाम्नेप्र
णिहितनमस्योस्मिभवते ॥ २८ ॥ नमोनेदिष्ठायाप्रियदवदविष्ठायचनमोनमःक्षोदिष्ठायस्मरहरमहि
ष्ठायचनमः ॥ नमोवर्षिष्ठायत्रिनयनयविष्ठायचनमोनमःसर्वस्मैतेतदिदमितिशर्वायचनमः ॥ २९ ॥ ब
हलरजसेविश्वोत्पत्तौभवायनमोनमःप्रबलतमसेतत्संहारेहरायनमोनमः ॥ जनसुखकृतेसत्वोद्रिक्तौमृ
डायनमोनमःप्रमहसिपदेनिस्त्रैगुण्येशिवायनमोनमः ॥ ३० ॥ कृशपरिणतिचेतःक्लेशवश्यंक्वचेदंक्वचत
वगुणसीमोल्लंघिनीशश्वदृद्धिः ॥ इतिचकितममंदीकृत्यमांभक्तिराधाद्वरदचरणयोस्तेवाक्यपुष्पोपहारं ॥
॥ ३१ ॥ असितगिरिसमंस्यात्कज्जलंसिंधुपात्रेसुरतरुवरशाखालेखनीपत्रमुर्वी ॥ लिखतियदिगृही
त्वाशारदासर्वकालंतदपितवगुणानामीशपारंनयाति ॥ ३२ ॥ असुरसुरमुनींद्रैरर्चितस्येंदुमौलेर्ग्रथितगु
णमहिम्नोनिर्गुणस्येश्वरस्य ॥ सकलगुणवरिष्ठःपुष्पदंताभिधानोरुचिरमलघुवृत्तैःस्तोत्रमेतच्चकार ॥
॥ ३३ ॥ अहरहरनवद्यंधूर्जटेस्तोत्रमेतत्पठतिपरमभक्त्याशुद्धचित्तःपुमान्यः ॥ सभवतिशिवलोके
रुद्रतुल्यस्तथात्रप्रचुरतरधनायुःपुत्रवान्कीर्तिमांश्च ॥ ३४ ॥ महेशान्नापरोदेवोमहिम्नोनापरास्तुतिः ॥
अघोरान्नापरोमंत्रोनास्तितत्वंगुरोःपरं ॥ ३५ ॥ दीक्षादानंतपस्तीर्थंज्ञानंयागादिकाःक्रियाः ॥ महि
म्नस्तवपाठस्यकलांनार्हंतिषोडशीं ॥ ३६ ॥ कुसुमदशननामासर्वगंधर्वराजःशशिधरवरमौलेर्देवदे

बस्यदासः ॥ सगुरुनिजमाहिम्नोभ्रष्टएवास्यरोषःस्तवनमिदमकार्षीद्दिव्यदिव्यंमहिम्नः ॥ ३७ ॥ सुरवरमुनिपूज्यंस्वर्गमोक्षैकहेतुंपठतियदिमनुष्यःप्रांजलिर्नान्यचेताः ॥ व्रजतिशिवसमीपंकिन्नरैःस्तूयमानःस्तवनमिदममोघंपुष्पदंतप्रणीतं ॥ ३८ ॥ श्रीपुष्पदंतमुखपंकजनिर्मितेनस्तोत्रेणाकिल्बिषहरेणहरप्रियेण ॥ कंठस्थितेनपठितेनसमाहितेनसुप्रीणितोभवतिभूतपतिर्महेशः ॥ ३९ ॥ इत्येषावाङ्मयीपूजाश्रीमच्छंकरपादयोः ॥ अर्पितातेनमेदेवःप्रीयतांमेसदाशिवः ॥ ४० ॥ इतिश्रीपुष्पदंतविरचितंश्रीशिवमहिम्नाख्यस्तोत्रंसंपूर्णम् ॥ श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ अथसोपानपंचकप्रारंभः ॥ वेदोनित्यमधीयतांतदुदितंकर्मस्वनुष्ठीयतांतेनेशस्यविधीयतामपचितिःकाम्येमतिस्त्यज्यतां ॥ पापौघःपरिधूयतांभवसुखेदोषोनुसंधीयतामात्मेच्छाव्यवसीयतांनिजगृहात्तूर्णंविनिर्गम्यतां ॥ १ ॥ संगःसत्सुविधीयतांभगवतोभक्तिर्दृढाधीयतांशांत्यादिःपरिचीयतांदृढतरंकर्माशुसन्यस्यतां ॥ सद्विद्वानुपसर्पतामनुदिनंतत्पादुकेसेव्यतांब्रह्मैकाक्षरमर्थ्यतांश्रुतिशिरोवाक्यंसमाकर्ण्यतां ॥ २ ॥ वाक्यार्थश्चविचार्यतामुपनिषत्पक्षःसमाश्रीयतांदुस्तर्कात्सुविरम्यतांश्रुतिसमस्तर्कोनुसंधीयतां ॥ ब्रह्मास्मीतिविभाव्यतामहरहर्गर्वःपरित्यज्यतांदेहेहंमतिरुज्झ्यतांबुधजनैर्वा

द्वःसमुत्सृज्यतां ॥ ३ ॥ क्षुद्व्याधिश्चचिकित्स्यतांप्रतिदिनंभिक्षौषधंभुज्यतांस्वाद्वन्नंनतुयाच्यतांविधिव
शात्प्राप्तेनसंतुष्यतां ॥ औदासीन्यमभीप्सतांजनकृपानैष्ठुर्यमुत्सृज्यतांशीतोष्णादिविसह्यतांनतुवृथावा
क्यंसमुच्चार्यतां ॥ ४ ॥ एकांतेसुखमास्यतांपरतरेचेतःसमाधीयतांपूर्णात्मासुसमीक्ष्यतांजगदिदंसंबाधि
तंदृश्यतां ॥ प्राक्कर्मप्रविलाप्यतांचितिबलान्नाप्युत्तरैःश्लिष्यतांप्रारब्धंत्विहभुज्यतामथपरब्रह्मात्मनास्थीय
तां ॥ ५ ॥ ॥ इतिश्रीशंकराचार्यविरचितंसोपानपंचकंसंपूर्णम् ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ अथशिवरक्षाप्रारंभः ॥ अस्यश्रीशिवरक्षास्तोत्रमंत्रस्य ॥ याज्ञवल्क्यऋषिः ॥
श्रीसदाशिवोदेवता ॥ अनुष्टुप्छंदः ॥ श्रीसदाशिवप्रीत्यर्थंशिवरक्षास्तोत्रजपेविनियोगः ॥ चरितंदे
वदेवस्यमहादेवस्यपावनं ॥ अपारंपरमोदारंचतुर्वर्गस्यसाधनं ॥ १ ॥ गौरीविनायकोपेतांशिवरक्षांप
ठेन्नरः ॥ गंगाधरःशिरःपातुभालमर्धेंदुशेखरः ॥ २ ॥ नयनेमदनध्वंसीकर्णौसर्पविभूषणः ॥ घ्राणंपा
तुपुरारातिर्मुखंपातुजगत्पिता ॥ ३ ॥ जिव्हांवागीश्वरःपातुकंधरांशितिकंधरः ॥ श्रीकंठःपातुमेकंठं
स्कंधौविश्वधुरंधरः ॥ ४ ॥ भुजौभूभारसंहर्ताकरौपातुपिनाकधृक् ॥ हृदयंशंकरःपातुजठरंगिरिजाप
तिः ॥ ५ ॥ नाभिंमृत्युंजयःपातुकटिंव्याघ्राजिनांबरः ॥ सक्थिनीपातुदीनार्तशरणागतवत्सलः ॥

॥ ६ ॥ ऊरूमहेश्वरःपातुजानुनीजगदीश्वरः ॥ जंघेपातुजगत्कर्तागुल्फौपातुगणाधिपः ॥ ७ ॥ च
रणौकरुणासिंधुःसर्वांगानिसदाशिवः ॥ एतांशिवबलोपेतांरक्षांयःसुकृतीपठेत् ॥ ८ ॥ सभुत्कासक
लान्कामान्शिवसायुज्यमाप्नुयात् ॥ ग्रहभूतपिशाचाद्यास्त्रैलोक्येविचरंतिये ॥ ९ ॥ दूरादाशुपलायंते
शिवनामाभिरक्षया ॥ अभयंकरनामेदंकवचंपार्वतीपतेः ॥ १० ॥ भक्त्याविभर्तियःकंठेतस्यवश्यंज
गत्त्रयं ॥ इमांनारायणःस्वप्नेशिवरक्षांयथादिशत् ॥ ११ ॥ प्रातरुत्थाययोगींद्रोयाज्ञवल्क्यस्तथालिख
त् ॥ १२ ॥ ॥ इतिश्रीयाज्ञवल्क्यप्रोक्तंशिवरक्षास्तोत्रंसंपूर्णं ॥ श्रीसांत्रप्रसंन्न ॥ महिम्न ॥ सोपा
नपंचक ॥ शिवरक्षा ॥ ॥ इति महिम्नः समाप्तः ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

॥ ३० ॥ ॥ अथ पवमान पंचसूक्त प्रारंभः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ यस्यवाक्यंसऋषिर्यातेनोच्यतेसादेवतायदक्षरपरिमाणंतत्छंदःश्रीपरमेश्वरप्री
त्यर्थं पौरुषंपावमानंचनतमंहोइतीतिच ॥ अस्यवामीयसूक्तंचपंचसूक्तान्यनुक्रमात् ॥ एतत्पंचसूक्तप
ठनंकरिष्ये ॥ हरिः ॐम् ॥ सहस्रशीर्षापुरुषःसहस्राक्षःसहस्रपात् ॥ सभूमिंविश्वतोवृत्वात्यतिष्ठद

शंगुलं ॥ पुरुषएवेदंसर्वंयद्भूतंयच्चभव्यं ॥ उतामृतत्वस्येशानोयदन्नेनातिरोहति ॥ एतावानस्यमहिमा
तोज्यायांश्चपूरुषः ॥ पादोस्यविश्वाभूतानित्रिपादस्यामृतंदिवि ॥ त्रिपादूर्ध्वऽउदैत्पुरुषःपादोस्येहाभ
वत्पुनः ॥ ततोविष्वङ्व्यक्रामत्साशनानशनेअभि ॥ तस्माद्विराळजायतविराजोअधिपूरुषः ॥ सजा
तोअत्यरिच्यतपश्चाद्भूमिमथोपुरः ॥ १ ॥ यत्पुरुषेणहविषादेवायज्ञमतन्वत ॥ वसंतोअस्यासीदाज्यं
ग्रीष्मइध्मःशरद्धविः ॥ तंयज्ञंबर्हिषिप्रौक्षन्पुरुषंजातमग्रतः ॥ तेनदेवाअयजंतसाध्याऋषयश्चये ॥ त
स्माद्यज्ञात्सर्वहुतःसंभृतंपृषदाज्यं ॥ पशूंतांश्चक्रेवायव्यानारण्यान्ग्राम्याश्चये ॥ तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतऋ
चःसामानिजज्ञिरे ॥ छंदांसिजज्ञिरेतस्माद्यजुस्तस्मादजायत ॥ तस्मादश्वाअजायंतयेकेचोभयादतः ॥
गावोहजज्ञिरेतस्मात्तस्माज्जाताऽअजावयः ॥ २ ॥ यत्पुरुषंव्यदधुःकतिधाव्यकल्पयन् ॥ मुखंकिमं
स्यकौबाहूकाऊरूपादाउच्येते ॥ ब्राह्मणोस्यमुखमासीद्बाहूराजन्यःकृतः ॥ ऊरूतदस्ययद्वैश्यःपद्भ्यांश
द्रोअजायत ॥ चंद्रमामनसोजातश्चक्षोः सूर्योअजायत ॥ मुखादिंद्रश्चाग्निश्चप्राणाद्वायुरजायत ॥ ना
भ्याऽआसीदंतरिक्षंशीर्ष्णोद्यौःसमवर्तत ॥ पद्भ्यांभूमिर्दिशःश्रोत्रात्तथालोकांअकल्पयन् ॥ समास्यास

न्परिधयास्त्रिःसप्तसमिधःकृताः ॥ देवायद्यज्ञंतन्वानाअबध्नन्पुरुषंपशुं ॥ यज्ञेनयज्ञमयजंतदेवास्तानिध
र्माणिप्रथमान्यासन् ॥ तेहनाकंमहिमानःसचंतयत्रपूर्वेसाध्याःसंतिदेवाः ॥ ३ ॥ इतिपुरुषसूक्तंसंपूर्णं
॥ श्रीसरस्वत्यैनमः ॥ श्रीगुरुभ्योनमः ॥ हरिः ॐम् ॥ स्वादिष्ठयामदिष्ठयापवस्वसोमधारया ॥ इंद्रा
यपातवेसुतः ॥ रक्षोहाविश्वचर्षणिरभियोनिमयोहतं ॥ द्रुणासधस्थमासदत् ॥ वरिवोधातमोभवमंहि
ष्ठोवृत्रहन्तमः ॥ पर्षिराधोमघोनां ॥ अभ्यर्षमहानांदेवानांवीतिमंधसा ॥ अभिवाजमुतश्रवः ॥ त्वाम
च्छाचरामसितादिदर्थंदिवेदिवे ॥ इंदोत्वेनऽआशसः ॥ १ ॥ पुनातितेपरिस्रुतंसोमंसूर्यस्यदुहिता ॥ वा
रेणशश्वतातना ॥ तमीमण्वीःसमर्यऽआगृभ्णंतियोषणोदश ॥ स्वसारःपार्येदिवि ॥ तमींहिन्वंत्यग्रुवो
धमंतिबाकुरंदृतिं ॥ त्रिधातुवारणंमधु ॥ अभी ममघ्न्याऽउतश्रीणंतिधेनवःशिशुं ॥ सोममिंद्रायपात
वे ॥ अस्येदिंद्रोमदेष्वाविश्वावृत्राणिजिघ्नते ॥ शूरोमघाचमंहते ॥ २ ॥ पवस्वदेववीरतिपवित्रंसोमरं
ह्या ॥ इंद्रमिंदोवृषाविश ॥ आवच्यस्वमहिप्सरोवृषेंदोद्युम्नवत्तमः ॥ आयोनिंधर्णसिःसदः ॥ अधुक्षत
प्रियंमधुधारासुतस्यवेधसः ॥ अपोवसिष्ठसुक्रतुः ॥ महांतंत्वामहीरन्वापोऽअर्षंतिसिंधवः ॥ यद्गोभिर्वा

सृयिष्यसे ॥ समुद्रोऽअप्सुमामृजेविष्टंभोधरुणोदिवः ॥ सोमःपवित्रेऽअस्मयुः ॥ ३ ॥ अचिक्रदद्वृ
षाहरिर्महान्मित्रोनदर्शतः ॥ संसूर्येणरोचते ॥ गिरस्तऽइंदऽओजसामर्मृज्यंतेऽअपस्युवः ॥ याभिर्मदा
यशुंभसे ॥ तंत्वामदायघृष्वयऽउलोककृत्नुमीमहे ॥ तवप्रशस्तयोमहीः ॥ अस्मभ्यमिंदविंद्रयुर्मध्वः
पवस्वधारया ॥ पर्जन्योवृष्टिमाँइव ॥ गोषाऽइंदोनृषाऽअस्यश्वसावाजसाउत ॥ आत्मायज्ञस्यपूर्व्यः
॥ ४ ॥ एषदेवोऽअमर्त्यःपर्णवीरिवदीयति ॥ अभिद्रोणान्यासदं ॥ एषदेवोविपाकृतोतिह्वरांसिधाव
ति ॥ पवमानोऽअदाभ्यः ॥ एषदेवोविपन्युभिःपवमानऽऋतायुभिः ॥ हरिर्वाजायमृज्यते ॥ एषवि
श्वानिवार्याशूरोयन्निवसत्वभिः ॥ पवमानःसिषासति ॥ एषदेवोरथर्यतिपवमानोदशस्यति ॥ आवि
ष्कृणोतिवग्वनुं ॥ ५ ॥ एषविप्रैरभिष्टुतोपोदेवोविगाहते ॥ दधद्रत्नानिदाशुषे ॥ एषदिवंविधावतितिि
रोरजांसिधारया ॥ पवमानःकनिक्रदत् ॥ एषदिवंव्यासरत्तिरोरजांस्यस्पृतः ॥ पवमानःस्वध्वरः ॥ ए
षप्रत्नेनजन्मनादेवोदेवेभ्यःसुतः ॥ हरिःपवित्रेऽअर्षति ॥ एषउस्यपुरुव्रतोजज्ञानोजनयन्निषः ॥ धा
रयापवतेसुतः ॥ ६ ॥ सनाचसोमजेषिचपवमानमहिश्रवः ॥ अथानोवस्यसस्कृधि ॥ सनाज्योतिः

सनास्व विश्वाचसोमसोभगा ॥ अथानोवस्यसस्कृधि ॥ सनादक्षमुतक्रतुमपसोममृधोजहि ॥ अथा
नोवस्यसस्कृधि ॥ पवीतारःपुनीतनसोममिंद्रायपातवे ॥ अथानोवस्यसस्कृधि ॥ त्वंसूर्येनऽआभजत
वक्रत्वातवोतिभिः ॥ अथानोवस्यसस्कृधि ॥ ७ ॥ तवक्रत्वातवोतिभिर्ज्योकपश्येमसूर्यं ॥ अथानोव
स्यसस्कृधि ॥ अभ्यर्षस्वायुधसोमद्विबर्हसंरयिं ॥ अथानोवस्यसस्कृधि ॥ अभ्यर्षानपच्युतोरयिंसम
त्सुसासहिः ॥ अथानोवस्यसस्कृधि ॥ त्वांयज्ञैरवीवृधन्पवमानविधर्मणि ॥ अथानोवस्यसस्कृधि ॥ र
यिंनश्चित्रमश्विनमिंदोविश्वायुमाभर ॥ अथानोवस्यसस्कृधि ॥ ८ ॥ समिद्धोविश्वतस्पतिःपवमानो
विराजति ॥ प्रीणन्वृषाकनिक्रदत् ॥ तनूनपात्पवमानःशृंगेशिशानोऽअर्षति ॥ अंतरिक्षेणरारजत् ॥
ईळेन्यःपवमानोरयिर्विराजतिद्युमान् ॥ मधोर्धाराभिरोजसा ॥ बर्हिःप्राचीनमोजसापवमानस्तृणन्हरिः ॥
देवेषुदेवऽईयते ॥ उदातैर्जिहतेबृहद्द्वारोदेवीर्हिरण्ययीः ॥ पवमानेनसुष्टुताः ॥ ९ ॥ सुशिल्पेबृहतीम
हीपवमानोवृषण्यति ॥ नक्तोषासानदर्शते ॥ उभादेवानृचक्षसाहोतारादैव्याहुवे ॥ पवमानऽइंद्रोवृ
षा ॥ भारतीपवमानस्यसरस्वतीळामही ॥ इमंनोयज्ञमागमन्तिस्रोदेवीःसुपेशसः ॥ त्वष्टारमग्रजांगो

पांपुरोयावानमाहुवे ॥ इंदुरिंद्रोवृषाहरिःपवमानःप्रजापतिः ॥ वनस्पतिंपवमानमध्वासमंग्धिधारया ॥
सहस्रवल्शंहरितंभ्राजमानंहिरण्ययं ॥ विश्वेदेवाःस्वाहाकृतिंपवमानःस्यागत ॥ वायुर्बृहस्पतिःसूर्योग्नि
रिंद्रःसजोषसः ॥ १० ॥ मंद्रयासोमधारयावृषापवस्वदेवयुः ॥ अव्योवारेष्वस्मयुः ॥ अभित्यंमद्यंमद
मिंदविंद्रऽइतिक्षर ॥ अभिवाजिनोऽअर्वतः ॥ अभित्यंपूर्व्यंमदंसुवानोऽअर्षपवित्रऽआ ॥ अभिवाज
मुतश्रवः ॥ अनुद्रप्सासऽइंदवआपोनप्रवतासरन् ॥ पुनानाऽइंद्रमाशत ॥ यमत्यमिववाजिनंमृजंति
योषणोदश ॥ वनेक्रीळंतमत्यविं ॥ ११ ॥ तंगोभिर्वृषणंरसंमदायदेववीतये ॥ सुतंभरायसंसृज ॥
देवोदेवायधारयेंद्रायपवतेसुतः ॥ पयोयदस्यपीपयत् ॥ आत्मायज्ञस्यरंह्यासुष्वाणःपवतेसुतः ॥ प्रत्नं
निपातिकाव्यं ॥ एवापुनानऽइंद्रयुर्मदंमदिष्ठवीतये ॥ गुहाचिद्दधिषेगिरः ॥ १२ ॥ असृग्रमिंदवःप
थाधर्मन्नृतस्यसुश्रियः ॥ विदानाऽअस्ययोजनं ॥ प्रधारामध्वोऽअग्रियोमहीरपोविगाहते ॥ हविर्हवि
ष्षुवंद्यः ॥ प्रयुजोवाचोऽअग्रियोवृषावचक्रदद्वने ॥ सद्माभिसत्योऽअध्वरः ॥ परियत्काव्याकविर्नृ

ण्णावसानोऽअर्षति ॥ स्वर्वाजीसिषासति ॥ पवमानोऽअभिस्पृधोविशोराजेवसीदति ॥ यदीमृण्वंति
वेधसः ॥ १३ ॥ अव्योवारेपरिप्रियोहरिर्वनेषुसीदति ॥ रेभोवनुष्यतेमती ॥ सवायुमिंद्रमश्विनासाकं
मदेनगच्छति ॥ रणायोऽअस्यधर्मभिः ॥ आमित्रावरुणाभगंमध्वःपवंतऽऊर्मयः ॥ विदानाऽअस्यशक्म
भिः ॥ अस्मभ्यंरोदसीरयिंमध्वोवाजस्यसातये ॥ श्रवोवसूनिसंजितं ॥ १४ ॥ एतेसोमाऽअभिप्रिय
मिंद्रस्यकाममक्षरन् ॥ वर्धंतोऽअस्यवीर्यं ॥ पुनानासश्चमूषदोगच्छंतोवायुमश्विना ॥ तेनोधांतुसुवी
र्यं ॥ इंद्रस्यसोमराधसेपुनानोहार्दिचोदय ॥ ऋतस्ययोनिमासदं ॥ मृजंतित्वादशक्षिपोहिन्वंतिसप्तधी
तयः ॥ अनुविप्राऽअमादिषुः ॥ देवेभ्यस्त्वामदायकंसृजानमतिमेष्यः ॥ संगोभिर्वासयामसि ॥ १५ ॥
पुनानःकलशेष्वावस्त्राण्यरुषोहरिः ॥ परिगव्यान्यव्यत ॥ मघोनऽआपवस्वनोजहिविश्वाऽअपद्विषः ॥
इंदोसखायमाविश ॥ वृष्टिंदिवःपरिस्रवद्युम्नंपृथिव्याऽअधि ॥ सहोनःसोमपृत्सुधाः ॥ नृचक्षसंत्वावय
मिंद्रपीतंस्वर्विदं ॥ भक्षीमहिप्रजामिषं ॥ १६ ॥ परिप्रियादिवःकविर्वयांसिनप्त्योर्हितः ॥ सुवानोया

तिकविकतुः ॥ प्रप्रक्षयायपन्यसेजनायजुष्टोऽअद्रुहे ॥ वीत्यर्षचनिष्ठया ॥ ससूनुर्मातराशुचिर्जातोजा
तेऽअरोचयत् ॥ महान्महीऽऋतावृधा ॥ ससप्तधीतिभिर्हितोनद्योऽअजिन्वदद्रुहः ॥ याऽएकमक्षिवावृ
धुः ॥ ताऽअभिसंतमस्तृतंमहेयुवानमादधुः ॥ इंदुमिंद्रतवव्रते ॥ १७ ॥ अभिवान्हिरमर्त्यःसप्तपश्यति
वावहिः ॥ क्रिविर्देवीरतर्पयत् ॥ अवाकल्पेषुनःपुमःस्तमांसिसोमयोध्या ॥ तानिपुनानजंघनः ॥ नून
व्यसेनवीयसेसूक्तायसाधयापथः ॥ प्रत्नवद्रोचयारुचः ॥ पवमानमहिश्रवोगामश्वंरासिवीरवत् ॥ स
नामेधांसनास्वः ॥ १८ ॥ प्रस्वानासोरथाइवार्वतोनश्रवस्यवः ॥ सोमासोरायेऽअक्रमुः ॥ हिन्वाना
सोरथाऽइवदधन्विरेगभस्त्योः ॥ भरासःकारिणामिव ॥ राजानोनप्रशस्तिभिःसोमासोगोभिरंजते ॥
यज्ञोनसप्तधातृभिः ॥ परिसुवानासऽइंदवोमदायबर्हणागिरा ॥ सुताऽअर्षतिधारया ॥ आपानासोविव
स्वतोजनंतऽउषसोभगं ॥ सूराऽअण्वंवितन्वते ॥ १९ ॥ अपघ्नारामतीनांप्रत्नाऽऋण्वंतिकारवः ॥ वृ
ष्णोहरसऽआयवः ॥ समीचीनासऽआसतेहोतारःसप्तजामयः ॥ पदमेकस्यपिप्रतः ॥ नाभानाभिंनऽ
आददेचक्षुश्चित्सूर्येसचा ॥ कवेरपत्यमादुहे ॥ अभिप्रियादिवस्पदमध्वर्युभिर्गुहाहितं ॥ सूरःपश्यति
चक्षसा ॥ २० ॥ उपास्मैगायतानरःपवमानायेंदवे ॥ अभिदेवाँऽइयक्षते ॥ अभितेमधुनापयोथर्वा

णोऽअशिश्रयुः ॥ देवंदेवायदेवयु ॥ सनःपवस्वशंगवेशंजनायशमर्वते ॥ शंराजन्नोषधीभ्यः ॥ बभ्र
वेनुस्वतवसेरुणायदिविस्पृशे ॥ सोमायगाथमर्चत ॥ हस्तच्युतेभिरद्रिभिःसुतंसोमंपुनीतन ॥ मधावा
धावतामधु ॥ २१ ॥ नमसेदुपसीदतदध्नेदभिश्रीणीतन ॥ इंदुमिंद्रेदधातन ॥ अमित्रहाविचर्षणिःपव
स्वसोमशंगवे ॥ देवेभ्योऽअनुकामकृत् ॥ इंद्रायसोमपातवेमदायपरिषिच्यसे ॥ मनाश्चिन्मनसस्प
तिः ॥ पवमानसुवीर्यंरयिंसोमरिरीहिनः ॥ इंदविंद्रेणनोयुजा ॥ २२ ॥ सोमाऽअसृग्रमिंदवःसुताऽ
ऋतस्यसादने ॥ इंद्रायमधुमत्तमाः ॥ अभिविप्राऽअनूषतगावोवत्संनमातरः ॥ इंद्रंसोमस्यपीतये ॥
मदच्युत्क्षेतिसादनेसिंधोरूर्मविपश्चित् ॥ सोमोगौरीऽअधिश्रितः ॥ दिवोनाभाविचक्षणोव्योवारेम
हीयते ॥ सोमोयःसुक्रतुःकविः ॥ यःसोमःकलशेष्वाँऽअंतःपवित्रऽआहितः ॥ तमिंदुःपरिषस्वजे ॥
॥ २३ ॥ प्रवाचमिंदुरिष्यतिसमुद्रस्याधिविष्टपि ॥ जिन्वन्कोशंमधुश्चुतं ॥ नित्यस्तोत्रोवनस्पतिर्धी
नामंतःसबर्दुघः ॥ हिन्वानोमानुषायुगा ॥ अभिप्रियादिवस्पदासोमोहिन्वानोऽअर्षति ॥ विप्रस्यधार
याकविः ॥ आपवमानधारयरयिंसहस्रवर्चसं ॥ अस्मेऽइंदोस्वाभुवं ॥ २४ ॥ ॐ ऋचोऽअक्षरेपरमे

व्योमन्यस्मिन्देवाऽअधिविश्वेनिषेदुः ॥ यस्तंनवेदकिमृचाकरिष्यतियऽइत्तद्विदुस्तंऽइमेसमासते ॥ इ
तिपवमानप्रथमोध्यायः ॥ हरिःॐ ॥ सोमःपुनानोऽअर्षतिसहस्रधारोऽअत्यविः ॥ वायोरिंद्रस्यनिष्कृ
तं ॥ पवमानमवस्यवोविप्रमभिप्रगायत ॥ सुष्वाणंदेववीतये ॥ पवंतेवाजसातयेसोमाःसहस्रपाज
सः ॥ गृणानादेववीतये ॥ उतनोवाजसातयेपवस्वबृहतीरिषः ॥ द्युमदिंदोसुवीर्यं ॥ तेनःसहस्रिणंरयिं
पवंतामासुवीर्यं ॥ सुवानादेवासऽइंदवः ॥ १ ॥ अत्याहियानानहेतृभिरसृग्रंवाजसातये ॥ विवा
रमव्यमाशवः ॥ वाश्राऽअर्षंतींदवोभिवत्संनधेनवः ॥ दधन्विरेगभस्त्योः ॥ जुष्टऽइंद्रायमत्सरःपव
मानकनिक्रदत् ॥ विश्वाऽअपद्विषोजहि ॥ अपघ्नंतोऽअराव्णःपवमानास्वर्दृशः ॥ योनावृतस्यसीद
त ॥ २ ॥ परिप्रासिष्यदत्कविःसिंधोरूर्मावधिश्रितः ॥ कारंबिभ्रत्पुरुस्पृहं ॥ गिरायदीसबंधवःपंचव्रा
ताऽअपस्यवः ॥ परिष्कृण्वंतिधर्णसिं ॥ आदस्यशुष्मिणोरसेविश्वेदेवाऽअमत्सत ॥ यदीगोभिर्व
सायते ॥ निरिणानोविधावतिजहच्छर्याणितान्वा ॥ अत्रासंजिघ्रतेयुजा ॥ नप्तीभिर्योविवस्वतःशुभ्रोन
मामृजेयुवा ॥ गाःकृण्वानोननिर्णिजं ॥ ३ ॥ अतिश्रितीतिरश्चतागव्याजिगात्यण्व्या ॥ वग्नुमियर्तियं

विदे ॥ अभिक्षिपःसमग्मतमर्जयंतीरिषस्पतिं ॥ पृष्ठागृभ्णतवाजिनः ॥ परिदिव्यानिमर्मृशद्विश्वानिसो
मपार्थिवा ॥ वसूनियाह्यस्मयुः ॥ ४ ॥ एषधियायात्यण्व्याशूरोरथेभिराशुभिः ॥ गच्छन्निंद्रस्यनिष्कृतं ॥
एषपुरूधियायतेबृहतेदेवतातये ॥ यत्रामृतासआसते ॥ एषहितोविनीयतेंतःशुभ्रावतापथा ॥ यदीतुंजं
तिभूर्णयः ॥ एषशृंगाणिदोधुवच्छिशीतेयूथ्यो३वृषा ॥ नृम्णादधानऽओजसा ॥ एषरुक्मिभिरीयतेवा
जीशुभ्रेभिरंशुभिः ॥ पतिःसिंधूनांभवन् ॥ एषवसूनिपिब्दनापरुषायइवांऽअति ॥ अवशादेषुगच्छ
ति ॥ एतंमृजंतिमर्ज्यमुपद्रोणेष्वायवः ॥ प्रचक्राणंमहीरिषः ॥ एतमुत्यंदशक्षिपोमृजंतिसप्तधीतयः ॥
स्वायुधंमदिन्तमं ॥ ५ ॥ प्रतेसोतारऽओण्यो३रसंमदायघृष्वये ॥ सर्गोनतक्त्येतशः ॥ क्रत्वादक्षस्यरथ्य
मपोवसानमंधसा ॥ गोषामण्वेषुसश्चिम ॥ अनप्तमप्सुदुष्टरंसोमंपवित्रऽआसृज ॥ पुनीहींद्रायपातवे ॥
प्रपुनानस्यचेतसासोमःपवित्रेअर्षति ॥ क्रत्वासधस्थमासदत् ॥ प्रत्वानमोभिरिंदवइंद्रसोमाअसृक्षत ॥
महेभरायकारिणः ॥ पुनानोरूपेऽअव्ययेविश्वाऽअर्षन्नभिश्रियः ॥ शूरोनगोषुतिष्ठति ॥ दिवोनसानुपि

द्युषीधारासुतस्यवेधसः ॥ वृथापवित्रेऽअर्षति ॥ त्वंसोमविपश्चितंतनापुनानऽआयुषु ॥ अव्योवारंविधा
वसिं ॥ ६ ॥ प्रनिम्नेनेवसिंधवोघ्नंतोवृत्राणिभूर्णयः ॥ सोमाअसृग्रमाशवः ॥ अभिसुवानासऽइंदवोवृष्ट
यःपृथिवीमिव ॥ इंद्रंसोमासोऽअक्षरन् ॥ अत्यूर्मिर्मत्सरोमदःसोमःपवित्रेऽअर्षति ॥ विघ्नन्रक्षांसिदेवयुः
आकलशेषुधावतिपवित्रेपरिषिच्यते ॥ उक्थैर्यज्ञेषुवर्धते ॥ अतित्रीसोमरोचनारोहंनभ्राजसेदिवं ॥ इ
ष्णन्त्सूर्यंनचोदयः ॥ अभिविप्राऽअनूषतमूर्धन्यज्ञस्यकारवः ॥ दधानाश्चक्षसिप्रियं ॥ तमुत्वावाजिनं
नरोधीभिर्विप्राऽअवस्यवः ॥ मृजंतिदेवतातये ॥ मधोर्धारामनुक्षरतीव्रःसधस्थमासदः ॥ चारुर्ऋतायपी
तये ॥ ७ ॥ परिसुवानोगिरिष्ठाःपवित्रेसोमोऽअक्षाः ॥ मदेषुसर्वधाऽअसि ॥ त्वंविप्रस्त्वंकविर्मधुप्रजा
तमंधसः ॥ मदेषुसर्वधाऽअसि ॥ तवविश्वेसजोषसोदेवासःपीतिमाशत ॥ मदेषुसर्वधाऽअसि ॥ आ
योविश्वानिवार्यावसूनिहस्तयोर्दधे ॥ मदेषुसर्वधाऽअसि ॥ यऽइमेरोदसीमहीसंमातरेवदोहते ॥ मदेषु
सर्वधाऽअसि ॥ परियोरोदसीउभेसद्योवाजेभिरर्षति ॥ मदेषुसर्वधाऽअसि ॥ सशुष्मीकलशेष्वापुनानो
ऽअचिक्रदत् ॥ मदेषुसर्वधाऽअसि ॥ ८ ॥ यत्सोमचित्रमुक्थ्यंदिव्यंपार्थिवंवसु ॥ तन्नःपुनानऽआभर ॥

युवंहिस्थःस्वर्पती॒ऽइंद्रश्चसोम॒गोप॑ती ॥ ई॒शा॒नापि॑प्यतं॒धियः॑ ॥ वृषा॑पु॒ना॒नऽआ॒यु॒षु॒स्त॒नय॒न्नधि॑ब॒र्हिषि॑ ॥
हरि॒ःसन्यो॒नि॒मासदत् ॥ अवी॑वशंत॒धीत॒योवृ॒ष॒भस्याधि॒रेत॑सि ॥ सू॒नोर्व॒त्सस्य॑मा॒तरः॑ ॥ कु॒विद्वृ॒ष॒ण्यंती॑
भ्यःपु॒ना॒नोग॒र्भ॑मा॒दध॑त् ॥ याः॒शु॒क्रंदु॑ह॒तेपयः॑ ॥ उप॑शिक्षापत॒स्थु॒षोभि॒यस॒मा॒धे॑हि॒शत्रु॑षु ॥ पव॑मानवि॒
दार॒यिं ॥ निश॒त्रोः॒सोम॒वृष्ण्यं॒नि॒शु॒ष्मं॒निव॒यस्ति॑र ॥ दू॒रेवा॒स॒तोऽअंति॑वा ॥ १ ॥ प्रक॒वि॒र्दे॒ववी॑त॒येऽव्यो॒वा
रे॑भिरर्षति ॥ सा॒न्ह्वान्विश्वा॒ऽअ॒भिस्पृधः॑ ॥ सहि॒ष्मा॒जरि॒तृभ्य॒ऽआवा॒जं॒गोमं॑त॒मिन्वति ॥ पव॑मानःसह॒
स्रिणं॑ ॥ परि॒विश्वा॑नि॒चेत॑सामृ॒श॒सेपव॑सेम॒ती ॥ सनः॑सोम॒श्रवो॑विदः ॥ अ॒भ्य॑र्षबृ॒हद्यशो॑म॒घव॑द्भ्योध्रु॒वं
र॒यिं ॥ इषं॑स्तो॒तृभ्य॒ऽआभ॑र ॥ त्वंराजे॑वसुव्रतोगिरः॒सो॒माविवेशिथ ॥ पु॒ना॒नोव॑न्हेऽअद्भुत ॥ सवान्हि॑र
प्सुदु॒ष्टरो॑मृ॒ज्यमा॒नो॒गभ॑स्त्योः ॥ सोम॑श्च॒मू॒षु॒सीदति ॥ क्रीळु॒र्मखो॒नमं॑ह॒युः॒पवि॒त्रं॑सोमगच्छसि ॥ दध॑
त्स्तो॒त्रे॒सुवीर्यं॑ ॥ १० ॥ ए॒ते॒धा॑वंतीं॒द॑व॒ःसोमा॒ऽइंद्रा॑य॒घृष्व॑यः ॥ म॒त्स॒रास॑ःस्व॒र्विदः॑ ॥ प्र॒वृ॒ण्वंतो॒ऽअ॒भि॒
यु॒जः॒सुष्व॑येवरि॒वो॒विदः॑ ॥ स्व॒यंस्तो॒त्रेव॒यस्कृतः॑ ॥ वृ॒थाक्रीळं॑त॒ऽइंद॑वः॒स॒धस्थ॒म॒भ्ये॒क॒मित् ॥ सिंधो॑रू॒र्मा

व्यक्षरन् ॥ एतेविश्वानिवार्यापवमानासऽआशत ॥ हितानसप्तयोरथे ॥ आस्मिन्पिशंगमिंदवोदधाता
वेनमादिशे ॥ योअस्मभ्यमरावा ॥ ऋभुर्नरथ्यंनवंदधाताकेतमादिशे ॥ शुक्राःपवध्वमर्णसा ॥ एतऽउ
त्येऽअवीवशन्काष्ठांवाजिनोऽअक्रत ॥ सतःप्रासाविषुर्मतिं ॥ ११ ॥ एतेसोमासऽआशवोऽरथाऽइवप्र
वाजिनः ॥ सर्गाःसृष्टाऽअहेषत ॥ एतेवाताऽइवोरवःपर्जन्यस्येववृष्टयः ॥ अग्नेरिवभ्रमावृथा ॥ एतेपू
ताविपश्चितःसोमासोदध्याशिरः ॥ विपाव्यानशुर्धियः ॥ एतेमृष्टाऽअमर्त्याःससृवांसोनशश्रमुः ॥ इयक्षं
तःपथोरजः ॥ एतेपृष्ठानिरोदसोर्विप्रयंतोव्यानशुः ॥ उतेदमुत्तमंरजः ॥ तंतुंतन्वानमुत्तममनुप्रवतऽआश
त ॥ उतेदमुत्तमाय्यं ॥ त्वंसोमपणिभ्यऽआवसुगव्यानिधारयः ॥ ततंतंतुमचिक्रदः ॥ १२ ॥ सोमाऽअ
सृग्रमाशवोमधोर्मदस्यधारया ॥ अभिविश्वानिकाव्या ॥ अनुप्रत्नासऽआयवःपदंनवीयोअक्रमुः ॥
रुचेजनंतसूर्यं ॥ आपवमाननोभरार्योऽअदाशुषोगयं ॥ कृधिप्रजावतीरिषः ॥ अभिसोमासऽआयवः
पवंतेमद्यंमदं ॥ अभिकोशंमधुश्चुतं ॥ सोमोऽअर्षतिधर्णसिर्दधानऽइंद्रियंरसं ॥ सुवीरोऽअभिशस्ति
पाः ॥ इंद्रायसोमपवसेदेवेभ्यःसधमाद्यः ॥ इंदोवाजंसिषाससि ॥ अस्यपीत्वामदानामिंद्रोवृत्राण्यप्र

ति ॥ जघानेजघनंञ्चनु ॥ १३ ॥ प्रसोमासोऽअधान्विषुःपवमानासऽइंदवः ॥ श्रीणानाऽअप्सुमृंजत ॥
अभिगावोऽअधन्विषुरापोनप्रवतायतीः ॥ पुनानाऽइंद्रमाशत ॥ प्रपवमानधन्वसिसोमेंद्रायपातवे ॥ नृ
भिर्यतोविनीयसे ॥ त्वंसोमनृमादनःपवस्वचर्षणीसहे ॥ सस्नियोऽअनुमाद्यः ॥ इंदोयदद्रिभिःसुतःपवि
त्रंपरिधावसि ॥ अरमिंद्रस्यधाम्ने ॥ पवस्ववृत्रहन्तमोक्थेभिरनुमाद्यः ॥ शुचिःपावकोऽअद्भुतः ॥ शु
चिःपावकऽउच्यतेसोमःसुतस्यमध्वः ॥ देवावीरघशंसहा ॥ १४ ॥ पवस्वदक्षसाधनोदेवेभ्यःपीतयेह
रे ॥ मरुद्भ्योवायवेमदः ॥ पवमानाधियाहितो३भियोनिंकनिक्रदत् ॥ धर्मणावायुमाविश ॥ संदेवैःशोभ
तेवृषाकविर्योनावधिप्रियः ॥ वृत्रहादेववीतमः ॥ विश्वारूपाण्याविशन्पुनानोयातिहर्यतः ॥ यत्रामृता
सऽआसते ॥ अरुषोजनयन्गिरःसोमःपवतआयुषक् ॥ इंद्रंगच्छन्कविक्रतुः ॥ आपवस्वमदिंतमपवि
त्रंधारयाकवे ॥ अर्कस्ययोनिमासदं ॥ १५ ॥ तमम्रृक्षंतवाजिनमुपस्थेऽअदितेरधि ॥ विप्रासोऽअ
ण्व्याधिया ॥ तंगावोऽअभ्यनूषतसहस्रधारमक्षितं ॥ इंदुंधर्त्तारमादिवः ॥ तंवेधांमेधयाह्यन्पवमानमधि

घर्वि ॥ धर्णसिंभूरिधायसं ॥ तमंत्वन्भुरिजोर्धियासंवसानंविवस्वतः ॥ पतिंवाचोऽअदाभ्यं ॥ तंसाना
वधिजामयोहरिंहिन्वंत्यद्रिभिः ॥ इर्यतंभूरिचक्षसं ॥ तंत्वाहिन्वंतिवेधसःपवमानगिरावृधं ॥ इंदविंद्राय
मत्सरं ॥ १६ ॥ एषकविरभिष्टुतःपवित्रेऽअधितोशते ॥ पुनानोघ्नन्नपस्त्रिधः ॥ एषऽइंद्रायवायवेस्व
र्जित्परिषिच्यते ॥ पवित्रेदक्षसाधनः ॥ एषनृभिर्विनीयतेदिवोमूर्धावृषासुतः ॥ सोमोवनेषुविश्ववित् ॥
एषगव्युरचिक्रदत्पवमानोहिरण्ययुः ॥ इंदुःसत्राजिदस्तृतः ॥ एषसूर्येणहासतेपवमानोऽअधिद्यवि ॥
पवित्रेमत्सरोमदः ॥ एषशुष्म्यसिष्यददंतरिक्षेवृषाहरिः ॥ पुनानऽइंदुरिंद्रमा ॥ १७ ॥ एषवाजीहितो
नृभिर्विश्वविन्मनसस्पतिः ॥ अव्योवारंविधावति ॥ एषपवित्रेऽअक्षरत्सोमोदेवेभ्यःसुतः ॥ विश्वाधा
मान्याविशन् ॥ एषदेवःशुभायतेधियोनावमर्त्यः ॥ वृत्रहादेववीतमः ॥ एषवृषाकनिक्रदद्दशभिर्जा
मिभिर्यतः ॥ अभिद्रोणानिधावति ॥ एषसूर्यमरोचयत्पवमानोविचर्षणिः ॥ विश्वाधामानिविश्ववि
त् ॥ एषशुष्म्यदाभ्यःसोमःपुनानोऽअर्षति ॥ देवावीरघशंसहा ॥ १८ ॥ प्रास्यधाराऽअक्षरन्वृष्णः
सुतस्यौजसा ॥ देवाँऽअनुप्रभूषतः ॥ सप्तिंमृजंतिवेधसोगृणंतःकारवोगिरा ॥ ज्योतिर्जज्ञानमुक्थ्यं ॥